

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

06.09.2021

Atzinums Nr. 5-04/10

par vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecības Jelgavas novada Līvērzes pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu

Derīgs līdz 2024. gada 6. septembrim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA “Laflora” (reģistrācijas numurs 40003258598), juridiskā adrese: “*Kaigu kūdras purvs*”, Līvērzes pagasts, Jelgavas novads, LV-3003; e-pasts: info@laflora.lv (turpmāk – Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” (reģistrācijas numurs 40003374818), adrese: Vīlandes iela 3 – 6, Rīga, LV – 1010; elektroniskā pasta adrese: elle@environment.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā:

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums (turpmāk – Ziņojums) Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) iesniegts 2021. gada 28. aprīlī, papildinātais Ziņojums iesniegts 2021. gada 4. augustā.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Vēja elektrostaciju (turpmāk – VES) parka “Laflora” būvniecība Jelgavas novada Līvērzes pagastā (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamās norises vieta:

Jelgavas novada, Līvērzes pagasta zemes vienībās (vai to daļās) ar kadastra apzīmējumiem 54620060273, 54620040049, 54620040048, 54620040047, 54620040053, 54620040029, 54620040021, 54620040005, 54620040001, 54620040027, 54620040025, 54620040026, 54620040016, 54620040028, 54620040020, 54620040024, 54620040031, 54620040059, 54620040058, 54620040023, 54620040052, 54620040060, 54620040054, 54620040039, 54620040022, 54620040042, 54620040006 un 54620040040 (turpmāk – Darbības vieta, arī Izpētes teritorija).

3. Īss paredzēto darbību raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību un ietekmes novērtējuma procedūru:

- 3.1.1. Paredzētā darbība ir VES parka “Laflora” izbūve, uzstādot ne vairāk kā 22 VES, kur katras stacijas nominālā jauda varētu sasniegt 6 MW, bet nebūtu mazāka par 4 MW, un to novietojums aptvertu gan derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves teritoriju, gan robežojošās meža zemes. VES paredzēts izvietot zemes vienībās, kas atrodas gan Ierosinātājās, gan citu juridisko un fizisko personu valdījumā¹. Ziņojumā norādīts, ka iegūt apbūves zemes nomas tiesības Ierosinātāja paredzējusi pirms VES izbūves.
- 3.1.2. Paredzams, ka VES parkā “Laflora” tiks uzstādītas identiskas viena ražotāja VES, kuras ir piemērotas uzstādīšanai teritorijās ar zemu vēja ātrumu. Precīzs uzstādāmais VES modelis šī brīža plānošanas un projektēšanas stadijā vēl nav zināms, tomēr novērtēts, ka maksimālais VES masta augstums varētu būt 166 m, rotora diametrs – 170 m, bet kopējais stacijas augstums – maksimāli 250 m. Ietekmju novērtēšanas nolūkam, tostarp – lai no ietekmes uz vidi viedokļa salīdzinātu un novērtētu dažādus scenārijus, Ziņojumā kopumā vērtēti 5 ražotāju 7 VES modeļi² – Vestas V150, Vestas V162, Siemens-Gamesa 6.2-170, Enercon E160 (EP5-160), GE 5.3-158, Nordex N149-5.3, Nordex N163-5.3.
- 3.1.3. Paredzētā darbība ietver VES būvniecību, kā arī papildus nepieciešamo infrastruktūras objektu (tostarp – pievedceļu, laukumu, jaudas paaugstināšanas staciju, elektropārvades kabeļa līniju) būvniecību (vai esošās infrastruktūras, piemēram, ceļu, meliorācijas sistēmas objektu pārbūvi).
- 3.1.4. Kopējā Izpētes teritorijas platība ir 26,7 km², kas atrodas Jelgavas novada, Līvberzes pagasta Z daļā. Tomēr Ziņojumā prognozēts, ka ar Paredzēto darbību saistītie objekti (atkarībā no alternatīvas) varētu aizņemt no 10,4 līdz 17,6 ha, no kuras apbūve tiks saglabāta visu VES parka ekspluatācijas laiku no 3,12 līdz 5,28 ha lielā platībā.
- 3.1.5. Ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – IVN) Paredzētajai darbībai tika piemērots ar Biroja 2019. gada 4. jūnija lēmumu Nr. 5-02/8 “Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”, pamatojoties uz likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 1. pielikuma “Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” 26. viens pirm punktu.
- 3.1.6. Birojs 2019. gada 1. septembrī Ierosinātājai izsniedza programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam (turpmāk – Programma). Programmas derīguma termiņš – 2024. gada 2. septembris.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Birojs neuzskata par lietderīgu savā atzinumā atkārtoti ietvert Izpētes teritorijas un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonas apstākļu izklāstu, kas jau ir ietverts Ziņojumā un kurš ir neatņemama IVN dokumentācijas sastāvdaļa. Birojs tālāk šajā atzinumā akcentē tikai būtiskākos Izpētes teritoriju raksturojošos apstākļus, kur nepieciešams – ietekmju griezumā tos ņemot vērā attiecīgajās šī atzinuma sadaļās.

¹ Detalizēta informācija par Darbības vietas teritorijā iekļautajām zemes vienībām apkopota Ziņojuma 1.1. tabulā “Paredzētās darbības teritorijā iekļautās zemes vienības vai to daļas”.

² Informācija par VES modeļiem, kuri vērtēti, apkopota Ziņojuma 1.6. tabulā “VES modeļi, kas piemēroti uzstādīšanai vēja parkā “Laflora”” un 3.2. tabulā “VES trokšņa emisijas līmeņi ilgtermiņa rādītājiem”.

- 3.2.2. Paredzētās darbības iespējamā īstenošana vieta ir Ziņojumā norādītā Darbības vieta. VES parku “*Laflora*” ir paredzēts izbūvēt Jelgavas novada, Līvērzes pagasta Z daļā, uz ZR no Jelgavas valstspilsētas³, uz ZA no Līvērzes un uz DR no Kalnciema.
- 3.2.3. Lielākā daļa nekustamo īpašumu VES parka “*Laflora*” Izpētes un tai pieguļošajā teritorijā ir valsts īpašumā. Daļa īpašumu ir juridisko personu, fizisko personu un arī pašvaldības valdījumā. Izpētes teritorijas tuvumā atrodas valsts vietējās nozīmes autoceļš V1065 *Tušķi – Kalnciems* (turpmāk – autoceļš V1065).
- 3.2.4. Saskaņā ar spēkā esošo Jelgavas novada teritorijas plānojumu 2011. - 2023. gadam (turpmāk – Teritorijas plānojums) Izpētes teritorijā ietilpstošās zemes vienības vai to daļas atrodas teritorijās, kur teritorijas izmantošana veids noteikts kā *Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas* (RD), *Ražošanas objekti un noliktavas* (RR), *Meži* (M) un *Lauksaimniecības zemes* (L1).
- 3.2.5. Atbilstoši Ziņojumā ietvertajam vērtējumam Darbības vietā (150 m augstumā) vidēji vēja ātrums var sasniegt ~ 6,12 m/s – 7,09 m/s (vidējais vēja ātrums un bezvēja periods ir atkarīgs no gada mēneša). Ziņojumā novērtēts, ka atbilstoši standartam IEC 61400-1 “*Vējturbīnas. 1. daļa: Projektēšanas prasības*” Izpētes teritorijas apstākļi atbilst III klases VES būvniecībai (VES, kas projektētas teritorijām ar zemu vēja ātrumu). III klases VES ir piemērotas uzstādīšanai vietās, kurās vidējais vēja ātrums mastā augstumā sasniedz vismaz 6 m/s.
- 3.2.6. Izpētes teritorija Z robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju – dabas liegumu “*Kaigu purvs*”, kam noteikts arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) statuss (turpmāk – *Natura 2000* teritorija). Salīdzinoši nelielā attālumā Darbības vietas apkārtnē atrodas vēl trīs *Natura 2000* teritorijas: ~ 1,7 km attālumā uz ZR no Darbības vietas teritorijas robežas atrodas dabas liegums “*Līvērzes liekņa*”, ~ 2 km attālumā uz A atrodas dabas parks “*Svētes paliene*” un ~ 5,3 km attālumā uz DA – dabas liegums “*Lielupes palienes pļavas*”, kā arī (~ 3 km rādiusā) ir arī vairāki putnu sugu aizsardzībai veidoti mikroliegumi, tajā skaitā mikroliegums Nr. 605 atrodas ~ 610 m attālumā D virzienā, mikroliegums Nr. 606 atrodas ~ 610 m attālumā ZR virzienā, mikroliegums Nr. 607 atrodas ~ 2,6 km attālumā R virzienā, mikroliegums Nr. 608 atrodas ~ 1 km attālumā A virzienā no Darbības vietas teritorijas robežas. Tuvākās VES no iepriekš minētajām teritorijām un mikroliegumiem paredzēts izvietot ne mazāk kā 2 km attālumā⁴. Paredzētās darbības teritorijā konstatēti 52 ES aizsargājamo biotopu poligoni ar kopējo platību nedaudz vairāk nekā 118 ha.
- 3.2.7. VES parka “*Laflora*” teritorija ietilpst Lielupes upes baseina apgabalā. Izpētes teritorijas A puse ietilpst Ruduļu poldera apvadkanālu teritorijā, savukārt R - Vecbērzes poldera apvadkanālu teritorijā. Lai gan Kaigu purva centrālā daļa – derīgo izrakteņu atradne, kā arī Z daļā esošā īpaši aizsargājamā dabas teritorija neietilpst polderu teritorijā, meliorācijas sistēmas, kas šķērso vai robežojas ar iepriekš minētajām teritorijām, ir neatraujami saistītas ar abiem polderiem. Visa VES parka un tam pieguļošā teritorija, izņemot uz Z novietotā dabas lieguma “*Kaigu purvs*” teritorija, ir meliorēta un tajā izveidots salīdzinoši blīvs novadgrāvju tīkls.
- 3.2.8. Paredzētā VES parka “*Laflora*” teritorijā neatrodas dzīvojamās ēkas, un tai pieguļošās teritorijas ir salīdzinoši reti apbūvētas. Tuvākā apdzīvotā vieta, kurai raksturīga skrajciemiem tipiska apbūve, ir Ruduļciems, kas atrodas uz ZA. Darbības vietai tuvākā pilsēta ir Jelgava, kuras administratīvā teritorija atrodas ~ 1,7 km attālumā uz DA no vēja parka teritorijas. Plānotajam vēja parkam tuvāko viensētu novietojums ir attēlots

³ Saskaņā ar Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu (pieņemts 2020. gada 10. jūnijā) no 2021. gada 1. jūlija Jelgavas pilsēta ir noteikta kā valstspilsēta.

⁴ Ziņojuma 2.4. – 2.7. attēli.

Ziņojuma 2.1. attēlā “*Viensētu novietojums vēja parka “Laflora” tuvumā*”, bet informācija par attālumu no viensētām līdz tuvākajai VES ir sniegta Ziņojuma 2.1. tabulā “*Viensētu novietojums vēja parka “Laflora” tuvumā*”.

- 3.2.9. Plānotā VES parka teritorija saimnieciski tiek intensīvi izmantota. Lielu daļu plānotā VES parka teritorijas aizņem derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves vieta, kurā kūdras ieguvī veic Ierosinātāja. Darbības vietas teritorijas R daļu aizņem AS “*Latvijas valsts meži*” (turpmāk – LVM) valdījumā esošās mežu platības, kas tiek izmantotas mežsaimnieciskās darbības veikšanai. Savukārt plānotā VES parka piegulošās teritorijas pamatā tiek izmantotas mežsaimnieciskās darbības veikšanai. Tuvākie lauksaimniecībā izmantojamās zemes masīvi ir novietoti uz R no VES parka teritorijas ap Līvberzes ciemu.
- 3.2.10. Teritorijas plānojumā Darbības vieta nav noteikta kā applūstošā teritorija (teritorija, kura var applūst reizi 10 gados), savukārt atbilstoši Valsts akciju sabiedrības “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) izstrādātajai “*Plūdu riska informācijas sistēmai*”⁵ un “*Ventas, Lielupes un Gaujas baseinu Plūdu informācijas sistēmai*”, Darbības vieta atrodas valsts nozīmes plūdu riska teritorijā. Saskaņā ar iepriekš minētajā informācijas sistēmā iekļauto kartogrāfisko materiālu ir iespējama Izpētes teritorijas daļēja aplūšana (ar varbūtību 1 reizi 10 gados), tomēr potenciāli applūstošajā teritorijā nav plānots izvietot VES, kā arī VES pievedceļus.
- 3.2.11. Atsaucoties uz Latvijas Nacionālā vēstures muzeja un Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes (turpmāk – NKMP) uzturēto kultūras pieminekļu sarakstu⁶, kā arī Teritorijas plānojumā sniegto informāciju, Ziņojumā konstatēts, ka plānotā VES parka “*Laflora*” teritorijā neatrodas aizsargājami valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas. Paredzētās darbības iespējamās vizuālās uztveramības zonā identificēti vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi, kā arī vairākas citas piemiņas un apbedījumu vietas, kas saistītas ar dažādiem militāriem notikumiem, bet nav aizsargājami kultūras pieminekļi⁷.
- 3.2.12. Saskaņā ar LVĢMC tīmekļvietnē publiskoto Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru⁸ Darbības vietas tuvumā atrodas trīs piesārņotas vietas (reģistrācijas numurs 54628/2352 “*Klāšķini*”, reģistrācijas numurs 54628/2350 atkritumu izgāztuve “*Brakšķi*” un reģistrācijas numurs 09004/2259 Šķidro toksisko atkritumu izgāztuve) un viena potenciāli piesārņota vieta (reģistrācijas numurs 09004/2302 Izgāztuve 6. līnijā).
- 3.2.13. Ziņojumā, atsaucoties uz LVĢMC uzturēto datu bāzi “*Urbumi*”⁹, norādīts, ka plānotā vēja parka teritorijā ir reģistrēts viens ūdensapgādes urbums Nr. 10977, kuru apsaimnieko Ierosinātāja.
- 3.2.14. Realizējot Paredzēto darbību paredzēta VES saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā tīklā izbūvējot elektropārvades kabeļu līnijas, atkarībā no izvēlētajām alternatīvām, uz 110 kV apakšstaciju “*Miezīte*”, uz 110 kV augstsprieguma elektropārvades gaisvadu līniju “*Viskaļi-Dobeļe*”, vai 110 kV augstsprieguma elektropārvades gaisvadu līniju “*Viskaļi-Džūkste*”.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums ir sniegts Ziņojumā, kas ir neatņemama IVN dokumentācijas sastāvdaļa. Birojs tālāk šajā atzinumā akcentē tikai

⁵ Tīmekļvietne <https://hidro.meteo.lv/#>

⁶ <https://is.mantojums.lv/>.

⁷ Ziņojuma 2.9. nodaļa “*Paredzētās darbības vietu apkārtnes ainaviskais un kultūrvēsturiskais nozīmīgums*”.

⁸ http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=home_view

⁹ <https://www.meteo.lv/apex/f?p=117:4:102452366276601::clear:NO:RP,4,6::>

būtiskākos aspektus, – kur nepieciešams, ietekmju griezumā tie ņemti vērā attiecīgajās šī atzinuma 6. daļas nodaļās.

- 3.3.2. Vēja parkā iecerēts uzstādīt identiskas VES, kuras piemērotas uzstādīšanai teritorijās ar zemu vēja ātrumu. Ievērojot to, ka konkrēts VES modelis šī brīža Paredzētās darbības plānošanas un projektēšanas stadijā vēl nav zināms, IVN uzdevumam definēti VES raksturlielumi (tostarp masta augstums, rotora diametrs, skaņas jauda), kam ir ietekme uz vides sniegumu, attiecīgi – saistīto ietekmju griezumā vērtēti un salīdzināti no ietekmes viedokļa sliktākie scenāriji, ievērtējot maksimālo iespējamo ietekmi.
- 3.3.3. Saskaņā ar Ziņojumu – atkarībā no izvēlētajām alternatīvām – paredzams, ka teritorijas platība, kas būs nepieciešama VES parka “*Laflora*” būvniecībai, varētu aizņemt no 10,4 līdz 17,6 ha, no kuras apbūve tiks saglabāta visu vēja parka ekspluatācijas laiku no 3,12 līdz 5,28 ha lielā platībā. Tikai būvniecības procesam nepieciešamie montāžas laukumu elementi, kas tiks izmantoti spārnu, masta daļu, gondolas novietošanai un komplektēšanai, kā arī celtna montāžai, varētu aizņemt no 7,28 līdz 12,32 ha lielu platību. Esošie ceļi, kas varētu tikt izmantoti VES parka būvniecībai, aizņems no 11,5 līdz 22,7 ha lielu platību, savukārt kopējā teritorijas platība, kurā paredzēts izbūvēt jaunus pievedceļus, varētu aizņemt no 4,4 līdz 7,7 ha. Tā kā Paredzētās darbības II un IV alternatīva paredz VES izbūvi arī meža teritorijās, šo alternatīvas realizēšanai būs nepieciešams veikt arī meža teritoriju atmežošanu. Noteikts, ka kopējā atmežojamo teritoriju platība montāžas laukumu izveidei varētu aizņemt līdz 7,2 ha II alternatīvas īstenošanas gadījumā vai 4,8 ha IV alternatīvas īstenošanas gadījumā, bet ceļu būvei varētu tikt atmežoti līdz 2,67 ha mežaudžu (II alternatīva) vai līdz 1,27 ha mežaudžu (IV alternatīva). Papildus iepriekš minētajām platībām paredzēts nodrošināt no apauguma brīvu teritoriju gan pie jaunbūvējamiem pievedceļiem, gan arī pie esošiem autoceļiem (aprēķinātā platība ~ 4,96 ha II alternatīvas un 3,65 ha IV alternatīvas gadījumā). Ņemot vērā minēto, lielākā ietekme saistībā ar līdzšinējā zemes izmantošanas veida un/ vai apauguma maiņu sagaidāma IV alternatīvas gadījumā, kad kopumā var samazināties ar mežu klāta teritorija par ~ 15 ha.
- 3.3.4. Īsumā raksturojot VES būves un būvniecības procesu, secināms, ka VES paredzēts būvēt uz monolītiem dzelzsbetona pamatiem, ievērojot VES ražotāju izstrādātās tehniskās specifikācijas. Norādīts, ka gadījumā, ja inženierģeoloģiskās izpētes darbu rezultātā kādā teritorijā tiktu konstatēti neatbilstoši grunts nestspējas rādītāji, pastāv iespēja VES pamatu konstrukciju balstīt uz iegremdētiem pāļiem. Atbilstoši Ziņojumam VES masti tiek komplektēti no tērauda posmiem. Rotoru veido trīs stiklšķiedru kompozītmateriāla spārni ar regulējamu spārnu vērsumu, to gondolā ir iebūvēts ģenerators, transformators, bremzes, pārnese, iekārtas un mehānismi stacijas darbības uzraudzībai un vadībai. Atsevišķu ražotāju (*Nordex*, *Enercon*, *General Electric*) stacijām var tikt veidoti kombinētie masti, kur masta apakšējo daļu veido no monolīta betona konstrukcijas, bet augstākā daļa tiek veidota no tērauda posmiem. Norādīts, ka kombinētie masti parasti tiek izbūvēti gadījumos, kad lielā diametra dēļ uz VES parku nav iespējams nogādāt tērauda mastu posmus, tomēr šobrīd aizvien plašāk tiek izmantoti risinājumi, kad liela diametra posms tiek dalīts trīs atsevišķos posma segmentos, kas kopā tiek samontēti jau VES parka teritorijā.
- 3.3.5. No Ziņojuma iekļautā informācijas¹⁰ izriet, ka no vērtētajiem VES modeļiem lielākais elektroenerģijas potenciāls ir tiem modeļiem, kuru rotora diametrs ir lielāks. VES lietderības koeficients jeb vēja enerģijas apjoms, kas tiek pārvērsts elektroenerģijā, ir atkarīgs no vēja ātruma. Ziņojumā aplūkoti VES modeļi visaugstāko efektivitāti uzrāda pie vēja ātruma 12 – 22 m/s, savukārt vēja ātruma maksimālais sliekšnis, pie kura VES darbība tiek pārtraukta, ir 22 – 26 m/s. Ziņojumā konstatēts, ka labākais enerģijas

¹⁰ Ziņojuma 1.4.nodaļa “Plānoto vēja elektrostaciju un palīgiekārtu raksturojums”.

ražošanas potenciāls, kas aprēķināts balstoties uz vēja ātruma datiem Darbības vietas teritorijā, ir *Siemens-Gamesa 6.2-170* un *Vestas V162 VES* modeļiem. Paredzams, ka VES parkā "*Laflora*" varētu tikt uzstādīts kāds no Ziņojumā norādītajiem VES modeļiem¹¹, tomēr, ņemot vērā VES attīstības tendences, parkā varētu tikt uzstādītas arī jaunākas paaudzes VES ar līdzvērtīgiem raksturlielumiem.

- 3.3.6. Vēja parkā "*Laflora*" saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā tīklā Darbības vietā plānots izbūvēt sprieguma paaugstināšanas apakšstaciju. Paredzams, ka apakšstacija atradīsies kūdras izstrādes lauku teritorijā, tomēr precīzs apakšstacijas novietojums tiks noteikts brīdī, kad būs izvēlēta realizējamā paredzētās darbības alternatīva. Visas VES ar sprieguma paaugstināšanas apakšstaciju tiks savienotas, izmantojot vidēja sprieguma (20-35 kV) kabeļa līniju. Lai savienotu plānoto VES parka apakšstaciju ar kopējo energoapgādes tīklu, tiks izbūvēta 110 kV kabeļu līnija (atkarībā no izvēlētajās alternatīvas) uz 110 kV apakšstaciju "*Miezīte*", uz 110 kV augstsprieguma elektropārvades gaisvadu līniju "*Viskaļi-Dobele*", vai 110 kV augstsprieguma elektropārvades gaisvadu līniju "*Viskaļi-Džūkste*".
- 3.3.7. Novērtēts, ka VES darbības laiks ir apmēram 20 – 25 gadi, jo labi uzturētas VES ekspluatācijas laiks var būt arī lielāks, ja ieguvumi no stacijas saražotās enerģijas realizēšanas ir lielāki par uzturēšanas un modernizācijas izmaksām. VES parku faktisko ekspluatācijas laiku var ietekmēt arī tehnoloģiju attīstība un nozares politika. Pēc konkrētās uzstādītās iekārtas ekspluatācijas perioda beigām VES tiks demontēta vai pārbūvēta. Ziņojumā norādīts, ka šobrīd nav iespējams prognozēt, kurš no šiem risinājumiem tiks izmantots plānotā VES parka ekspluatācijas perioda beigās.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ziņojumā tiek vērtētas alternatīvas, kas saistītas ar Paredzētās darbības apjomu, saistīto objektu izvietojumu, kā arī atšķirīgi tehnoloģiskie risinājumi darbības veikšanai. Attiecībā uz VES izvietojumu Ziņojumā tiek izskatītas četras alternatīvas:¹²
- 3.4.1.1. I alternatīva paredz 13 VES izbūvi, tās izvietojot izstrādāto un izstrādes stadijā esošo kūdras ieguves lauku teritorijā¹³.
- 3.4.1.2. II alternatīva paredz 22 VES izbūvi, 13 staciju novietojums identisks I alternatīvai, bet atlikušo 9 staciju izbūvi paredzot kūdras ieguves teritorijai pieguļošajās meža teritorijās¹⁴.
- 3.4.1.3. III alternatīva paredz 16 VES izbūvi, tās izvietojot izstrādāto un izstrādes stadijā esošo kūdras ieguves lauku teritorijā¹⁵.
- 3.4.1.4. IV alternatīva paredz 22 VES izbūvi, 16 staciju novietojums identisks III alternatīvai, bet atlikušo 6 staciju izbūvi paredzot kūdras ieguves teritorijai pieguļošajās meža teritorijās. Meža teritorijā izbūvējamo staciju novietojums ir identisks II alternatīvas ietvaros paredzētajām stacijām¹⁶.
- 3.4.2. Ziņojumā Ierosinātāja arī ir noteikusi trīs alternatīvus risinājumus infrastruktūrai, kas nepieciešama saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā tīklā¹⁷:

¹¹ Ziņojuma 1.6. tabula "*VES modeļi, kas piemēroti uzstādīšanai vēja parkā "Laflora"*".

¹² Plānoto VES izvietojums zemes vienībās norādīts Ziņojuma 1.2. tabulu.

¹³ Ziņojuma 1.2. attēls "*VES novietojums: I paredzētās darbības alternatīva*".

¹⁴ Ziņojuma 1.3. attēls "*VES novietojums: II paredzētās darbības alternatīva*".

¹⁵ Ziņojuma 1.4. attēls "*VES novietojums: III paredzētās darbības alternatīva*".

¹⁶ Ziņojuma 1.5. attēls "*VES novietojums: IV paredzētās darbības alternatīva*".

¹⁷ Elektropārvades kabeļa līniju alternatīvas attēlotas Ziņojuma 1.6. attēlā "*110 kV KL novietojuma un pieslēguma vietu veidošanas alternatīvas*".

- 3.4.2.1. Ie alternatīva paredz VES saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā tīklā izbūvēt 110 kV elektropārvades kabeļu līniju no Darbības vietas uz 110 kV apakšstaciju “*Miezīte*” Jelgavā, Ganību ielā 86B. Šai alternatīvai ir noteikti vairāki risinājumi, kuros tiek piedāvāts atšķirīgs kabeļu līnijas novietojums, bet nemainās tās sākuma un beigu punktu novietojums¹⁸. Atkarībā no kabeļu līnijas novietojuma tās kopējais garums variē no 11,4 km līdz 12,0 km.
- 3.4.2.2. IIe alternatīva paredz saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā tīklā izbūvēt 110 kV kabeļu līniju no Darbības vietas uz 110 kV augstsprieguma elektropārvades gaisvadu līniju “*Viskaļi-Dobele*”. Paredzams, ka izbūvējamā līnija tiks virzīta pa kūdras lauka teritoriju, pašvaldības un valsts autoceļiem, veidojot jaunu pieslēgumu līnijas posmā pie Viesturciema¹⁹. Līnijas izbūvei tiek vērtēti alternatīvi novietojuma risinājumi, kā rezultātā kabeļu līnijas kopējais garums variē no 13,9 km līdz 14,7 km.
- 3.4.2.3. IIIe alternatīva paredz saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā tīklā izbūvēt 110 kV kabeļu līniju no Darbības vietas uz 110 kV elektropārvades gaisvadu līniju “*Viskaļi-Džūkste*”. Paredzams, ka izbūvējamā līnija tiks virzīta pa kūdras lauka teritoriju, esošu meža kvartālstīgu, gar AS “*Latvijas valsts meži*” (LVM) izbūvētajiem meža autoceļiem, valsts reģionālo autoceļu P98 *Jelgava (Tušķi)* – *Tukums* (turpmāk – autoceļš P98) pašvaldības autoceļiem un valsts vietējo autoceļu V1076 *Dorupe – Līvberze* (turpmāk – autoceļš V1076), veidojot jaunu pieslēgumu līnijas posmā uz ZR no Dorupes²⁰. Arī šai līnijas izbūvei tiek vērtēti alternatīvi novietojuma risinājumi, kā rezultātā kabeļu līnijas kopējais garums varētu būt no 13,4 km līdz 13,8 km.
- 3.4.3. IVN procesa ietvaros tika vērtētas arī tehnoloģiskās alternatīvas, izvērtējot dažādu modeļu VES uzstādīšanas iespējas. Ziņojumā ietvaros tika salīdzināti vairāki VES modeļi, analizējot tos aspektus, kas var radīt negatīvu ietekmi uz vidi – skaņas jauda, rotora diametrs un stacijas augstums²¹. Savukārt Ziņojumā katras ietekmes vērtēšanas gadījumā tiek identificēta sliktākā iespējamā tehnoloģiskā alternatīva, kuras īstenošanas ietekme vērtēta detalizēti. Tādejādi nosakot limitējošos raksturlielumus, kas jāņem vērā lerosinātajai, veicot galīgo tehnoloģiskās alternatīvas izvēli.
- 3.4.4. Veicot alternatīvo risinājumu salīdzinājumu un izvērtējumu, IVN procesa laikā netika identificēti limitējoši faktori, kas nepieļautu noteiktas alternatīvas, kas paredz dažādu VES skaitu, īstenošanu. Ziņojumā konstatēts, ka, mazāka staciju skaita uzstādīšana, vērtējama kā labāks risinājums vides aizsardzības kontekstā, bet kā sliktāks risinājums Paredzētās darbības ekonomiskā lietderīguma kontekstā. Aplūkojot vērtētās alternatīvas, kas saistītas ar noteikta VES modeļa izvēlni, netika identificēts kāds stacijas modelis, kura uzstādīšana būtu aizliedzama. Aplūkojot elektropārvades kabeļu līniju alternatīvas, tika konstatēts, ka nozīmīgākās ietekmes, kas attiecināmas uz elektropārvades kabeļu līniju būvniecību, ir saistītas ar iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem. Ja elektropārvades kabeļu līnija tiktu būvēta, neņemot vērā ietekmi mazinošos pasākumus, par nevēlamāku novērtēta Ie alternatīva, jo tās realizācija paredz šķērsot teritorijas, kur sastopami īpaši aizsargājami biotopi.

¹⁸ Ziņojuma 1.3. tabula “*Iespējamās 110 kV KL Ie alternatīvas risinājumi*”.

¹⁹ Ziņojuma 1.4. tabula “*Iespējamās 100 kV KL IIe alternatīvas risinājumi*”.

²⁰ Ziņojuma 1.5. tabula “*Iespējamās 110 kV KL IIIe alternatīvas risinājumi*”.

²¹ Plašāka informācija par vērtētajiem VES modeļiem sniegta Ziņojuma 1.4. nodaļā “*Plānoto vēja elektrostaciju un palīgiekārtu raksturojums*”.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Ierosinātājas 2019. gada 14. maija iesniegums Nr. 189 *“Paredzētās darbības iesniegums “Laflora” vēja elektrostaciju parka izveidei Jelgavas novadā”*.
- 4.2. Biroja 2019. gada 4. jūnija lēmums Nr. 5-02/8 *par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*.
- 4.3. Ierosinātājas 2019. gada 18. jūnija iesniegums Nr. 233 *“Par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu”* ar pielikumu.
- 4.4. Ierosinātājas 2019. gada 28. jūnija iesniegums Nr. 251 *“Par programmas izstrādāšanu”*.
- 4.5. Ierosinātājas 2019. gada 12. jūlija vēstule Nr. 260 *“Par materiālu nosūtīšanu”* ar klāt pievienotajiem sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāliem.
- 4.6. Ierosinātājas 2019. gada 14. augusta vēstule Nr. 277 *“Par ietekmi uz vidi novērtējuma programmas izsniegšanu”* ar pielikumu.
- 4.7. Jelgavas novada pašvaldības 2019. gada 29. augusta vēstule Nr. JNP/3-18.1/19/453 *“Par informācijas sniegšanu”* ar klāt pievienotajiem materiāliem.
- 4.8. Biroja 2019. gada 2. septembra Programma Nr. 5-03/9 *ietekmes uz vidi novērtējumam vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai Jelgavas novada Līvberzes pagastā*.
- 4.9. Ierosinātājas 2020. gada 29. janvāra vēstule Nr. 41 *“Par precizējošu informāciju attiecībā uz paredzēto darbību”*.
- 4.10. Biroja 2020. gada 25. februāra vēstule Nr. 5-01/170 *“Par paredzēto darbību”*.
- 4.11. Ierosinātājas 2021. gada 14. janvāra vēstule Nr. 11 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma un tā sabiedrisko apspriešanu”* ar pielikumu.
- 4.12. Valsts vides dienesta Zemgales reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Dienests) 2021. gada 1. februāra vēstule Nr. 11.2/259/ZE/2021 *“Par “Laflora” vēja elektrostaciju parka būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”*.
- 4.13. Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) 2021. gada 9. februāra vēstule Nr. 4.9/746/2021-N *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*.
- 4.14. Veselības inspekcijas 2021. gada 3. februāra vēstule Nr. 4.6.4.-1/1094/29 *“Par priekšlikumiem ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumam”*.
- 4.15. Jelgavas pilsētas domes 2021. gada 9. februāra vēstule Nr. ADM/2-16/21/154 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanu un tā sabiedrisko apspriešanu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*.
- 4.16. Jelgavas novada pašvaldības 2021. gada 17. februāra vēstule Nr. JNP/3-18/21/107 *“Par “Laflora” vēja elektrostaciju parka būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”*.
- 4.17. Privātpersonas 2021. gada 10. februāra iesniegums (Biroja reģ. Nr. 5-01/292).
- 4.18. Privātpersonas 2021. gada 15. februāra iesniegums (Biroja reģ. Nr. 5-01/341).
- 4.19. Iedzīvotāju iniciatīvas grupas *“Pret vēja turbīnām Z-Kurzemē”* 2021. gada 15. februāra iesniegums (Biroja reģ. Nr. 5-01/349).
- 4.20. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2021. gada 16. marta vēstule Nr. 1-17/2657 *“Par iesniegumu”*.
- 4.21. Ierosinātājas 2021. gada 28. aprīļa vēstule *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu atzinuma saņemšanai”* ar klāt pievienotajiem materiāliem.
- 4.22. Ierosinātājas 2021. gada 28. aprīļa vēstule Nr. 143 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu atzinuma saņemšanai”* ar klāt pievienotajiem materiāliem.
- 4.23. Iedzīvotāju iniciatīvas grupas *“Pret vēja turbīnām Z-Kurzemē”* 2021. gada 11. aprīļa iesniegums *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* (Biroja reģ. Nr. 5-01/770).

- 4.24. Dienesta 2021. gada 12. maija vēstule Nr. 11.4/1087/ZE/2021 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu (SIA “Laflora” vēja elektrostaciju parks)”*.
- 4.25. Dobeles novada pašvaldības 2021. gada 18. maija vēstule Nr. 2.6/1580 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”*.
- 4.26. Jelgavas pilsētas domes 2021. gada 20. maija vēstule Nr. ADM/2-16/21/3455 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu paredzētajai darbībai - vēja elektrostaciju parka “Laflora” izveidei Jelgavas novadā”*.
- 4.27. Jelgavas novada pašvaldības 2021. gada 31. maija vēstule Nr. JNPIP/3-18/21/304 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu vēja parka būvniecībai”*.
- 4.28. DAP 2021. gada 4. jūnija vēstule Nr. 4.9/3319/2021-N *“Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*.
- 4.29. Ierosinātājas 2021. gada 3. augusta vēstule Nr. 244 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu atzinuma saņemšanai”* ar klāt pievienotajiem materiāliem.
- 4.30. DAP 2021. gada 18. augusta vēstule Nr. 4.9/4652/2021-N *“Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*.
- 4.31. Veselības inspekcijas 2021. gada 19. augusta vēstule Nr. 4.6.4.-1/27279/252 *“Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*.
- 4.32. NKMP 2021. gada 6. septembra vēstule Nr. 06-01/4597 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu VES “Laflora” būvniecībai”*.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tajā skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Paziņojums par IVN sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (turpmāk – Sākotnējā apspriešana) tika publicēts laikraksta *“Jelgavas novada ziņas”* 2019. gada 18. jūnija izdevumā Nr. 10 (164). Informācija tika ievietota arī Jelgavas novada tīmekļvietnē www.jelgavasnovads.lv, Ierosinātājas tīmekļvietnē www.laflora.lv, kā arī Biroja tīmekļvietnē www.vpnb.gov.lv. Informatīvie materiāli bija pieejami Jelgavas novada pašvaldībā un Jelgavas novada Līvberzes pagasta pārvaldē, kā arī Ierosinātājas tīmekļvietnē www.laflora.lv. Ierosinātāja par Paredzēto darbību individuāli informēja tos nekustamo īpašumu īpašniekus (valdītājus), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Darbības vietu.
- 5.1.2. Sākotnējā apspriešanas sanāksme notika 2019. gada 3. jūlijā plkst. 17:30 Līvberzes kultūras nama zālē (Jelgavas ielā 17, Līvberzē, Līvberzes pagastā, Jelgavas novadā). Saskaņā ar protokolu Sākotnējā apspriešanas sanāksmē piedalījās 33 dalībnieki. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes dalībnieki interesējās par Paredzētās darbības nodrošinājumam nepieciešamās infrastruktūras būvniecību, izpētes teritorijas robežām, zemes īpašumu, kurus varētu skart Paredzētā darbība, apzināšanu. Paredzētās darbības Sākotnējā sabiedriskā apspriešana noslēdzās 2019. gada 10. jūlijā. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā netika saņemti sabiedrības priekšlikumi.
- 5.1.3. Pamatojoties uz Ierosinātājas pieteikumu un Sākotnējās apspriešanas rezultātiem, Birojs sagatavoja un 2019. gada 2. septembrī izdeva Programmu.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes un apspriešanas stadijā:

- 5.2.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstā “*Jelgavas novada ziņas*” 2021. gada 11. janvāra izdevumā un 2021. gada 14. janvāra laikrakstā “*Zemgales ziņas*”. Informācija tika ievietota arī Jelgavas novada pašvaldības tīmekļvietnē www.jelgavasnovads.lv, Jelgavas valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē www.jelgava.lv, Ierosinātājas tīmekļvietnē www.laflora.lv, kā arī Biroja tīmekļvietnē www.vpvb.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Ierosinātājas tīmekļvietnē www.laflora.lv un Izstrādātājas tīmekļvietnē www.environment.lv, kā arī Jelgavas novada pašvaldības tīmekļvietnē www.jelgavasnovads.lv un Jelgavas valstspilsētas tīmekļvietnē www.jelgava.lv. Pirms sabiedriskās apspriešanas procesa tiem zemes īpašniekiem, kuru valdījumā esošos nekustamos īpašumus varētu skart plānoto elektropārvades līniju aizsargjoslas, tika nosūtīti individuāli paziņojumi par paredzēto darbību un sabiedriskās apspriešanas procesu.
- 5.2.2. Saskaņā ar likuma “*Covid-19 infekcijas pārvaldības likums*” 20. pantā noteikto, sabiedriskā apspriešana notika neklātienes formā (attālināti) no 2021. gada 14. janvāra līdz 15. februārim. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme norisinājās attālināti 2020. gada 25. janvārī plkst. 16.00, izmantojot *Microsoft Teams* platformu. Sanāksme tika ierakstīta un tās ieraksts bija pieejams Ierosinātājas, Izstrādātājas, Jelgavas novada pašvaldības un Jelgavas valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnēs (attiecīgi www.laflora.lv, www.environment.lv, www.jelgavasnovads.lv un www.jelgava.lv). Saskaņā ar sanāksmes protokolu maksimālais dalībnieku skaits, kas pievienojās attālinātajai sanāksmei *Microsoft Teams*, bija 79 lietotāji, jo dalībnieku skaits sanāksmes laikā bija mainīgs. Tiešsaistes sanāksmes dalībnieki galvenokārt interesējās par Paredzētās darbības radīto mirgošanas efektu un iespējamiem trokšņa traucējumiem, tajā skaitā zemas frekvences trokšņiem, kā arī citām ietekmēm.
- 5.2.3. Sabiedrība interesējošos jautājumus par Paredzēto darbību Ierosinātājai varēja uzdot elektroniski e-pasta adresē: vejaparks@laflora.lv vai vejaparks@environment.lv līdz 2021. gada 15. februārim. Iedzīvotāju iesūtītie jautājumi un uz tiem sniegtās atbildes apkopotas Ziņojuma 17. pielikumā “*Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols*”. Rakstiskus priekšlikumus un viedokļus par Paredzēto darbību Birojam varēja iesniegt līdz 2021. gada 15. februārim. Visi Birojā saņemtie iesniegumi tika pārsūtīti arī Ierosinātājai Ziņojuma pilnveidošanai. Pārskats par saņemto iebildumu un priekšlikumu izvērtējumu un to, kā tie ņemti vērā, ietverts Ziņojuma 18. pielikumā “*Atbildes uz iesūtītajiem jautājumiem vai komentāriem*”.

5.3. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Ziņojums Birojā tika iesniegts 2021. gada 28. aprīlī. Paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā un informācija par iespējām ar to iepazīties tika ievietots Ierosinātājas, Izstrādātājas, Jelgavas novada pašvaldības un Biroja tīmekļvietnēs (attiecīgi www.laflora.lv, www.environment.lv, www.jelgavasnovads.lv un www.vpvb.gov.lv).
- 5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojumu, Birojs saņēma:
- 5.3.2.1. Dienesta 2021. gada 12. maija vēstuli Nr. 11.4/1087/ZE/2021 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu (SIA “Laflora” vēja elektrostaciju parks)*”, kurā norādīts, ka Dienestam nav būtisku iebildumu vai ieteikumu Ziņojuma papildināšanai.

- 5.3.2.2. Dobeles novada pašvaldības 2021. gada 18. maija vēstuli Nr.2.6/1580 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”*, kurā tiek informēts, ka Dobeles novada pašvaldībai nav iebildumu un ierosinājumu par Ziņojumu.
- 5.3.2.3. Jelgavas valstspilsētas domes 2021. gada 20. maija vēstuli Nr. ADM/2-16/21/3455 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu paredzētajai darbībai - vēja elektrostaciju parka “Laflora” izveidei Jelgavas novadā”*, kurā norādīts, ka pašvaldība atbalsta VES parka izveidi Jelgavas novadā Kaigu kūdras purva teritorijā.
- 5.3.2.4. Jelgavas novada pašvaldības 2021. gada 31. maija vēstuli Nr. JNPIP/3-18/21/304 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu vēja parka būvniecībai”*, kurā norādīts, ka pašvaldība ir iepazinusies ar Ziņojumu un sniedz pozitīvu atsauksmi bez iebildumiem un priekšlikumiem.
- 5.3.2.5. DAP 2021. gada 4. jūnija vēstuli Nr. 4.9/3319/2021-N *“Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*. DAP, iepazīstoties ar aktualizēto Ziņojumu, kā arī pēc veiktā DAP speciālista apsekojuma dabā, savas kompetences ietvaros akceptē VES parka būvniecību, ievērojot Ziņojumā iekļautos nosacījumus, kas mazinās negatīvo ietekmi. Vienlaikus DAP vērš uzmanību uz nelielām pretrunām, kuras būtu nepieciešams novērst Ziņojumā.
- 5.3.3. Birojā 2021. gada 12. aprīlī saņemts Iedzīvotāju iniciatīvas grupas *“Pret vēja turbīnām Z-Kurzemē”* 2021. gada 11. aprīļa iesniegums *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu” ar viedokli par Ziņojumā ietvertu vērtējumu uz ainavu un veikto VES vizualizāciju*”, kurā izteikti iebildumi par sagatavoto Ziņojumu un tajā ietvertu ietekmes uz ainavu novērtējumu.
- 5.3.4. Birojs, izvērtējot Ziņojumu, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta otro un trešo daļu, ar 2021. gada 26. jūnija vēstuli Nr. 5 – 01/649 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”* lūdz Ierosinātāju Ziņojumu papildināt, nosūtot Ierosinātājai arī Birojā saņemtās vēstules un iesniegumus.
- 5.3.5. Aktualizēto Ziņojumu Ierosinātāja Birojā iesniedza 2021. gada 4. augustā. Paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā un informācija par iespējām ar to iepazīties tika ievietots Ierosinātājas, Izstrādātājas, Jelgavas novada pašvaldības un Biroja tīmekļvietnēs (attiecīgi www.laflora.lv, www.environment.lv, www.jelgavasnovads.lv un www.vpvb.gov.lv). Pārskats par saņemto iebildumu un priekšlikumu izvērtējumu un to, kā tie ņemti vērā, ietverts Ziņojuma 20. pielikumā *“Atbildes uz komentāriem”*. Sabiedrības viedoklis/priekšlikumi aktualizētā Ziņojuma izvērtēšanas laikā Birojā netika saņemti.
- 5.3.6. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojumu, Birojs saņēma:
- 5.3.6.1. DAP 2021. gada 18. augusta vēstuli Nr. 4.9/4652/2021-N *“Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*, kurā DAP savas kompetences ietvaros akceptē Paredzēto darbību, ievērojot Ziņojumā iekļautos nosacījumus, kas mazinās negatīvo ietekmi. Vienlaikus DAP vērš uzmanību uz nelielām pārrakstīšanās neprecizitātēm, ko būtu nepieciešams novērst.
- 5.3.6.2. Veselības inspekcijas 2021. gada 19. augusta vēstuli Nr. 4.6.4.-1/27279/252 *“Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu vēja elektrostaciju parka “Laflora” būvniecībai”*, kurā Veselības inspekcija piekrīt Ziņojumā izdarītajiem secinājumiem, ka nav sagaidāma nozīmīga ietekme no Paredzētās darbības radītā

gaisa piesārņojuma, trokšņa emisijas un elektromagnētiskā lauka to ekspluatācijas laikā.

- 5.3.6.3. NKMP 2021. gada 6. septembra vēstuli Nr. 06-01/4597 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu VES "Laflora" būvniecībai", kurā NKMP secina, ka IVN ietvaros veiktais ainavu vizuālās ietekmes izvērtējums nesniedz pilnvērtīgu priekšstatu par iespējamo vizuālo ietekmi ne tikai uz izmaiņām lauku ainavās kopumā, bet, jo īpaši uz kultūras pieminekļiem. Lai arī plānotā vēja parka būvniecība tiešu apdraudējumu valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļu aizsardzības zonās neizraisa, tomēr IVN procesā, izvērtējot potenciālo vizuālo ietekmi uz ainavu, tostarp kultūras pieminekļiem, NKMP ieskatā būtu jāizmanto tādas modelēšanas iespējas, kas sniegtu priekšstatu par paredzamajām izmaiņām plašajās lauku ainavās un potenciālo ietekmi uz tuvumā esošajiem kultūras pieminekļiem, vienlaikus nenorādot konkrētas modelēšanas iespējas, kuras būtu izmantojamas novērtējumā.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. No ietekmes uz vidi viedokļa VES būvniecībai un ekspluatācijai ir salīdzinoši zems radītās ietekmes slogs pēc tādiem kritērijiem kā gaisa piesārņojums, emisijas augsnē un ūdenī, atkritumu rašanās, dabas resursu izmantošana. Tas citu starpā saistīts ar to, ka VES nav nepieciešama ūdensapgāde, tā neparedz notekūdeņu rašanos, VES izbūvei un ekspluatācijai nav nepieciešami siltumapgādes risinājumi, saražotajam produktam (elektroenerģija) nav sarežģīts aprites dzīves cikls, tāpat to ekspluatācijas laikā nerodas vērā ņemami tehnoloģiskie, tostarp bīstamie atkritumi. Turklāt VES ir pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, jo šādu darbību īstenošana palīdz sasniegt jomā noteiktos politikas mērķus siltumnīcefekta gāzu samazinājumam. Tomēr VES būvniecība un ekspluatācija, tāpat kā jebkura cita darbība, rada pārmaiņas vidē. Saistībā ar minēto jāņem vērā, ka, pirmkārt, VES ir būve. Līdz ar to tās uzstādīšana ir būvniecības process, kas rada ar būvniecību saistītas ietekmes (tostarp traucējumus un pārmaiņas, meža zemes platību samazināšanos), turklāt VES kļūst par jaunu, redzamu objektu, šīs būves izmaiņa ainavu (ietekmes, kas izriet no VES fiziskas klātbūtnes un redzamības). Otrkārt, VES ir raksturīgas ietekmes iekārtu ekspluatācijas laikā. Raksturīgākās no tām (bet ne vienīgās) ir troksnis, vizuālais gaismas efekts jeb mirgošanas ietekme, ietekme uz ornitofaunu un sīkspārņiem (galvenokārt dabisko dzīvotņu zudums un sadursmju risks). Katrs no ietekmju veidiem (būvniecības un ekspluatācijas fāzē), ja pienācīgi netiktu pārvaldīts, varētu atstāt negatīvu iespaidu uz cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, zemes dzīlēm, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālajām vērtībām, kultūras un dabas mantojumu. Tādēļ Novērtējuma likuma 1. pielikuma 26. viens *prim* punkts un 2. pielikuma 3. punkta 8. apakšpunkts paredz, ka, sasniedzot noteikto apjomu – VES būvniecība ir jāpakļauj sagaidāmo ietekmju novērtējumam, lai izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai vai aizliegtu šādas darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos (Novērtējuma likuma 1. panta 2. punkts). Šāds ietekmju novērtējums, lai nodrošinātu izsvērtu informāciju gala lēmuma pieņemējiem, ir veikts arī Paredzētajai darbībai.
- 6.2. Ziņojuma autori ir apzinājuši galvenos ar Izpētes teritoriju, Paredzētās darbības un tās ietekmes zonu saistītos faktorus, kas var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, tajā skaitā – ņemot vērā Paredzētās darbības raksturu, apjomus un sagaidāmās pārmaiņas, līdzšinējo teritorijas izmantošanas veidu un vides stāvokli, ģeoloģiskos, hidroģeoloģiskos u.c. apstākļus, apdzīvotas vietas un iedzīvotāju blīvumu, aizsargājamās dabas, kultūrvēsturiskās u.c. vērtības, apkārtnes teritorijas raksturojumu iespējamās ietekmes zonā, piesārņojuma un traucējumu veidus u.c. IVN ietvaros Izstrādātāja ir vērtējusi

ietekmes, kas izriet gan no VES un ar tām saistīto objektu būvniecības, gan no VES ekspluatācijas un risinājumiem to dzīves cikla noslēgumā.

- 6.3. Vispusīgi izvērtējis Ziņojumu un saistīto ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentāciju, tajā skaitā sabiedriskās apspriešanas ietvaros paustos sabiedrības, valsts un pašvaldību institūciju, juridisko personu un nevalstisko organizāciju viedokļus, kā arī institūciju atsauksmes par Ziņojumu, Birojs secina, ka būtiski iebildumi pret Paredzēto darbību un tās ietekmes novērtējumu nav izteikti, tomēr atsevišķi sabiedrības pārstāvji izteikuši iebildumus par sagaidāmām pārmaiņām vidē, jo īpaši – ainavā. Šajā aspektā būtisks apstāklis ir Paredzētās darbības mērogs (tostarp plānoto VES parametru lielums) un attiecīgi – ietekmes skartās teritorijas lielums. Ziņojumā izskatīti vairāku ražotāju VES modeļi, tomēr vairumā gadījumu tās ir tirgū pieejamās jaunāko paaudžu iekārtas, kuru mastu augstums vērā ņemami pārsniedz līdz šim ierasto. VES iekārtas elektroenerģijas ražošanai pasaulē tiek salīdzinoši plaši uzstādītas jau vairākus gadu desmitus un to tehnoloģiskie parametri bijuši laikā mainīgi. Mūsdienās VES iekārtas ir patstāvīgas ražošanas stacijas, kas aprīkotas gan ar automātiskās vadības un kontroles, gan automātiskās drošības sistēmām, tomēr vienlaikus pieauguši arī to jaudas rādītāji (attiecinīgi – arī fizikālie parametri). Likumsakarīgi, ka šāds VES parks ar iekārtām, kuru augstums sasniedz 250 m, pārveidotu līdzšinējo un ierasto vidi daudz plašākā teritorijā, jo palielinās arī VES redzamības zona, tām nosakāmas lielākas aizsargjoslas, vairākos aspektos palielinās ietekme uz vidi. Šādu aspektu vidū, atkarībā no katras konkrētās VES, var būt ietekme gan uz cilvēku, gan dažādiem vides komponentiem. Konkrētajā gadījumā no Ziņojuma izriet šādi galvenie ar Paredzētās darbības realizāciju saistītie aspekti, no kuriem varētu izrietēt būtiska negatīva ietekme uz vidi:

- 6.3.1. Būvniecības vietas izvēles ierobežojumi.
- 6.3.2. Ar būvniecību saistītie ietekmes aspekti un ietekme uz īpašumiem.
- 6.3.3. Ar Paredzēto darbību saistītās vizuālās pārmaiņas, to ietekme uz ainavu un kultūras mantojumu.
- 6.3.4. Drošība un vides risku pārvaldība, tostarp iespējamā ietekme uz gaisa satiksmi.
- 6.3.5. Troksnis un vibrācijas.
- 6.3.6. Mirgošanas efekts un apēnojums.
- 6.3.7. Elektromagnētiskā lauka ietekme un vēja parka ietekme uz sakaru iekārtām.
- 6.3.8. Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, tostarp īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem un bioloģisko daudzveidību.

6.4. Saistībā ar Paredzēto darbību realizāciju aspektiem, no kuriem varētu izrietēt būtiska negatīva ietekme uz vidi, Birojs secina:

6.4.1. Būvniecības vietas izvēles ierobežojumi:

- 6.4.1.1. Vēja parku būvniecības gadījumā viens no nozīmīgiem vērtējamajiem aspektiem ir iespējamās vietas izvēle, jo nosacījumi VES plānošanai un būvniecībai ir vispārēji regulēti ar ārējo normatīvo aktu – Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumiem Nr. 240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 240). Noteikumu Nr. 240 2.25. punkts noteic, ka *vēja parks ir vienotā sistēmā saslēgtu piecu vai vairāk vēja elektrostaciju grupa, kurā atsevišķas vēja elektrostacijas ir izvietotas ne tālāk kā 2 km attālumā cita no citas*. Savukārt Noteikumu Nr. 240 161.–163. punkts ar apakšpunktiem paredz ierobežojumus gan atsevišķu VES, gan vēja parku būvniecībai (arī minimālais pieļaujamais attālums līdz noteiktiem objektiem un teritorijām). Attiecīgi – Paredzētās darbības IVN ietvaros, tostarp atbilstoši Programmas nosacījumiem, viens no

vērtējamiem aspektiem ir iespējamie limitējošie vai ierobežojošie faktori, kas izriet no vietas izvēles.

- 6.4.1.2. Noteikumu Nr. 240 163.2. punkts noteic minimālo pieļaujamo attālumu no vēja elektrostacijām, kuru jauda ir lielāka par 2 MW, līdz dzīvojamai un publiskajai apbūvei. Proti, – no tuvākās plānotās vēja elektrostacijas līdz dzīvojamām un publiskām ēkām jābūt vismaz 800 m. Ievērojot minēto, ar ārējo normatīvo aktu ir sašaurinātas teritorijas, kur VES ar tai nepieciešamo infrastruktūru var būt iespējama.
- 6.4.1.3. Vērtējot Izpētes teritoriju un tās iespējamo piemērotību Paredzētās darbības realizācijai, secināts, ka teritorijā neatrodas dzīvojamās ēkas, un tai piegulošās teritorijas ir salīdzinoši reti apbūvētas. Tuvākā apdzīvotā vieta, kurai raksturīga skrajciemiem tipiska apbūve, ir Rudulciems, kas atrodas uz ZA no Izpētes teritorijas ārējās robežas ~ 0,3 km attālumā²², tomēr VES paredzēts izvietot tā, ka tuvākās dzīvojamās mājas atradīsies vairāk nekā 1300 m attālumā no VES²³. Citi VES parka teritorijai tuvākie ciemi ir Līvberze, ~ 1,8 km attālumā uz DR, Valgunde un Vītoliņi ~ 3,3 km uz R, Kalnciems – ~ 2,8 km uz ZA un Vārpa – aptuveni 3,3 km uz DR. Jelgavas valstspilsētas administratīvā teritorija atrodas ~ 1,7 km attālumā uz DA no VES parka teritorijas. Darbības vietas teritorijā neatrodas publiskas/ sabiedriskas ēkas, tuvākā šāda ēka – Līvberzes vidusskola – atrodas ~ 3,2 km attālumā no Izpētes teritorijas robežas. Tādējādi secināms, ka VES parkā “*Laflora*” visu alternatīvu gadījumā tiek nodrošināta atbilstība Noteikumu Nr. 240 163.2. punkta nosacījumam.
- 6.4.1.4. Noteikumu Nr. 240 163. *prim* punkts noteic, ka šo noteikumu 163. punktā minētos nosacījumus ievēro arī gadījumos, ja esošo vēja elektrostaciju un vēja parku tuvumā tiek plānota jauna dzīvojamā vai publiskā apbūve. Ņemot vērā minēto, ja tiks īstenota Paredzētā darbība, 800 m attālumā no plānotajām VES būs aprobežota jaunas dzīvojamās vai publiskā apbūves plānošana. Izvērtējot Paredzētās darbības īstenošanai izvēlēto teritoriju, kā arī plānoto VES apkārtņē esošās teritorijas, secināms, ka teritorija VES apkārtņē saimnieciski tiek intensīvi izmantota, lielu daļu no tās aizņem derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves vieta, kurā kūdras ieguvī veic Ierosinātāja. VES parka tuvumā atrodas arī Ierosinātājas kūdras pārstrādes rūpnīca. Savukārt Darbības vietas R daļu aizņem AS “*Latvijas valsts meži*” (LVM) valdījumā esošās mežu platības, kas tiek izmantotas mežsaimnieciskās darbības veikšanai. Izpētes teritorijā (VES apkārtņē) ar lauksaimniecisko ražošanu nodarbojas SIA “*Arosa-R*”, kas Kaigu purva izstrādātajā daļā nodarbojas ar melleņu audzēšanu, un ZS “*Kaigi*”, kas purva izstrādātajā daļā audzē dzērvenes. Vērtējot 800 m rādiusā ap plānotajām VES, secināms, ka Noteikumu Nr. 240 163.2. punkta nosacījumi attieksies uz teritorijām, kas ir mežu platības, tikai II un IV alternatīvas realizācijas gadījumā ierobežojums skartu arī nelielu platību lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas, kuras atrodas R pusē no Izpētes teritorijas (attiecīgi VES LB-VES-14, LB-VES-15 un LD-VES-17, LD-VES-18) un kuras D robežojas ar Izpētes teritoriju (VES LB-VES-22 un LD-VES-22). Būtiska interešu sadursme un iespējamās konfliktsituācijas saistībā ar Noteikumu Nr. 240 163. *prim* punkta nosacījumu IVN gaitā un Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas ietvaros nav identificētas.
- 6.4.1.5. Noteikumu Nr. 240 163.3. punkts noteic, ka, lai aizsargātu putnu sugas vai dabas vērtības no vēja elektrostaciju un vēja parku ietekmes, nosacījumus un minimālo pieļaujamo attālumu vēja elektrostaciju izvietošanai nosaka atbilstoši IVN. Vērtējumu par Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz putnu sugām un dabas vērtībām snieguši

²² Attālums noteikts pamatojoties uz Valsts zemes dienesta Valsts kadastra informācijas sistēmā (www.kadastrs.lv) pieejamajiem mērīšanas rīkiem.

²³ VES parkam tuvāko viensētu novietojums attēlots Ziņojuma 2.1. attēlā, savukārt informācija par attālumu no viensētām līdz tuvākajai VES ir sniegta 2.1. tabulā.

dabas eksperti, kuru atzinumi pievienoti Ziņojuma 5.²⁴, 6.²⁵ un 7.²⁶ pielikumā. Birojs nekonstatē, ka Paredzētās darbības risinājumi nenodrošinātu atbilstību Noteikumu Nr. 240 163.3. punkta nosacījumam. Lai gan IVN procesā iesaistītie dabas eksperti savos atzinumos nav definējuši minimālos pieļaujamos attālumus VES izvietojumam, ir vērtēts jau konkrēts VES izvietojums²⁷ (kur attiecināms, identificējot, kuru VES izvietojumā būtu veicamas korekcijas), gala risinājumam nekonstatējot nepieļaujamu ietekmi paredzētā attāluma dēļ. Attiecīgi – nav izslēgts, ka kādas no VES būvniecība no vērtētajām dabas vērtībām varētu būt pieļaujama arī mazākā attālumā, taču Paredzētās darbības ietvaros tas nav bijis paredzēts un tādēļ nav bijis nepieciešams to papildus arī vērtēt. Sagatavojot atzinumus, dabas eksperti nav konstatējuši, ka paredzētie attālumi ar ekspertu izvirzītajiem nosacījumiem nebūtu pietiekami attiecīgās sugas, īpaši aizsargājamās dabas vērtības vai īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības nodrošināšanai.

- 6.4.1.6. Noteikumu Nr. 240 163.4. punkts noteic, ka, valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu vizuālās uztveramības zonā izvērtē vēja elektrostaciju un vēja parku ietekmi uz ainavu, ņemot vērā konkrēto situāciju un kultūras pieminekļa specifiku. Vērtējumu par Paredzēto darbību un tās ietekmi šajā aspektā snieguši eksperti ainavu un kultūrvēstures vērtību aizsardzības jomā, kuru atzinumi pievienoti Ziņojuma 8. pielikumā²⁸ un 9. pielikumā²⁹. No veiktajiem novērtējumiem neizriet, ka Paredzētās darbības risinājumi nenodrošina atbilstību Noteikumu Nr. 240 163.4. punkta nosacījumam.
- 6.4.1.7. Vērtējot citus ierobežojumus, kas Paredzētās darbības īstenošanai izriet no Darbības vietas izvēles, Birojs secina, ka vēja parka “*Laflora*” VES plānots izvietot teritorijā, kas Teritorijas plānojumā noteiktas kā *Derīgo izraķeņu ieguves teritorijas* (RD), *Ražošanas objekti un noliktavas* (RR), *Meži* (M) un *Lauksaimniecības zemes* (L1). Saskaņā ar Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem³⁰ vēja ģeneratorus ar maksimālo jaudu 20 kW un vairāk ir atļauts izvietot tikai ārpus ciemu teritorijām atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Teritorijas plānojumā ir noteikti plānotās (atļautās) izmantošanas veidi, kuros ir iespējama alternatīvas enerģijas ieguves objektu, tajā skaitā VES, būvniecība. Ziņojumā izvērtējot nosacījumus, kas izvirzīti Teritorijas plānojumā, konstatēts, ka šobrīd būtu iespējams izbūvēt trīs VES III un IV alternatīvā³¹, kuras paredzēts izvietot *Lauksaimniecības zemēs* (L1). Citu VES būvniecība šobrīd nav iespējama, jo tā būtu pretrunā ar Teritorijas plānojumu. Attiecīgi secināms, ka VES parkam ir no Teritorijas plānojuma kopumā izrietoši

²⁴ Eksperta Gata Eriņa (sertifikāta Nr. 079, par biotopu grupām: meži un virsāji; purvi (derīgs līdz 15.11.2021.) un par biotopu grupām tekoši saldūdeņi; stāvoši saldūdeņi (derīgs līdz 24.01.2022.) 2020. gada 28. septembra (precizēts 2021. gada 30. martā) atzinums par Jelgavas novadā paredzētā “*Laflora*” vēja elektrostaciju parka izveides teritorijas biotopu izpēti.

²⁵ Eksperta Rolanda Lebusa (eksperta sertifikāts Nr. 005; sertifikāts izsniegts 08.04.2013, derīgs līdz 13.05.2023) 2020. gada 20. oktobra eksperta atzinums Nr. RL/496/20.10.2020 par Kaigu purva kūdras laukos un to perifērijā (Jelgavas novada Līvērzes pagastā) plānotā vēja parka būvniecības un ekspluatācijas ietekmi uz savvaļas putnu populācijām ar 2021. gada 27. aprīļa papildinājumiem Nr. RL/564/27.04.2021 un 2021. gada 3. augusta papildinājumiem Nr. RL/574/03.08.2021.

²⁶ Eksperta Gunāra Pētersona (sertifikāta Nr. 073 (derīgs līdz 06.05.2020)) 2019. gada 28. novembra atzinums “*Par plānotā vēja parka “Laflora”, Līvērzes pag., Jelgavas nov. potenciālo ietekmi uz sīkspārņiem*” ar 2021. gada 28. jūlija skaidrojumiem.

²⁷ Ziņojuma 2.4.-2.7. attēli.

²⁸ Kultūrvēstures eksperta 2019. gada novembrī-decembrī sagatavotais slēdziens “*Plānotā vēja parka “Laflora” iespējamās ietekmes uz kultūras mantojumu parka apkārtnē un teritorijas vērtējums*”.

²⁹ Ainavu arhitekta 2019./2020.gadā sagatavotais atzinums “*Paredzētās darbības “Vēja elektrostacijas parka “Laflora” būvniecība” ietekmes novērtējums uz esošajām ainavu kvalitātēm Jelgavas novada Līvērzes pagastā*”.

³⁰ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 4.19.3. punkts.

³¹ III alternatīvā: LC-VES-14, LC-VES-15, LC-VES-16 un IV alternatīvā LD-VES-14, LD-VES-15, LD-VES-16.

ierobežojoši apstākļi, kas nepieļauj tā īstenošanu bez attiecīgā regulējuma maiņas (Teritorijas plānojuma grozījumu veikšana vai lokālplānojuma izstrāde, ar ko vēja parka teritorijai noteic atšķirīgus TIAN nosacījumus).

6.4.1.8. Vērtējot šādu neatbilstību, Birojs secina, ka tā nav uzskatāma par šķērslī IVN veikšanai un pabeigšanai. Konstatētā situācija vispārēji atbilst IVN principiem, ka iecerēm IVN tiek veikts pēc iespējas agrākā plānošanas un projektēšanas stadijā (Novērtējuma likuma 3. panta 1. punkts), kad ne tikai var nebūt zināmi visi plānoto darbību saistītie risinājumi, bet tie var nebūt ieplānoti arī vietējās pašvaldības teritoriju plānošanas līmenī. Šī iemesla dēļ Novērtējuma likuma 14. viens *prim* pants ceturtajā un piektajā daļā paredz, ka IVN veic un turpina, ja paredzētā darbība neatbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam. Gadījumos, kad tas nepieciešams, IVN rezultātā var tikt rosinātas izmaiņas teritorijas plānojumā. Pamats šādām izmaiņām var būt secinājumi par sagaidāmo ietekmi uz vidi un iespējām to novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim. **Ievērojot minēto, kā arī vērtējumu un secinājumus, kas ietverti Ziņojumā, Birojs uzskata, ka papildus normatīvajos aktos un šajā Biroja atzinumā citviet noteiktajām prasībām saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu nav nepieciešams izvirzīt papildus nosacījumus Paredzētās darbības realizācijai.**

6.4.2. Ar būvniecību saistītie ietekmes aspekti un ietekme uz īpašumiem:

6.4.2.1. Atbilstoši Ziņojumam VES būvniecība kā process sastāvēs no sekojošiem posmiem – teritorijas sagatavošana, pievedceļu un laukumu izbūve, meliorācijas sistēmu pārkārtošana, inženierkomunikāciju izbūve, VES pamatu izbūve, VES piegāde, VES uzstādīšana un teritorijas rekultivācija.

6.4.2.2. Lai gan Paredzētās darbības teritorija ir noteikta salīdzinoši plaša 26,7 km², tikai neliela daļa no tās tiks apbūvēta. Paredzams, ka noteiktas teritorijas tiks izmantotas gan būvniecības procesa laikā, gan parka ekspluatācijas laikā, un papildu teritorijas tiks izmantotas tikai būvniecības procesa laikā. Attiecīgi – ar būvniecību saistītie ietekmes aspekti (un ietekme uz īpašumiem) skars tām personām piederošus īpašumus, kas tieši ieinteresēti Paredzētās darbības realizācijā, tajā skaitā tām, kuras Ierosinātājai iznomās zemi Paredzētās darbības realizācijas nodrošināšanai. No Ziņojuma izriet, ka Darbības vietas teritorijā ietilpstošās zemes vienības vai zemes vienības daļas atrodas gan Ierosinātāja, gan citu juridisko un fizisko personu valdījumā. VES (atkarībā no alternatīvas) paredzēts izvietot – I alternatīvā četrās zemes vienībās, II alternatīvā piecās, III alternatīvā deviņās un IV alternatīvā desmit zemes vienībās. Ziņojumā arī norādīts, ka pirms II un IV alternatīvas, kas paredz VES izbūvi meža teritorijās (LVM valdījumā), paredzēts iegūt apbūves zemes nomas tiesības, atbilstoši normatīvajam regulējumam, kas nosaka apbūves tiesību iegūšanas kārtību uz publiskai personai piederošas zemes. Ņemot vērā minēto, secināms, ka šī Biroja atzinuma un piemērojamo normatīvo aktu, kas nosaka prasības IVN, izpilde var būt iespējama tikai, ja ar attiecīgo zemju īpašniekiem un/vai tiesiskajiem valdītājiem panākta vienošanās par būvniecības un citu saistīto darbu veikšanu tiem piederošos nekustamos īpašumos.

6.4.2.3. Ar būvniecību saistītie ietekmes aspekti (un ietekme uz īpašumiem) var skart ne tikai Ierosinātājas kas tieši ieinteresēta Paredzētās darbības realizācijā, īpašumus. Šādas ietekmes ir saistītas gan ar īslaicīgajām pārmaiņām pašu būvdarbu veikšanas laikā, gan ar paliekošām ietekmēm (piemēram, aprobežojumi, kas izriet no VES aizsargjoslas noteikšanas), kas vērtētas Ziņojumā un apspriestas arī tā sabiedriskās apspriešanas ietvaros.

6.4.2.4. Novērtēts, ka būvniecības vajadzībām Izpētes teritorijā būs nepieciešama viena līdz divu tehnikas laukumu izbūve (katra laukuma platība līdz 1 ha, segums: grants-šķembu materiāls), tehnikas, iekārtu un materiālu pagaidu uzglabāšanai būvniecības procesa

laikā. Tehnikas un materiālu uzglabāšanai varētu tikt izmantots arī kāds no tiem laukumiem, kurus kūdras ieguves tehniskas novietošanai Ierosinātāja jau izbūvējusi. Šādā gadījumā jauni laukumi netiks būvēti. Kūdras ieguves lauku teritorijā ir plānots izveidot arī noņemtās grunts pagaidu krautnes, kur būvniecības procesa laikā tiks uzglabāta no ceļu un VES laukumu izbūves vietām noņemtā grunts virskārta.

6.4.2.5. Saskaņā ar Ziņojumu būvniecības vietas sagatavošanas darbi un būvniecība ietvers šādu būtiskāko darbību kopumu un ar to saistītās ietekmes:

6.4.2.5.1. Paredzētās darbības realizācija paredzēta (galvenokārt) Darbības vietas teritorijā ietilpstošajā Kaigu purva kūdras ieguves vietā. Savukārt II un IV alternatīvas gadījumā – arī perifērijā esošajās meža teritorijās (tur izvietojot 9 vai 6 VES).

6.4.2.5.2. Darbības vietas teritorijā ir meliorēta³². Izbūvētās meliorācijas sistēmas ietilpst trīs sateces baseinu teritorijā: Vecbērze (VNŪ sateces baseina kods 381743), Svēte (VNŪ sateces baseina kods 38213), Rudulis (VNŪ sateces baseina kods 38192). Šobrīd izbūvētā meliorācijas sistēma aptver gan kūdras ieguves lauku teritoriju, gan pieguļošo meža masīvu, un tajā iekļauti gan valsts meliorācijas kadastrā reģistrēti meliorācijas objekti, gan valsts meliorācijas kadastrā neregistrēti objekti, kas izbūvēti LVM valdījumā esošā meža masīva susināšanai, kā arī ūdens novadīšanai no kūdras ieguves vietas nosusināšanas sistēmas. Realizējot Paredzēto darbību, nav plānots veikt nozīmīgas esošo meliorācijas sistēmu izmaiņas, kā arī nav plānots izbūvēt plašu jaunu meliorācijas grāvju tīklu. Nozīmīgākās meliorācijas sistēmas elementu izmaiņas būs saistītas ar pievedceļu izbūvi, jo gan jaunbūvējamie pievedceļi, gan pārbūvējamie pievedceļi šķērso salīdzinoši lielu skaitu meliorācijas grāvju. Konstatēts, ka 43 vietās būs nepieciešami grāvju šķērsojumi, tomēr šo skaitu paredzēts precizēt VES parka būvprojekta izstrādes laikā. Vietās, kur ceļi šķērso esošas caurtekas, būvprojekta izstrādes laikā paredzēts izvērtēt to tehnisko stāvokli un piemērotību plānotās ceļu infrastruktūras tehniskajām prasībām, nepieciešamības gadījumā paredzot neatbilstošo caurteku pārbūvi. Šķērsojumu vietās, kur šobrīd nav izbūvētas caurtekas, tās tiks izbūvētas vēja parka būvniecības procesa laikā, tāpat būs nepieciešama arī grāvju pārbūve (gar esošiem un plānotiem ceļiem). Izvērtējot plānoto ceļu un grāvju novietojumu, konstatēts, ka šādas grāvju konfigurācijas izmaiņas var būt nepieciešams ieviest ne vairāk kā 15 vietās³³. Atbilstoši Ziņojumam visas darbības, kas saistītas ar meliorācijas sistēmas pārveidi, tiks veiktas paralēli teritorijas sagatavošanas darbiem, kā arī pievedceļu un laukumu izbūves darbiem, tam izstrādājot atbilstošu būvprojektu. Būvprojekta izstrādes laikā paredzēts atkārtoti vērtēt esošo caurteku tehnisko stāvokli un nepieciešamību veikt to pārbūvi. Secināts, ka, ņemot vērā salīdzinoši nelielo būvdarbu, kas saistīti ar meliorācijas sistēmām, apjomu – Paredzētās darbības ietekme uz meliorācijas sistēmām, kas izvietotas plānotā VES parka teritorijā un tā tuvumā, nebūs nozīmīga. Plānotie meliorācijas objektu būvniecības un pārbūves darbi neskars uz Z no Darbības vietas esošā dabas lieguma “*Kaigu purvs*” teritoriju. Tāpat netiek paredzēts, ka izmaiņas esošajā grāvju tīklā varētu radīt izmaiņas, kas ietekmētu minētā dabas lieguma hidroloģisko režīmu. Arī Biroja ieskatā Paredzētās darbības īstenošana iespējama veidā, kas nodrošina meliorācijas sistēmu funkcionēšanu un nerada nozīmīgas negatīvas pārmaiņas, citu starpā tādēļ, ka nosacījumi būvdarbiem, kas saistīti ar hidrotehniskām un meliorācijas sistēmu būvēm, ir papildus noregulēti jau ar ārējiem normatīvajiem aktiem, tostarp speciālajiem būvnoteikumiem, kuri nosaka būvniecības procesa kārtību, būvniecības procesā iesaistītās institūcijas atbildīgos būvspeciālistus, būvniecības procesam nepieciešamos dokumentus, to

³² Ziņojuma 2.20. attēls “*Meliorācijas sistēmu tīkls paredzētās darbības teritorijā un tās tiešā tuvumā*”.

³³ Ziņojuma 1.26. attēls “*Vietas, kur paredzama meliorācijas sistēmas elementu pārbūve*”.

saturu u.c. jautājumus³⁴, kā arī speciālajiem būvnormatīviem, kuros noteiktas tehniskās prasības attiecībā uz būvēm un to elementiem³⁵. IVN rezultātā nav konstatēti konceptuāli izslēdzoši apstākļi, kas saistīti ar meliorācijas tīkla pārbūvi, lai Darbības vietas teritorijā veiktu VES un ar tām saistītās infrastruktūras būvniecību, savukārt nosacījumi un risinājumi, kas piemēroti katrai konkrētai vietai, nosakāmi būvprojektēšanas stadijā.

- 6.4.2.5.3. Katras VES būvniecības vietā būs nepieciešama teritorijas sagatavošana un būvbedres izveide VES pamatu izbūvei. Būvbedres un pamatu parametri var būt nedaudz mainīgi, jo atkarīgi no izvēlēta VES modeļa. Ziņojumā novērtēts, ka vienas VES pamatiem nepieciešamais laukums nepārsniegs 900 m², bet būvbedres dziļums būs līdz 4 m. Izņemtais materiāls tiks novietots atsevišķā krautnē, tālāk to izmantojot rekultivācijas darbos. Paredzams, ka grunts, kas nebūs nepieciešama būvniecības teritorijas rekultivācijai, no krautnēm tiks izvesta pēc pievedceļu un laukumu izbūves pabeigšanas.
- 6.4.2.5.4. Viens no nozīmīgiem Ziņojumā vērtētajiem jautājumiem ir VES elementu transportēšana un piekļuve plānotajām VES vietām. Lai piekļūtu VES būvniecības vietai, tostarp transportētu uz būvniecības vietu VES konstrukcijas, paredzēts izmantot esošos un uzbūvēt jaunus ceļus. Novērtēts, ka valsts galvenā un reģionālo autoceļu A9 *Rīga (Skulte) – Liepāja* (turpmāk – autoceļš A9), autoceļš P98 un P97 *Jelgava – Dobele – Annenieki* (turpmāk – autoceļš P97), kā arī valsts vietējas nozīmes autoceļa V1091 *Kalneciems – Kaiģi* un autoceļa V1065, kurus paredzēts izmantot piekļuvei VES parka teritorijai, pārbūvēšana nebūs nepieciešama. Tomēr netiek izslēgta iespēja, ka atsevišķos gadījumos var būt nepieciešams paaugstināt to nestspēju (ievērojot, ka būvniecības stadijā iespējami lielgabarīta un smagsvara pārvadājumi, vērtējams jautājums par to transportēšanas nosacījumiem atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 6. aprīļa noteikumiem Nr. 343 “*Noteikumi par lielgabarīta un smagsvara pārvadājumiem*”). Lai nokļūtu no autoceļa V1065 uz Darbības vietas teritoriju, ir paredzēts izmantot esošo pašvaldības autoceļu SIA “*Laflora*” kūdras pārstrādes rūpnīcai. Izstrādājot būvdarbu organizācijas plānu, tiks izvērtēta arī Jelgavas novada Kalnciema pagasta pašvaldības autoceļa Nr. 43 *Tīreļu ceļš* izmantošanas nepieciešamība. Ziņojumā novērtēts, ka nelielas krustojuma konfigurācijas izmaiņas varētu būt nepieciešams veikt transporta mezglā, kur pašvaldības autoceļš pievienojas pie valsts vietējas nozīmes autoceļa V1065, ja VES tiks transportētas virzienā no autoceļa A9, to atbrīvojot no apauguma (krūmi, atsevišķi koki) ceļam piegulošo teritoriju virzienā uz autoceļu A9. Savukārt, ja Jelgavas novada pašvaldības autoceļš Nr. 43 *Tīreļu ceļš* tiks izmantots VES parka būvniecības vajadzībām, paredzams, ka tiks veikti ceļa pārbūves darbi, uzlabojot tā nestspējas rādītājus, kā arī ceļa konfigurācijas izmaiņas būs nepieciešams veikt tā savienojuma mezglā ar autoceļu V1065, kur šobrīd mezgla platums nav optimāls lielgabarīta transporta manevru veikšanai. Ierosinātājas apsaimniekoto kūdras ieguves lauku teritorijā ir izbūvēti betona plātņu ceļi, daļu no kuriem paredzēts izmantot plānotā VES parka būvniecībai un ekspluatācijai. VES parka būvniecībai nepieciešamos ceļu posmus paredzēts pārbūvēt, tos paplašinot tikai ceļu savienojumu mezglos un līkumos, kur lielgabarīta kravas transporta manevru veikšanai ir nepieciešams lielāks ceļa līkuma iekšējais rādiuss. Konstatēts arī, ka LVM apsaimniekotajā meža teritorijā jau šobrīd ir izbūvēti augstas kvalitātes meža autoceļi, kas piemēroti VES transportēšanai. Izbūvējot plānoto vēja parku, šos ceļus

³⁴ Ministru kabineta 2014. gada 16. septembra noteikumi Nr.550 “*Hidrotehnisko un meliorācijas būvju būvnoteikumi*”.

³⁵ Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumi Nr. 329 “*Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 “Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves”*”.

nav paredzēts pārbūvēt. Vairāku ceļa posmu virskārta, kas šobrīd ir veidota no smilts/grants materiāla, paredzētās darbības īstenošanas ietvaros varētu tikt pastiprināta. Lai nodrošinātu piekļuvi plānotajām VES no esošajiem ceļiem, Izpētes teritorijā tiks izbūvēti arī jauni ceļi. Paredzams, ka kopējais jaunbūvējamo ceļu garums varētu būt robežās no 3,8 līdz 7,6 km.

- 6.4.2.5.5. Vēl viens transportēšanas aspekts, kas saistīts ar VES elementu gabarītiem, ir iespējami traucējumi satiksmei un lokālas neērtības, ja īslaicīgi būs nepieciešami satiksmes ierobežojumi. No Ziņojuma izriet, ka VES komplektējošo daļu piegādei uz to būvniecības vietu ir izstrādāti īpaši transportēšanas risinājumi, kuru īstenošanu nodrošina pats VES ražotājs vai tā autorizēts transporta uzņēmums. Izstrādājot VES transportēšanas plānu, tiks izvērtēts visu transportēšanai nepieciešamo ceļu tehniskais stāvoklis un to piemērotība lielgabariņa transporta manevriem. Ziņojumā norādīts, ka potenciāli piemērotāks varētu būt VES transportēšanas maršruts no Liepājas ostas, lai gan tā atrodas tālāk nekā Rīgas osta, pār autoceļu A9 nav izbūvēti satiksmes pārvadi, kuru ierobežotu lielgabariņa VES komplektējošo daļu transportēšanu. No Ziņojuma konstatējams, ka pirms būvdarbu uzsākšanas darbu veikšanas projekta ietvaros savlaicīgi izstrādājot un ar atbildīgajām valsts vai pašvaldību institūcijām vai uzņēmumiem (to kompetences ietvaros) saskaņojot satiksmes organizācijas shēmas – ietekmes uz kopējo satiksmi būs pēc iespējas lokālas un īslaicīgas.
- 6.4.2.5.6. Pēc VES uzstādīšanas vēja parkā “*Laflora*” tiks veikti būvniecības teritorijas rekultivācijas darbi. Rekultivācijas procesa ietvaros ir paredzēts demontēt izbūvētos laukumus tehnikas, iekārtu un materiālu pagaidu uzglabāšanai, kā arī VES montāžas laukumu elementus, kuru izmantošana nav plānota vēja parka ekspluatācijas laikā. Tādejādi nodrošinot to teritoriju, kas nav nepieciešamas VES ekspluatācijas nodrošināšanai, būs iespējams izmantot cita veida saimnieciskās darbības veikšanai.
- 6.4.2.5.7. Vadoties no Ziņojumā sniegtās informācijas, būvdarbu veikšana nav saistīta ar ķīmisku vai bīstamu ķīmisku vielu lietojumu nozīmīgos apjomos. Iespējami avāriju riski saistāmi ar nestandarta situācijām būvniecības procesos un tehnikas lietojumā, kas ar atbilstīgiem pasākumiem un mēriem ir novēršami un pārvaldāmi. Šādi vides riski nav vērtējami kā augstas varbūtības notikumi, ja tiek ievēroti organizatoriski un inženiertehniski pasākumi avāriju situāciju nepieļaušanai. Būvdarbiem tipiskās ietekmes, tostarp troksnis, putekļi, būs īslaicīgas ar lokālu izpausmi konkrētā vietā (pārejošas). Ziņojumā ir vērtēts šādu ietekmju ilgums un apjoms, secinot, ka normatīvajos aktos noteikto vides kvalitātes robežlielumu pārsniegumi nav sagaidāmi. No Ziņojuma izriet, ka kopējais laiks, kas būs nepieciešams VES parka izbūvei, būs aptuveni 24 mēneši, un būvdarbi, izņemot VES transportēšanu, tiks veikti diennakts gaišajā laikā. Sadzīves notekūdeņus paredzēts savākt un nodrošināt to apsaimniekošanu. Atkritumus paredzēts savākt, nodrošinot to šķirošanu un pagaidu uzglabāšanu, pēc tam nododot operatoriem, kas nodrošina to tālāku apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- 6.4.2.5.8. Vērtējot ar būvniecību saistītās ietekmes, Birojs atzīst, ka pastāv iespēja samazināt ietekmi, ko radīs būvdarbiem tipiskie un raksturīgie traucējumi (tostarp troksnis, putekļi no transportēšanas), tomēr to efektivitāte ir lielā mērā atkarīga no piesardzības pasākumu plānošanas un atbilstīgas izpildes. Veicot būvniecības darbus un infrastruktūras objektu pārveidi, šādus pasākumus nepieciešams ievērot, lai pasargātu grunti, gruntsūdeņus, virszemes ūdeņus, gaisu un apkārtējo teritoriju kopumā no potenciālā piesārņojuma. Šādi piesardzības un drošības pasākumi ietver optimālu darbu plānošanu un organizāciju, tajā skaitā savlaicīgu tehnisko noteikumu saņemšanu, to prasību ievērtēšanu un ietveršanu būvprojektā. Ja

nepieciešams, jāveic ceļu klātnes mitrināšanu sausā laikā, lai mazinātu putēšanas ietekmi, būvdarbi savlaicīgi jāsaskaņo ar vietējo pašvaldību. Ņemot vērā būvdarbu specifiku un to ka būvniecības darbi un to ietekmes ir pārejošas, raksturīgas tikai noteiktam laika posmam, arī Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumi Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 16) 2.8. punktā paredz, ka šos noteikumus un attiecīgi – tajos noteiktos vides trokšņa robežlielumus – neattiecinā uz būvdarbu radītā trokšņa emisiju. Tomēr šādiem būvdarbiem ir jābūt savlaicīgi saskaņotiem ar vietējo pašvaldību. Arī šajā gadījumā Ierosinātajai jānodrošina atbilstoši tehniskie risinājumi un darbu veikšanas laiki, lai būvdarbu radītie traucējumi būtu pēc iespējas mazāki.

- 6.4.2.6. Kopumā, vērtējot Ziņojumu un tajā aplūkotos būvniecības ietekmes aspektus, Birojs atzīst, ka ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tie ir ņemti vērā atbilstīgi un detalizācijā, kādu pieļauj pašreizējā projekta stadija. Ir izsvērti ar teritorijas sagatavošanu, būvniecību, pagaidu būvju un inženierkomunikāciju, montāžas laukumu un infrastruktūras objektu izveidi vai pārveidi saistītie darbi, principiālie risinājumi darbības vietām un to izvietojumam, vērtētas sagaidāmās ietekmes uz vidi un izstrādāti nepieciešamie risinājumi ietekmes uz vidi novēršanai, mazināšanai un pārvaldībai.
- 6.4.2.7. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 29. panta otro daļu un 32. viens *prim* panta pirmo un otro daļu ap VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kilovatiem, nosakāma drošības aizsargjosla, lai nodrošinātu cilvēku un VES tuvumā esošo objektu drošību VES ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā. Šādas aizsargjoslas platums ir 1,5 reizes lielāks nekā VES maksimālais augstums, attiecīgi – Paredzētās darbības gadījumā tā var sasniegt 375 m. Izvērtējot Izpētes teritorijas konfigurāciju kopskatā ar maksimāli iespējamās aizsargjoslas, tās nepārsniedz Izpētes teritorijas robežas³⁶, izņemot II alternatīvas VES LB-VES-18 un IV alternatīvas VES LD-VES-20, kuru aizsargjoslas skar Izpētes teritorijai blakus esošās mežu zemes. Ziņojumā konstatēts, ka ņemot vērā to, ka pamatā aizsargjoslu teritorijas aizņem lauksaimniecībā, mežsaimniecībā izmantojamās zemes un derīgo izrakteņu atradne, nav paredzams, ka VES parku aizsargjoslas varētu būtiski ietekmēt līdzšinējo saimniecisko darbību veikšanu tajās.
- 6.4.2.8. Tā kā aizsargjoslās ap VES tiek noteikti aprobežojumi (Aizsargjoslu likuma 58. viens *prim* pants), no Paredzētās darbības izrietošā ietekme uz nekustamajiem īpašumiem ietilpst Novērtējuma likuma 1. panta 1. punkta tvērumā (ietekme, kura vērtējama Ziņojumā). Paredzētās darbības īstenošanā būs nosakāmi mehānismi, kādā atlīdzināma un kompensējama ietekme uz skartajiem īpašumiem, vienlaikus no aizsargjoslu noteikšanas izrietošie jautājumi saglabājas kā viens no Paredzētās darbības īstenošanas ierobežojošiem apstākļiem, jo bez attiecīgo nekustamo īpašumu īpašnieku vai tiesisko valdītāju piekrišanas Paredzētās darbības īstenošana veidā, kas ar aprobežojumiem skar viņu īpašumus, nav pieļaujama. Šāds nosacījums ir jo īpaši būtisks, ņemot vērā nosakāmās aizsargjoslas veidu (drošības aizsargjosla). Tādēļ šī IVN ietvaros nav iespējams ar pilnīgu noteiktību prognozēt, kuru no VES būvniecība vēja parkā būs iespējama, vienlaikus nav izslēgts, ka to kopskaits var būt arī mazāks kā Ziņojumā prognozētais.
- 6.4.2.9. Izvērtējis IVN ietvaros veikto sabiedrisko apspriešanu rezultātus un sabiedrības pārstāvju paustos viedokļus, Birojs secina, ka nekustamo īpašumu, kuru tuvumā plānotas VES, īpašniekus un tiesiskos valdītājus satrauc arī ietekme uz īpašumu vērtību. Šādā griezumā Birojs ņem vērā, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 1. punktu ietekme uz vidi ir paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas

³⁶ Ziņojuma 1.1 attēls un 1.11. nodaļa “*Vēja elektrostaciju un ar tām saistīto inženiertīklu aizsargjoslas*”.

izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt arī materiālās vērtības. Tomēr ietekmes uz materiālajām vērtībām novērtēšanas uzdevums nav skaitliski izsvērt katra īpašuma (kā materiālās vērtības) tirgus vērtības izmaiņas (kas turklāt var būt gan pozitīvas, gan negatīvas), lai tās kompensētu, bet gan vērtēt, kā paredzētās darbības ietekmes (piemēram, aprobežojumi aizsargjoslās, troksnis) varētu iespaidot materiālo vērtību (īpašuma) lietojamību. To ir atzinusi arī Eiropas Savienības tiesa spriedumā lietā C-420/11, - ka ietekmes uz vidi novērtējumā attiecīgā projekta ietekmes uz īpašumiem novērtējums veicams tiktāl, ciktāl tie ir publiska vai privāta projekta ietekmes uz vidi tiešas ekonomiskas sekas. Tādēļ ietekmes uz materiālajām vērtībām novērtējuma tvērumā vispirms jātiek pārbaudītai Paredzētās darbības ietekmei uz vidi, bet no šādas ietekmes būtiskuma jātiek pārbaudītai minēto ietekmju izpausmei vai sekām attiecībā uz nekustamā īpašuma (tajā skaitā ēku) lietojamību atbilstoši to mērķim. No Ziņojuma izriet, ka Izpētes teritorijas robežās un tās tuvumā ir galvenokārt ir mežsaimniecībā, lauksaimniecībā izmantojamās zemes un derīgo izrakteņu atradne. Neskaitot aprobežojumus, kas VES aizsargjoslās nosakāmi atbilstoši Aizsargjoslu likuma 58. viens *prim* pantam³⁷, nav konstatējams, ka VES mazinātu iespēju blakus esošos īpašumus izmantot tam paredzētajam mērķim (tostarp medībām, lauksaimnieciskajā darbībā, ja nepieciešams). Vienlaikus Birojs šo jautājumu atkārtoti izsver, vērtējot ar Paredzēto darbību sagaidāmos būtisko ietekmju aspektus (ietekme uz ainavu, mirgošanas efekts, troksnis u.c.).

6.4.2.10. Lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs ņem vērā, ka prasības būvniecībai, tostarp jautājumos, kas saistīti ar lielgabarīta un smagsvara pārvadājumiem, meliorācijas sistēmu un tās elementu pārbūvi, atkritumu apsaimniekošanu u.c. jautājumiem, ir jau noregulēti ar ārējiem normatīvajiem aktiem, turklāt Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts jau noteic, ka Paredzētās darbības Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu, tajā skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu un, ja iespējams, atlīdzinātu būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Ārējos normatīvajos aktos jau noteikto prasību ievērošana ir beznosacījuma prasība, Ierosinātājai un attiecīgo darbu izpildītājiem saistoša un citādā veidā Paredzētās darbības realizācija nav pieļaujama. Vienlaikus Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu uzskata par nepieciešamu arī ar šo Biroja atzinumu nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:

- a) Ņemot vērā Paredzētās darbības mērogu un apjomus, kā arī to, ka būvniecības tehniskos risinājumus katrai konkrētajai vietai un objektam būs detalizācijā nepieciešams izstrādāt turpmākajās projektēšanas stadijās, Paredzētā darbība un ar to saistīto infrastruktūras objektu izbūvei un pārbūvei ir jāsaņem arī Dienesta tehniskie noteikumi, precizējot jau konkrētos risinājumus un vides aizsardzības prasības darbību realizācijai tās norises vietā. Ņemot vērā jau konkrētos risinājumus un citus saistītos apstākļus, Dienestam pirms tehnisko noteikumu izdošanas ir jāņem vērā, vai kādā no gadījumiem nepastāv pamats ietekmes sākotnējā izvērtējuma piemērošanai.**

³⁷ aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās mājas vai esošās ēkas pārbūvēt par dzīvojamām mājām; aizliegts būvēt jaunas ēkas un būves, kas var traucēt vēja elektrostacijas darbību, vai esošās ēkas pārbūvēt tā, ka tās traucē vēja elektrostacijas darbību; aizliegts atvērt izglītības iestādes, ierīkot spēļu laukumus un atpūtas zonas; aizliegts rīkot publiskus pasākumus; aizliegts izvietot degvielas uzpildes stacijas, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu glabātavas.

- b) Bez attiecīgo nekustamo īpašumu īpašnieku vai tiesisko valdītāju piekrišanas Paredzēto darbību īstenošana veidā, kas ar aizsargjoslas aprobežojumiem skar viņu īpašumus, nav pieļaujama.
- c) Nav pieļaujama Paredzētās darbības būtiska paliekoša ietekme uz šķērsojamo infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvju funkcionēšanu. Paredzētās darbības realizācijas gadījumā ir jānodrošina gan pagaidu, gan paliekošie risinājumi šo objektu funkcionēšanas nodrošināšanai, tajā skaitā pārbūve vai citi pasākumi to darbībai un aizsardzībai. Konkrētas prasības, kas piemērotas katrai attiecīgajai teritorijai un nepieciešamas esošās infrastruktūras un komunikāciju darbības nodrošināšanai, jānoteic būvprojektēšanas laikā.
- d) Turpmākās tehniskās projektēšanas ietvaros ir jāizstrādā un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāsaskaņo un jārealizē meliorācijas sistēmu pārveides projektus, saņemot nosacījumus arī no attiecīgo meliorācijas sistēmu infrastruktūras īpašniekiem vai pārvaldītājiem. Ar attiecīgo meliorācijas sistēmu infrastruktūras īpašniekiem vai pārvaldītājiem, ja tādi radīsies, ir jāsaskaņo arī iespējami traucējumi un darbības ierobežojumi – to ilgums, pagaidu risinājumi un kompensējošie mehānismi.
- e) Ierosinātajai ir jānodrošina Ziņojumā paredzēto vai tiem līdzvērtīgu, tajā skaitā drošības, nosacījumu ievērošana ar teritorijas sagatavošanu un būvniecību saistīto ietekmju novēršanai vai samazināšanai. Jāparedz un jārealizē pasākumi, lai būvniecības darbu laikā nepieļautu, bet, ja notiek negadījums, maksimāli ierobežotu naftas produktu, suspendēto vielu un citu piesārņojošo vielu nokļuvi vidē, tostarp gruntī, meliorācijas teknēs, virszemes un pazemes ūdeņos.
- f) Būvdarbi plānojami un veicami tā, lai respektētu piegulošo teritoriju izmantošanu un neradītu nesamērīgu apgrūtinājumu vai traucējumus. Ja nepieciešams, vibrācijas ietekmes mazināšanai jānodrošina paņēmieni, kas samazina vibrācijas un nerada riskus ēku un būvju drošībai.
- g) Jānodrošina būvniecības darbu un transportēšanas risinājumu savlaicīga saskaņošana ar attiecīgo vietējo pašvaldību un autoceļu valdītājiem. Būvniecības procesa laikā nepieciešamības gadījumā jāveic autoceļu klātnes mitrināšana vai citi pasākumi putekļu izplatības ierobežošanai sausajos periodos dzīvojamās apbūves tuvumā.
- h) Pēc būvdarbu pabeigšanas jānodrošina teritoriju rekultivācijas pasākumi, tostarp pagaidu būvju vietās, lai atgrieztu būvniecības laikā ietekmēto apkārtnes teritoriju ne sliktākā vides stāvoklī, kāds bija uz būvdarbu uzsākšanas brīdi.

6.4.3. Ar Paredzēto darbību saistītās vizuālās pārmaiņas, to ietekme uz ainavu un kultūras mantojumu.

- 6.4.3.1. Ziņojumā ir iekļauta informācija un vērtējums par Izpētes teritorijas un tās apkārtnes ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, kā arī vērtējums par Paredzētās darbības ietekmi un tās būtiskumu. IVN procesa ietvaros par Paredzēto darbību atzinumu sniedza kultūrvēstures eksperts (Ziņojuma 8. pielikums), savukārt lai novērtētu Paredzētās darbības teritorijas ainavu ekoloģisko kvalitāti, kā arī estētisko vērtību savu atzinumu sniedza ainavu eksperts (Ziņojuma 9. pielikums).
- 6.4.3.2. Vizuālās pārmaiņas un no tām izrietošā ietekme uz ainavu ir viena no būtiskām ar VES būvniecību saistītām ietekmēm. Objektīvai Paredzētās darbības iespējamās

ietekmes novērtēšanai uz esošo ainavu IVN procesā tika izmantota vizuālās modelēšanas metode. Vizualizāciju sagatavošanai izmantota informācija par plānoto VES novietojumu, kā arī pieņemts, ka tiks izbūvētas augstākās iespējamās stacijas, kuru ietekme uz ainavas vizuālajām izmaiņām būs visnozīmīgākā. Vizualizāciju sagatavošanai izmantota programmatūra WindPRO. Skatpunktu izvēle tika veikta, izvērtējot sociālo aspektu – ņemot vērā piekļuvi un pieejamos skatus no apkārtesošā ceļu tīkla³⁸. Vizualizācijas aplūkojamās interaktīvajā pielikumā, kas pieejams tīmekļvietnē <https://arcg.is/O81yz>, daļa no sagatavotajām vizualizācijām iekļauta arī pašā Ziņojumā un ainavu ekspertes atzinumā.

- 6.4.3.3. Paredzētās darbības vizuālās ietekmes novērtējumam, balstoties uz proporcijas pret telpu kritērijiem, noteiktas plānoto VES vizuālās ietekmes (un tās būtiskuma) zonas. Identificēts, ka plānotā augstuma VES ~ līdz 2 km attālumam būs uzskatāmas par elementiem, kas vizuāli dominē un būtiski ainavu mainīs, bet 2-5 km attālumā VES vēl arvien būs uzskatāmas par nozīmīgiem elementiem ainavā, tomēr nebūs dominējošas, ņemot vērā redzamo telpu. Noteikts, ka attālumā no 5-11 km VES būs skaidri saskatāmas, tomēr būs uzskatāmas tikai par ainavas akcentu, savukārt lielākā attālumā tās jau būs subdomināli elementi vai fona elementi. Balstoties uz šādu novērtējumu, sagatavots un Ziņojuma 19. pielikumā pievienots VES vizuālās ietekmes/ uztveres zonu attēlojums kartē, kas (vērtējot tās kopskatā ar Ziņojuma 2.9. nodaļā izvērtēto) ļauj identificēt ainaviski un kultūrvēsturiski nozīmīgos objektus, kas atrodas katrā no minētajām zonām. Vadoties no atrašanās vietas un specifiskajiem apstākļiem, vērtēta arī Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz kultūras pieminekļiem (kultūrvēstures objektu atrašanās vietas kartē attēlotas Ziņojuma 2.32. attēlā).
- 6.4.3.4. Konstatējams, ka vizuālās pārmaiņas un to ietekmi uz ainavu un kultūras mantojumu Ziņojuma izstrādes ietvaros pieaicinātie eksperti ir vērtējuši ar nedaudz atšķirīgu pieeju, vienlaikus Ziņojuma 20. pielikumā (3.lpp.) sniegts apstiprinājums tam, ka abi eksperti vērtējumā vadījušies arī no Ziņojuma izstrādes gaitā sagatavotajām vizualizācijām (fotogrāfiju uzņemšanas vietas attēlotas Ziņojuma 3.20. attēlos). Konstatējams, ka lielākā daļa sagatavoto vizualizāciju aptver teritoriju, kas Ziņojuma 19. pielikumā ietilpst VES vizuālās ietekmes/ uztveres zonās līdz 5 km attālumā no VES, kas identificēts kā attālums, kurā VES ir būtisks (dominējošs) vai nozīmīgs elements ainavā. Tomēr papildu vizualizācijas veiktas arī no tālākiem skatu punktiem, kas noteikti, cita starpā ņemot vērā ainavu eksperta vērtējumu par prognozējamajiem skatu punktiem un teritorijas ainavisko nozīmīgumu.
- 6.4.3.5. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Izpētes teritorijas apkārtnes ainavām, ainavu eksperte primāri vadījusies no vērtējuma pieejas, kā ainava mainīsies, raugoties no identificējamām skatu trajektorijām³⁹ (autoceļiem), jo šādām skatu vietām piemīt vislielākā ainavas pieejamība un pārskatāmība, vienlaikus vērtēta arī pārmaiņas citās vietās (ciemi, mājvietas, skatu torņi), kur pārmaiņas varētu mainīt skata kvalitāti. Ainavu eksperte konstatējusi, ka Paredzētās darbības realizācijas gadījumā vizuāli vislielākā ietekme paredzama lokālā līmenī. VES parka izbūve pilnībā mainīs esošā kūdras ieguves purva teritoriju (raksturojama ar ļoti zemu estētisko kvalitāti). Vērtējot ietekmi tuvākajā apkārtņē, secināts, ka no pārējās apkārtnes purva zonu norobežo blīvs meža masīvs, veidojot faktiski slēgtu ainavisko telpu, un vizuālajam skatam teritorija paveras tikai organizētos piekļuves punktos. Būtiskāka ietekme tiek prognozēta no lielāka attāluma, no Ziņojumā noteiktajām skatpunktu trajektorijām (autoceļiem). Šīs trajektorijas atrodas 2-4 km, 2-3 km 4-6 km attālumā, kur VES

³⁸ Ziņojuma 3.19. attēlā norādīti Svarīgāko skatpunktu trajektoriju shēma, savukārt 3.20. attēlā attēlota karte ar punktiem no kuriem uzņemti fotoattēli vizualizāciju veidošanai.

³⁹ Ziņojuma 3.19. attēls, Ziņojuma 9. pielikuma attēls

radītā ietekme netiek vērtēta kā tāda, kas vizuāli dominē un būtiski maina ainavu, ņemot vērā redzamo telpu, tomēr tās jebkurā gadījumā uzskatāmas par nozīmīgiem elementiem ainavā. Vērtējot ainavas pārskatāmību, pieejamību, daudzveidību, tipiskumu, unikalitāti, dabiskumu un skata kvalitāti, ainavu eksperte nav identificējusi izslēdzošus apstākļus VES būvniecībai tām izvēlētajā vietā.

6.4.3.6. Vērtējot no citiem skatu punktiem, secināts, ka VES nedominēs pār kopējo skata ainavu, tās būs uzskatāmas par ainavas akcentu vai fona elementiem, tomēr, ainavu ekspertes vērtējumā, būtiski un nepieļaujami ainavu neietekmēs. Kā lielākās interešu sadursmes vietas eksperte identificējusi divas skatu vietas, kurās ietekme būtu vērtējama ne tikai no diviem skatpunktu līmeņiem, bet arī no emocionālā aspekta. Tādēļ eksperte norādījusi, ka par Paredzētās darbības ietekmi šajos skatu punktos var nebūt objektīvs un noteikts viedoklis. Šīs divas vietas ir skatu tornis Jelgavas Pils salā un Ložmetējkalna skatu tornis (kam ir ne tikai kultūrvēsturiska nozīme, bet tā ir arī emocionāli nozīmīga vieta), kuri, lai arī atrodas salīdzinoši tālu (~ 10 km un ~ 15 km attālumā), savas specifikas dēļ paver iespēju plašam un tālam skatam. Balstoties uz sagatavotajām vizualizācijām, ainavu eksperte konstatē, ka VES no skatu torņiem būs redzamas, tomēr uzskata, ka redzamība noteikti nepasliktinās kopējās ainavas (kopainavas) estētisko kvalitāti, ņemot vērā to, ka no skatu torņiem redzami arī citi objekti plašā panorāmā. Saistībā ar minēto un ekspertes norādīto, ka tādās vietās kā minētā, ainavas vērotājam var nebūt objektīvs un noteikts viedoklis, jo to ietekmē arī emocionālais aspekts, Birojs ar 2021. gada 26. jūnija vēstuli Nr. 5 – 01/649 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”* aicināja Ierosinātāju ietekmes uz ainavu novērtējumu papildināt, piesaistot vēl kādu ekspertu. Šādi papildinājumi pilnveidotajā Ziņojumā netika veikti, Ziņojuma 20. pielikumā (4. lpp.) sniedzot skaidrojumu, ka ar ainavu ekspertes atzinumā (Ziņojuma 9. pielikums) ietverta gala secinājumu, ka VES redzamība noteikti nepasliktinās šajos skatu punktos kopējās ainavas (kopainavas) estētisko kvalitāti, IVN nolūkiem ir pietiekami. Šajā kontekstā Birojs var piekrist, ka papildus vērtējums nav priekšnoteikums Biroja atzinuma par Ziņojumu sniegšanai, Birojam pastāv iespēja sniegt par Ziņojumu atzinumu un iekļaut tajā nosacījumus, ar kādiem Paredzētās darbības īstenošana pieļaujama/ nav pieļaujama. Vienlaikus tas būtu nostiprinājis Ziņojumā izteiktās prognozes jautājumā, kam raksturīga vērtējuma nenoteiktība. Ierosinātajai jāņem vērā, ka gala lēmumu par Paredzēto darbību pieņem akcepta lēmuma pieņēmēji. Skatu tornis Jelgavas Pils salā un Ložmetējkalna skatu tornis Jelgavas novadā atrodas to pašvaldību teritorijās, kuras par Paredzēto darbību pieņems akcepta lēmumu. Paredzētās darbības ietekme un sabiedrības viedoklis ir vieni no būtiskiem pašvaldības vērtējamiem kritērijiem.

6.4.3.7. Konstatēts, ka Izpētes teritorija neietilpst nacionāla mēroga unikālās vai augstvērtīgās ainavu telpās, tuvākā šāda vieta ir Ķemeru nacionālais parks, kas atrodas ~ 9 km attālumā. Vienlaikus saskaņā ar Zemgales plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015.-2030. gadam Izpētes teritorija un tās apkārtnē ir definēta kā dabas, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīga teritorija – Lielupes palienes un Ķemeru nacionālā parka telpa. Šādas teritorijas reģionālā līmenī tiek noteiktas, ņemot vērā Valsts ainavu politikas pamatnostādnes 2013. – 2019. gadam noteikto, kas izriet no Eiropas ainavu konvencijas uzdevumiem. Līdz ar to, reģionālā līmenī noteiktās teritorijas var būt arī jutīgas pret ainaviskām pārmaiņām. Ziņojumā papildus vērtēta Paredzētās darbības iespējamā ietekme un varbūtējas konfliktsituācijas, ņemot vērā Zemgales plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030. gadam izdalīto teritoriju, tās saglabāšanai un aizsardzībai noteiktos mērķus. Secināts, ka gan pati Izpētes teritorija, gan Ziņojuma 19. pielikumā noteiktā vizuālās ietekmes zona līdz 16 km atrodas ainavu telpās, kuru ainavas daudzveidības kvalitāte vērtēta kā zema līdz vidēja. Secināts, ka plānošanas dokumentā noteikti vairāki reģionālā līmeņa

ainaviski vērtīgās teritorijas ainavas kvalitātes mērķi, tajā skaitā saglabāt un attīstīt ainavas un bioloģisko daudzveidību, saglabāt un attīstīt nozīmīgas kultūrvēsturiskā mantojuma vietas un ainavas u.c. Ņemot vērā minēto, no vienas puses ir loģiski pieņemt, ka ainavu kvalitātes mērķi ietver arī tādus uzdevumus, kas nodrošina teritorijas aizsardzību pret būtiskām un nevēlamām pārmaiņām. Vienlaikus no mērķu sasniegšanai izvirzītajiem uzdevumiem neizriet aicinājums ierobežot, piemēram, ar pašvaldību plānošanas dokumentiem, kādu konkrētu darbību, jaunu ainavas elementu attīstību. Kontekstā ar Ziņojuma izstrādes ietvaros sagatavoto vizuālās ietekmes zonu izvērtējumu, kā arī ietekmes uz ainavu izvērtējumu, nav konstatējams, ka Paredzētā darbība varētu izraisīt tik būtiskas un nevēlamas pārmaiņas, lai tās būtu pretrunā Lielupes palienes un Ķemeru nacionālā parka telpas ainavu aizsardzības mērķiem. Šādā kontekstā nav identificējams arī, ka īpašus ierobežojumus konkrētajai teritorijai būtu pamatoti noteikt, pārskatot un grozot Jelgavas novada teritorijas plānojumu.

- 6.4.3.8. Novērtēts, ka teritorijā, kur vēja elektrostacijas dominēs ainavā (zona līdz 2 km), neatrodas valsts un vietējas nozīmes aizsargājami kultūras pieminekļi, bet ~ 2-5 km (arī nedaudz lielākā – līdz 6 km) attālumā, kur VES ir nozīmīgi elementi ainavā, atrodas šādi aizsargājami kultūras pieminekļi: Naudas (Dieva) kalniņš, Laupītaju pils – nostāstu vieta – vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis (aizs. Nr. 982), Upesmuižas labības klēts – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (aizs. Nr. 5236), Līvērzes muižas kungu māja – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (aizs. Nr. 5237), dzīvojamā ēka “*Kuzmas Brakšķi*” – vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis (aizs. Nr. 5238), kā arī šajā zonā atrodas II Pasaules karā kritušo karavīru apbedījumi, kas atrodas Līvērzes ciema austrumu daļā. Vērtējot kultūras pieminekļu specifiku un konkrētās vietas apstākļus, Ziņojumā un tā 8. pielikumā novērtēts, ka katrs no pieminekļiem vērtējams kā lokāls objekts, kuru vizuālās uztveramības zona ir vērtējama kā neliela mēroga. Katrs no minētajiem pieminekļiem ir ar savu arheoloģisko vai arhitektonisko vērtību, un to atrašanās zonā no 2-5 km attālumā no VES, nevar radīt apdraudējumu šai vērtībai, tā saglabāšanai. Vienlaikus tas neizslēdz to, ka konkrēto kultūras pieminekļu vizuālās uztveramības zonā, tās uzlūkojot, - no atsevišķiem skatu punktiem būs vienlaikus redzamas arī vēja elektrostacijas. Vadoties no VES vizuālās ietekmes iedalījuma zonās, 2-5 km attālumā no VES tās vēl arvien ir uzskatāmas par salīdzinoši nozīmīgiem elementiem ainavā, lai gan tās nav dominējošas. Tādēļ Ziņojuma 8. pielikumā, ņemot vērā konkrētos apstākļus un kultūras pieminekļu specifiku, vērtēts sagaidāmās ietekmes būtiskums. Secināts, ka Naudas (Dieva) kalniņš atrodas mežā, attiecīgi objekta tuvumā esošie koki nodrošinās, ka VES neatrodas vietējās nozīmes kultūras pieminekļa vizuālās uztveramības zonā. Secināts, ka Upesmuižas labības klēts un II Pasaules karā kritušo karavīru apbedījumu vietas (atrodas viens otra tuvumā) vizuālās uztveramības zonā VES galvenokārt nebūs redzamas, jo skatu aizsedz koki un ciema apbūve, arī Līvērzes muižas kungu mājas vizuālās uztveramības zonā skatu VES virzienā aizsegs parka stādījumi. No ~2-5 km attālumā esošajiem kultūras pieminekļiem par mazāk aizsargātu varētu uzskatīt dzīvojamo ēku “*Kuzmas Brakšķi*”, kas ir vietējās nozīmes kultūras piemineklis, tur apkārtnes stādījumi un ēkas skatu aizsegtu daļēji. Arī vērtējot citus kultūrvēsturiskās nozīmes objektus, tajā skaitā tādus, kas atrodas lielākā attālumā no plānotajām VES, eksperts izslēdzošus un konfliktējošus apstākļus Paredzētās darbības īstenošanai nekonstatē. Atsevišķos no gadījumiem, piemēram, attiecībā uz Līvērzes krogu, kas ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (~ 7 km attālumā no VES), secināts, ka tas atrodas labi pārskatāmā vietā, kur skatu uz VES tikai daļēji aizsegt stādījumi. Arī Jelgavas pils vērtējumā secināts, ka atsevišķi VES elementi skaidrā laikā varētu būt saskatāmi, virzoties uz Jelgavas centru no Rīgas puses, tomēr tie neatrodīsies vienā skatu līnijā ar Jelgavas pili. Tomēr arī šādās situācijās netiek identificēts, ka VES redzamība kā ainavas akcents vai fona elements,

varētu samazināt kultūras pieminekļa uztveramību un vērtību. Izslēdzot vai limitējošus apstākļus Paredzētās darbības īstenošanai eksperts nekonstatē. Vienlaikus tiek rekomendēts izsvērt vietās, kur tas iespējams un pieļaujams, veikt lokālas ainavas koriģēšanu, veidot koku stādījumus, kas ierobežo vai pat novērš VES redzamību kultūras pieminekļu vizuālās uztveramības zonā.

- 6.4.3.9. Izvērtējis Ziņojumu un IVN ietvaros izteiktos viedokļus un argumentus, Birojs secina, ka Paredzētās darbības vizuālo pārmaiņu ietekme ir tāda, kuru novērst nebūs iespējams, to iespējams tikai mazināt, cik iespējams izvēloties viena ražotāja un viena modeļa (tehnisko parametru) VES, novēršot vēja parkā esošo VES savstarpēju disharmoniju. Kā vēlamu ietekmes uz ainavu mazinošu pasākumu ainavu eksperte norādījusi VES izvietojuma plānošanu teritorijas daļā, kuru klāj mežu masīvs. Šādos gadījumos, ja VES izvietojums mežā ir iespējami atvēršts no ceļa, skatu trajektorijā no ceļa VES rotora un masta apjoms parādās pakāpeniski, nevis pēkšņi un dominējoši. Vērtējot šādu risinājumu iespējamību, Ziņojumā secināts, ka palielinātos atmežojamās platības un ietekme uz bioloģisko daudzveidību.
- 6.4.3.10. Tāpat Birojs secina, ka Izpētes teritorija un tās apkārtnē neietilpst nacionāla mēroga unikālās vai augstvērtīgās ainavu telpās, vienlaikus tā uzskatāma par reģionālā līmenī vērtīgu, turklāt arī subjektīvi tā iedzīvotājiem ir nozīmīga un tuva. Tādu Paredzēto darbību, kādas ir VES būvniecība, gadījumā ietekme uz ainavu ir viena no būtiskākajām, kas nereti izgaismojas arī sabiedrisko apspriešanu ietvaros izteiktajos iebildumos, arī tad, ja ainavai nav noteikts kāds īpašs aizsardzības statuss. Cilvēkiem ir raksturīga pieķeršanās esošajai un zināmajai videi, subjektīvajā griezumā ainava (un tās nemainīgums) tiek uztverta kā vērtība, jo to apvij arī emocijas un atmiņas. Šādā ziņā ainaviskajām pārmaiņām ir ietekme arī uz nekustamajiem īpašumiem, tomēr šādas ietekmes sekas neaprobežo to lietojamību atbilstoši mērķim.
- 6.4.3.11. Novērtējuma likuma 1. panta 2. punkts nosaka, ka IVN uzdevums ir novērtēt Paredzētās darbības ietekmi uz vidi, izstrādāt priekšlikumus tās novēršanai un samazināšanai vai aizliegt Paredzētās darbības īstenošanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos. Biroja ieskatā nav konstatējami no ārējiem normatīvajiem aktiem izrietoši ierobežojumi, kas ietekmes uz ainavu un kultūras vērtībām kontekstā aizliegtu vai nepieļautu ar Paredzēto darbību sagaidāmo vizuālo pārmaiņu apjomu, tajā skaitā Noteikumu Nr. 240 163.4. punktā noteikto. Nav izslēgts, ka tālajos skatos kā fona elements vēja elektrostacijas no atsevišķām teritorijām varētu būt arī redzamas vienlaikus no Paredzētās darbības un citiem VES parkiem, kas plānoti Dobeles un Tukuma novados, pie nosacījuma, ja šādas darbības tiktu akceptētas un īstenotas, tomēr attālumi un novērtētais ietekmes nozīmīgums (šādā attālumā) nenorāda uz summāri būtiskas ietekmes iespējamību, ko nepieciešams papildus paplašināti vērtēt un ierobežot. Birojs atzīst, ka sagaidāmās vizuālās pārmaiņas ar Paredzēto darbību ir novērtētas detalizācijā, kādu pieļauj iepriekšējā prognozēšana, un tās sniedz priekšstatu, cik sagaidāmās ietekmes būs būtiskas.
- 6.4.3.12. Ziņojumā vērtēta arī Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz vēl neatklātām kultūras vērtībām pašā Izpētes teritorijā un tās apkārtnē. Šāda vērtējuma ietvaros secināms, ka Kaigu purva teritorija ir bijusi apdzīvota jau akmens laikmetā, tādēļ Ziņojuma autori neizslēdz, ka tajā var būt iespējami savrupi senlietu atradumi. Minētos aspektus ir vērtējis arī kultūrvēstures eksperts (Ziņojuma 8. pielikums), savā atzinumā aplūkojot gan kultūrvides attīstības vēsturi (informācija par agrāko apdzīvotību u.c.), gan pieejamo informāciju par līdz šim veiktajiem atradumiem. Ievērojot kultūrvēstures eksperta secinājumus, no Ziņojuma izriet apņemšanās pārtraukt darbus vietās, kur tiek atsegti kādi objekti, kam var būt kultūrvēsturiska

nozīme, un par šo faktu ziņot NKMP. Būvniecības darbu apturēšanu arī paredz normatīvie akti (likuma “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 22. pants).

6.4.3.13. **Nemot vērā visu iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka gadījumā, ja tiek lemts par Paredzētās darbības pieļaujamību, tās īstenošanai papildus ārējos normatīvajos aktos jau noregulētajam saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu nosakāmi šādi nosacījumi:**

- a) **Lai mazinātu vēja parka “Laflora” negatīvo ietekmi uz ainavu jāizvēlas viena ražotāja un viena modeļa (tehnisko parametru) VES, novēršot vēja parkā esošo VES savstarpēju disharmoniju.**
- b) **Paredzētās darbības īstenošanas laikā kultūras mantojuma un arheoloģisko vērtību apzināšanai būvniecības vietās jāpieiet ar papildu rūpību, būvprojektā jau savlaicīgi paredzot un ieplānojot arheoloģisko uzraudzību un nosacījumus rīcībām gadījumos, kad tiek atklātas vēstures liecības vai apbedījumi.**

6.4.4. **Drošība un vides risku pārvaldība, tostarp iespējamā ietekme uz gaisa satiksmi.**

6.4.4.1. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 29. panta otro daļu un 32. viens *prim* panta pirmo un otro daļu ap VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kilovatiem, nosakāma drošības aizsargjosla, lai nodrošinātu cilvēku un VES tuvumā esošo objektu drošību VES ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā. No minētā izriet, ka VES ir objekti, kuru plānošanā un projektēšanā jāņem vērā arī drošības aspekti, nodrošinot, ka aizsargjoslā nav dzīvojamo māju un cilvēku pulcēšanās vietu, kā arī nav objektu, kas varētu izraisīt nopietnas avārijas (saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 58. viens *prim* pantu – degvielas uzpildes stacijas, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu glabātavas).

6.4.4.2. Atbilstoši Ziņojumam ap VES nosakāmās aizsargjoslas platums (atkarībā no VES augstuma) var sasniegt 375 m. Novērtējot iespējamās citas darbības vai riska objektus Ziņojumā secināts, ka Izpētes teritorijā vai tās tiešā tuvumā neatrodas paaugstinātas bīstamības objekti. Blakus Līvberzes ciemam atrodas degvielas uzpildes stacija, kas atrodas ~ 3,3 km uz DR un ~ 4,2 km attālumā no tuvākās VES. Tomēr attālums no minētā objekta līdz tuvākajām VES, kuru būvniecībai nav konstatēti izslēdzoši apstākļi, būs vērā ņemami lielāks (~ 2 km un vairāk) un neatradīsies VES aizsargjoslā vai to tuvumā. Atbilstoši novērtējumam šo objektu un teritoriju kontekstā ierobežojumi vai papildus nosacījumu nepieciešamība Paredzētajai darbībai Ziņojumā nav identificēta.

6.4.4.3. No Ziņojuma izriet, ka saimnieciskās darbības veikšana ārpus VES izbūves vietas (tostarp to aizsargjoslā) netiks ierobežota (neskaitot Aizsargjoslu likuma 58. viens *prim* panta aprobežojumus), to varēs turpināt izmantot mežsaimniecībā, lauksaimniecībai vai citiem līdzšinējiem mērķiem. Tomēr publiskas pieejas ceļiem un vietās, kur to radītā apdraudējuma zonas skar pastāvīgas darba vieta VES tuvumā, būs nepieciešama papildus piesardzība. Atbilstoši Ziņojumam, uzsākot vēja parku ekspluatāciju, pie autoceļiem, kas šķērso parku teritoriju, tiks uzstādītas informatīvas zīmes par VES parku ar informāciju par vēlamajiem drošības pasākumiem un rīcībām ārkārtas situācijās. Paredzēts, ka VES ekspluatācijas laikā to uzraudzība un darbības kontrole tiks veikta attālināti visu diennakti, ko veiks apmācīts personāls. Ziņojumā norādīts, ka visas Ziņojumā vērtētās VES aprīkotas ar automātiskiem vibrācijas sensoriem un drošības sistēmu, kas pārtrauc staciju darbību pie noteikta vibrācijas līmeņa, ko izraisa rotora lāpstiņu apledojums. Tomēr šāds aprīkojums nevar pilnībā novērst riskus, kas ir saistīti ar ledus gabalu krišanu no rotora lāpstiņām. Novērtējot maksimālo iespējamo (teorētisko) attālumu, kādā ledus atlūza varētu aizlidot no VES,

secināts, ka matemātiski lielākais ledus atlūzu aizmešanas attālums ir iespējams *Siemens – Gamesa VES - 503 m* attālumā, tomēr šāda riska zonas aprēķinā ņemami vērā vēl arī citi faktori, tādēļ katrai VES noteiktas individuālā riska zonas, ņemot vērā ledus krišanas radītā apdraudējuma līmeni (Ziņojuma 3.31. un 3.32. attēls). Ņemot vērā no Noteikumiem Nr. 240 izrietošos vēja parka izvietojuma ierobežojumus, arī aprēķinātās maksimālās ietekmes zonā nav dzīvojamās apbūves teritorijas, tomēr teritorijā atrodas vairāki publiski pieejami autoceļu posmi. Vērtējot literatūrā pieejamo informāciju par VES lāpstiņu aplidojumu un ledus gabalu krišanas gadījumiem Eiropā, kā arī novērtējot citus riskus (aizdegšanās, VES sabrukšana) un to varbūtību Ziņojumā secināts, ka kopumā VES radītais avāriju risks vērtējams kā zems, tomēr to darbības laikā ikgadēju apdraudējumu VES apkārtnē var radīt aplidojums. Izvērtējis Ziņojuma 3.14.3. nodaļā un 6.1. tabulā ietvertos pasākumus, Birojs secina, ka Ierosinātāja kā obligāti īstenojamus pasākumus, kas saistīti ar aplidošanas riska samazināšanu, paredz, ka visas VES aprīkojamas ar aplidojuma detektēšanas sistēmām, savukārt ar pretapledošanas sistēmām aprīkojamas tās VES, kuru Ziņojumā novērtētās maksimālās ledus izsviešanas/ krišanas zonā atrodas publiski pieejami ceļu posmi un zemes vienību teritorijas, kas neatrodas Ierosinātājas valdījumā (izņemot gadījumus, kad ar zemes vienības valdītāju tiek panākta vienošanās, kas atceļ šāda pasākuma īstenošanas nepieciešamību). Biroja ieskatā šāds piesardzības pasākums ir pamatots un nepieciešams.

- 6.4.4.4. No Darbības vietas teritorija apmēram 29 km attālumā atrodas gan starptautiskā lidosta “*Rīga*”, gan lidlauks “*Jūrmala*”. Saskaņā ar likuma “*Par aviāciju*” 41. pantu gaisa satiksmes drošībai ir noteikta virkne ierobežojumu teritoriju izmantošanai ap lidlaukiem, tajā skaitā ierobežojumus gaisa kuģu lidojumiem potenciāli bīstamu objektu būvniecībai, ierīkošanai un izvietojumam. Atkarībā no ierobežojumu veida, tie var skart teritorijas pat 5 km un lielākā attālumā no lidlaukiem, tostarp bez saskaņojuma ar valsts aģentūru “*Civilās aviācijas aģentūra*” konkrētās zonās ap lidlauku, tā kontrolpunktu vai skrejceļu aizliegts būvēt, ierīkot un izvietot objektus, kuri var radīt traucējumus gaisa kuģu lidojumu nodrošināšanai nepieciešamo radiotehnisko līdzekļu darbā, kuru augstums virs to atrašanās vietas reljefa sasniedz 100 m un vairāk, kuru absolūtais augstums par 30 m un vairāk pārsniedz lidlauka kontrolpunkta absolūto augstumu u.c. Likuma “*Par aviāciju*” 41. pantā uzskaitīto objektu vidū ir arī jebkurš gaismas avots, kurš netiek izmantots aeronavigācijai, ja tas atradīsies gaisa kuģu pacelšanās vai nosēšanās sektorā un var apdraudēt gaisa kuģu lidojumu drošumu (5 km attālumā no skrejceļa tuvākā sliekšņa). Lai izvērtētu iespējamus VES radītus traucējumus lidojumu drošībai, veiktas konsultācijas ar valsts aģentūru “*Civilās aviācijas aģentūra*”, kuras 2020. gada 26. februāra vēstule par nosacījumiem VES būvniecībai pievienota Ziņojuma 3. pielikumā. Valsts aģentūra “*Civilās aviācijas aģentūra*” kopumā neiebilst pret plānoto vēja parku būvniecību, tomēr uzskata, ka pirms būvniecības uzsākšanas iecere ir saskaņojama ar aģentūru, lai VES aprīkotu ar apgaismojumu un marķējumu, kas nepieciešams lidojumu drošības nodrošināšanai. VES parka tuvumā attālumā no 3,6 līdz 6,1 km atrodas arī trīs lidlauki – Bērzes, Jelgavas un Valgundes lidlauks, kuri saskaņā ar AS “*Latvijas gaisa satiksme*” un valsts aģentūras “*Civilās aizsardzības aģentūra*” informāciju šobrīd nav sertificēti.
- 6.4.4.5. Ziņojumā vērtēta arī ietekme uz aeronavigācijas iekārtu darbību (piemēram, elektromagnētiskā lauka vai signāla fiziskās bloķēšanas dēļ), gaisa telpas uzraudzības funkcijām, kuras veic bruņotie spēki, sakaru iekārtām. Aspekti, kas saistīti ar minēto ietekmju novērtējumu ietverti citā šī Biroja atzinuma sadaļā.
- 6.4.4.6. Birojs secina, ka jautājumi, kas saistīti ar drošības aspektiem, tostarp būvniecības un ekspluatācijas fāzē, ir daļēji jau noregulēti ar iepriekš šajā Biroja atzinumā

ietvertajiem nosacījumiem, kā arī prasības to pārvaldībai jau izriet no ārējiem normatīvajiem aktiem. **Ievērojot minēto, Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu nepieciešams noteikt šādus nosacījumus Paredzētās darbības īstenošanai:**

- a) **Pirms būvniecības uzsākšanas iecere ir saskaņojama ar valsts aģentūru “Civilās aviācijas aģentūra”, lai nodrošinātu, ka VES tiek aprīkotas ar atbilstošu apgaismojumu un marķējumu, kas nepieciešams lidojumu drošībai.**
- b) **VES aprīkojamas ar apledošanas detektēšanas sistēmām, kas automātiski aptur VES darbību apledošanas veidošanās gadījumā.**
- c) **VES, kuru ledus izsviešanas un krišanas maksimālajā zonā atbilstoši Ziņojumā novērtētajam atrodas pašvaldības autoceļu posmi un zemes vienību teritorijas, kas nav Ierosinātās valdījumā, aprīkojamas ar pretapledošanas sistēmām, kas mazina apledošanas veidošanās varbūtību, izņemot, ja ar šo objektu un zemes vienību valdītājiem tiek panākta vienošanās, ka šāda ietekmes samazinošā pasākuma īstenošana attiecīgās VES darbībā nav nepieciešama.**

6.4.5. Troksnis un vibrācijas.

- 6.4.5.1. Viena no būtiskām VES ietekmēm ir iekārtu radītais troksnis, jo (atkarībā no VES modeļa) to skaņas jauda var sasniegt 109 dB(A) un pat vairāk. Cilvēku un to veselības aizsardzību no VES radītā akustiskā trokšņa, kas varētu sasniegt un pārsniegt nozīmīgu līmeni, lielā mērā jau nodrošina Noteikumu Nr. 240 163.2. punkts, kas nosaka minimālo pieļaujamo attālumu no VES (un vēja parkiem) līdz dzīvojamām un publiskām ēkām. Lielo VES gadījumā Noteikumu Nr. 240 noteiktais attālums nodrošina, ka VES (un vēja parku kopējā) iespējamā ietekme tiek būtiski samazināta. Vienlaikus tas nemazina nepieciešamību arī Paredzētās darbības IVN ietvaros trokšņa ietekmi vērtēt, savlaicīgi pārliecinoties, vai nevarētu būt konstatējamās arī kādas summāras un nozīmīgas ietekmes.
- 6.4.5.2. Trokšņa novērtēšanas kārtību, piemērojamās metodes un vides trokšņa robežlielumus nosaka Noteikumi Nr. 16, tostarp to 2. pielikuma 3.2. un 3.3. punkts noteic, ka atbilstību trokšņa robežlielumiem novērtē teritorijā, kura ietver dzīvojamo apbūvi, bet – novērtējot trokšņa robežlielumus – ņem vērā pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto galveno (primāro) teritorijas izmantošanas veidu, kas atbilst attiecīgajai šī pielikuma 1. un 2. punktā minētajai teritorijai. Tā kā Izpētes teritorijas apkārtnē ir teritorijas ar dzīvojamām mājām, pārbaudāmais vides trokšņa robežlielums, kāds piemērojams dzīvojamās apbūves teritorijās, ir L_{diena} 55 dB(A), L_{vakars} 50 dB(A) un L_{nakts} 45 dB(A).
- 6.4.5.3. Sagatavojot Ziņojumu, vides trokšņa novērtēšanai izmantota ražotāja *Wölfel* datorprogramma *IMMI*, kas nodrošina trokšņu rādītāju aprēķinu Noteikumos Nr. 16 noteiktajām metodēm. VES trokšņa emisijas līmenis ir tiešā veidā atkarīgs no vēja ātruma, kā arī tas atkarīgs no konkrētā VES modeļa radītās trokšņa emisijas (un tās līmeņa pie attiecīgā vēja ātruma).
- 6.4.5.4. Lai novērtētu Paredzētās darbības radītās trokšņa emisijas, tika salīdzinātas dažādu VES modeļu trokšņa emisijas līmenis, tādējādi identificējot VES modeli, kurš rada lielāko trokšņa līmeni (sliktākais iespējamais scenārijs). Izmantojot VES ražotāju sniegto informāciju par VES radīto trokšņa emisijas līmeni, kā arī meteoroloģiskos datus, tika aprēķināts katras VES trokšņa emisijas līmenis dienas, vakara un nakts periodam, aprēķinot ņemot vērā tehnoloģiskie pārtraukumi iekārtu darbībā, kā arī nepieciešamība iekārtas izslēgt citu vides aspektu kontekstā, kā rezultātā konstatēts,

ka augstākais trokšņa emisijas līmenis sagaidāms, ja VES parka teritorijā uzstādītu *Nordex N163* stacijas. Šis modelis izmantots, lai novērtētu ar Paredzēto darbību saistīto trokšņa piesārņojumu VES parka ekspluatācijas periodam, proti, vērtējot sliktāko iespējamo scenāriju katrā no alternatīvām. Vienlaikus Ziņojumā norādīts, ka veicot trokšņa aprēķinus, netika ņemts vērā sprieguma paaugstināšanas stacijas radītais troksnis, jo to paredzēts izbūvēt VES parka centrālajā daļā, kur attālums līdz tuvākajām dzīvojamās apbūves teritorijām pārsniedz 3,5 km.

- 6.4.5.5. Vērtējot Paredzēto darbību, katrai no alternatīvām, tika aprēķināti plānoto VES darbības rezultātā radītie trokšņa līmeņi saskaņā ar rādītājiem L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} un L_{dvn} ⁴⁰. Konstatēts, ka vidējais trokšņa līmenis visos diennakts periodos VES tiešā tuvumā var sasniegt apmēram 50 dB(A), kā arī nevienā dzīvojamās apbūves teritorijā NORDEX N163-5.7 staciju darbības radītais trokšņa līmenis nepārsniegs Noteikumos Nr. 16 noteiktos vides trokšņa robežlielumus, neatkarīgi no īstenotās Paredzētās darbības alternatīvas.
- 6.4.5.6. Ziņojumā, lai novērtētu maksimālo trokšņa līmeni, kāds varētu ietekmēt Darbības vietu un tās apkārtni (VES darbojoties ar nominālo jaudu), tika veikti šādas situācijas aprēķini, tajā skaitā novērtējot summāro trokšņa līmeni. Šie aprēķini tika veikti *Nordex N163* stacijai, jo tās maksimālā radītā skaņas jauda sasniedz 109,2 dB (A)⁴¹. Kopējā trokšņa līmeņa vērtības rādītājiem L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} un L_{dvn} ir attēlotas Ziņojuma 11.10. pielikumā. Secināts, ka pašas VES radīs trokšņa līmeni, kas dzīvojamās apbūves teritorijās būs zemāks par Latvijas normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem, kā arī zemāks par Pasaules Veselības organizācijas vadlīnijās noteikto mērķlielumu.
- 6.4.5.7. Lai novērtētu kopējo trokšņa līmeni Paredzētās darbības tuvumā novietotajās apbūves teritorijās, tika aprēķināts summārais trokšņa līmenis⁴², ko rada kūdras ieguve Kaigu purvā, kā arī autotransporta kustība pa tuvumā esošajiem autoceļiem⁴³ un attiecīgi katra Paredzētās darbības alternatīva. Ziņojumā konstatēts, ka trokšņa līmeņa izmaiņas, pēc VES darbības uzsākšanas, paredzamas 78 no 95 vērtētajām dzīvojamās apbūves teritorijām, kas novietotas Darbības vietas tuvumā, tam palielinoties par 1 līdz 23 dB(A). Augstākais trokšņa līmeņa palielinājums paredzams vakara un nakts periodos dzīvojamās apbūves teritorijās, kuru tuvumā šobrīd neatrodas citi trokšņa avoti. Tomēr ar Paredzēto darbību nevienā dzīvojamās apbūves teritorijā trokšņa līmeņa pieaugums nepārsniegs Noteikumos Nr. 16 noteiktos vides trokšņa robežlielumus. Ministru kabineta noteikumos noteikto trokšņa robežlielumu pārsniegumi, kurus rada autotransporta kustība pa autoceļiem V1064 un V1065, kā arī dienas laikā kravas automašīnu pārvietošanās pa pašvaldības autoceļu uz kūdras pārstrādes rūpnīcu, saglabāsies tajās dzīvojamās apbūves teritorijās, kas ir to tiešā tuvumā (paredzētā darbība vides trokšņa ietekmi neizmainīs). Birojs, vērtējot Ziņojuma 11.9. pielikumā iekļautos alternatīvām aprēķinātos kopējos trokšņa līmeņus dzīvojamās apbūves teritorijās, konstatē, ka daļā no rezultātiem norādīti kļūdaini (trokšņa līmeņa izmaiņu rezultāta gala vērtība dB(A) tiek norādīta ar kļūdu +/- 1dB(A)). Birojs pieņem, ka šāda trokšņu līmeņa izmaiņu kļūda radusies, iestatot aprēķināmās vērtības noapaļošanas funkciju, vienlaikus tā neietekmē novērtējuma

⁴⁰ Trokšņa līmenis rādītājiem L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} un L_{dvn} attēlots Ziņojuma 11.5.-11.8. pielikumā, savukārt informācija par augstāko trokšņa līmeni Paredzētās darbības tuvumā esošajā dzīvojamajās apbūves teritorijā apkopota Ziņojuma 11.9. pielikumā.

⁴¹ Ziņojuma 1.9. tabula "*VES radītais trokšņa līmenis pie noteikta vēja ātruma*".

⁴² Kopējais trokšņa līmenis rādītājiem L_{diena} , L_{vakars} , L_{nakts} un L_{dvn} attēlotas Ziņojuma 11.5.-11.8. pielikumā, savukārt informācija par augstāko kopējo trokšņa līmeni Paredzētās darbības tuvumā esošajā dzīvojamajās apbūves teritorijā apkopota Ziņojuma 11.9. pielikumā.

⁴³ Autoceļi P98, P99, V1064, V1065, V1091, pašvaldības autoceļš Nr. 43 un pašvaldības autoceļš uz SIA "*Laflora*" kūdras pārstrādes rūpnīcu.

secinājumus (par sagaidāmās ietekmes apjomu un tā būtiskumu). Konstatējams, ka vides trokšņa mazināšanai nav nepieciešams īstenot specifiskus tehniskus pasākumus vai veikt tā monitoringu VES parka ekspluatācijas laikā. Vienlaikus ir pamatota Ziņojumā iekļautā apņemšanās pēc VES ekspluatācijas uzsākšanas veikt vides trokšņa mērījumus, lai pārliecinātos, ka Paredzētās darbības ietekme būtiski neatšķiras no Ziņojumā prognozētās.

- 6.4.5.8. Lai arī likuma “*Par piesārņojumu*” tvērumā troksnis kā viens no emisiju veidiem (un vides piesārņojums) tiek uzskatīts kā akustiskais jeb cilvēkam dzirdamais troksnis, nereti ar dažādām rūpnieciskām iekārtām, arī transportlīdzekļiem (piemēram, kuģi, gaisa kuģi arī vieglie transportlīdzekļi) cilvēku veselības kontekstā tiek vērtēts arī troksnis zemo frekvenču diapazonā (10 - 160 Hz), jo ilgstoša ekspozīcija troksnim zemo frekvenču diapazonā (tāpat kā dzirdamo frekvenču diapazonā), ja šis skaņas (trokšņa) līmenis ir augsts, var atstāt ietekmi uz cilvēku veselību. Zemo frekvenču troksnis un tā iespējama ietekme uz cilvēku veselību ir salīdzinoši plaši apspriests jautājums jau kopš VES uzstādīšanas pirmsākumiem, un Birojs secina, ka tas bijis arī viens no apspriestajiem jautājumiem arī IVN sabiedrisko apspriešanu ietvaros, tostarp Birojs ir saņēmis arī iedzīvotāju vēstules, kurās vērsta uzmanība uz dažādiem pētījumiem un to rezultātiem, lūgts nodrošināt, ka Paredzētās darbības IVN ietvaros zemo frekvenču troksnis un tā iespējama ietekme uz sabiedrības veselību tiek pienācīgi novērtēta. Ievērojot minēto, Ziņojumā ir ietverts vērtējums par vēja parkos paredzēto VES (un vēja parku kopējo) radīto troksni zemo frekvenču diapazonā⁴⁴.
- 6.4.5.9. Biroja ieskatā sabiedrības pārstāvjus pamatoti satrauc jautājumi, kas saistīti ar cilvēku veselību, turklāt IVN uzdevums ir nodrošināt, ka sabiedrība piedalās ietekmes novērtējumā, ka sagaidāmās ietekmes tiek saprotami izskaidrotas. Tomēr Birojs, vērtējot jautājumu par VES radīto troksni zemo frekvenču diapazonā, nevar neņemt vērā arī Pasaules Veselības Organizācijas 2018. gada vadlīnijās “*Vides trokšņa vadlīnijas Eiropas Reģionam*”⁴⁵ secināto, ka atsevišķās VES radītā trokšņa ietekmes jomās nepieciešami turpmāki pētījumi VES trokšņa ietekmes uz veselību izpētei, lai kvalitatīvāki pierādījumi varētu pienācīgi pamatot ieteikumus. Kā viena no jomām, kurās par VES ietekmi uz veselību Pasaules Veselības Organizācijas ieskatā pierādījumi nav pieejami vai tie novērtēti ar zemu vai ļoti zemu kvalitāti (jomas, kurās ieteikumi ierosināti pētniecībai), ir trokšņa iedarbība dažādos līmeņos un frekvencēs (ieskaitot zemas frekvences troksni). Attiecīgi Pasaules Veselības Organizācija nepiedāvā rekomendācijas VES radītam troksnim zemo frekvenču diapazonā.
- 6.4.5.10. Latvijā līdz šim pētījumi par VES radīto tonālo skaņu, zemas un augstas frekvences skaņām, kā arī to ietekmi uz sabiedrības veselību nav veikti, tomēr pēdējo gadu laikā VES radītās zemas frekvences skaņas un infraskaņas mērījumi ir veikti citās valstīs, tāpat Latvijā nav normatīvā regulējuma, kas noteiktu specifiskus trokšņa robežlielumus un novērtēšanas kārtību to avotu radītajam troksnim, kas emitē zemas vai augstas frekvences skaņas. Vairāki pētījumi par VES radīto zemas frekvences skaņu un tās būtiskumu ir veikti Vācijā, risinot jautājumus, kas saistīti ar VES skaita straujo pieaugumu, un meklējot risinājumus sabiedrības veselībai droša staciju novietojuma plānošanā. Lai gan pētījumu rezultāti pirmšķietami liecina par to, ka VES radītais zemas frekvences troksnis un infraskaņa nav nozīmīga problēma, ja uztvērēji ir izvietoti pietiekami drošā attālumā, tomēr tajos nav rodama atbilde par to, kas ir pietiekami drošs attālums.

⁴⁴ Ziņojuma 3.5.3. nodaļa “*Trokšņa dažādo frekvenču analīze un ietekme uz sabiedrību*”.

⁴⁵ Environmental Noise Guidelines for European Region, World Health Organisation, 2018 (pieejamas: angļu valodā http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/383921/noise-guidelines-eng.pdf?ua=1).

- 6.4.5.11. Savukārt aplūkojot citu Eiropas valstu pieredzi, konstatēts, ka specifiski robežlielumi VES radītam zemas frekvences troksnim ir noteikti tikai Dānijā (2015. gada 21. decembra Vides un Pārtikas ministrijas rīkojums Nr. 173642⁴⁶), kur noteikta gan zemas frekvences skaņas novērtēšanas kārtība, gan robežlielums, kas saistošs visiem vēja parku attīstītājiem. Minētais rīkojums nosaka, ka VES radītais summārais zemas frekvences (10 – 160 Hz) trokšņa līmenis dzīvojamajās ēkās nedrīkst pārsniegt 20 dB pie vēja ātruma 6 m/s un 8 m/s (10 m augstumā virs zemes). Esoša vai plānota trokšņa līmeņa atbilstība robežlielumam tiek noteikta aprēķinu ceļā, jo, veicot mērījumus, rezultātu būtiski ietekmē dabisko un citu antropogēno trokšņa avotu radītais zemas frekvences troksnis. Tādejādi Ziņojumā tiek izmantoti minētajā rīkojumā noteiktie robežlielumi, lai IVN uzdevumā sniegtu iespējami objektīvu atbildi par sagaidāmo ietekmi un tās būtiskumu. Iepazīstoties ar VES ražotāju sniegto informāciju par VES trokšņa emisijas līmeni, konstatēts, ka trokšņa emisijas dati 1/3 oktāvu joslās, kas raksturo VES emisijas zemo frekvenču diapazonā, ir pieejami tikai daļai šī IVN procesa ietvaros vērtēto VES modeļu. Lai noteiktu potenciāli skaļāko VES, tika veikti individuālas stacijas radīto zemas frekvences trokšņa emisijas aprēķini iedomātā punktā, kas atrodas 100 m attālumā no stacijas, pieņemot, ka ēkas fasādes skaņas izolācijas līmenis ir zems un atbilst Dānijas Vides un Pārtikas ministrijas rīkojumā Nr. 173642 norādītajiem rādītājiem vasarnīcu tipa apbūvei⁴⁷, konstatējot, ka augstāko troksni rada *Nordex N163-5.7* stacija, kura arī identificēta kā skaļākā arī vides trokšņa kontekstā. Savukārt zemas frekvences trokšņa līmeņa aprēķins veikts, ievērojot Dānijas Vides un Pārtikas ministrijas rīkojumā aprakstītos aprēķinu paņēmienus, divām Paredzētās darbības alternatīvām, kuras potenciāli varētu radīt nozīmīgāko ietekmi – II un IV alternatīva, jo šīs alternatīvas paredz izbūvēt lielāko staciju skaitu.
- 6.4.5.12. Sākotnēji tika noteikts trokšņa līmenis katrai 1/3 oktāvu vidusfrekvencei, pēc tam aprēķinātas summārās vērtības, raksturojot gan katras stacijas ietekmi, gan kopējo ietekmi no visām VES. Visi aprēķini veikti diviem scenārijiem – pieņemot, ka visu ēku fasāžu skaņas izolācijas līmenis atbilst tipiskas ēkas skaņas izolācijas līmenim, un pieņemot, ka visu ēku fasāžu skaņas izolācijas līmenis atbilst tipiskas vasarnīcas skaņas izolācijas līmenim⁴⁸. Konstatēts, ka nevienā Darbības vietas tuvumā izvietotajā dzīvojamās apbūves objektā netiks pārsniegti Dānijā noteiktie zemas frekvences trokšņa robežlielumi, kā arī zemas frekvences trokšņa emisijas līmenis IV alternatīvas īstenošanas gadījumā pieaugs Darbības vietas tuvāk novietotajās ēkas Ruduļciemā salīdzinot ar II alternatīvu. Kopumā secināts, ka VES radītās zemas frekvences skaņas un tonālas skaņas negatīvā ietekme uz sabiedrības veselību būtu potenciāli nozīmīga vides problēma, ja dzīvojamās vai publiskās apbūves teritorijas būtu izvietotas ievērojami tuvāk plānotajām Darbības vietai, kur skaņas emisijas līmenis būtu augstāks. Tādejādi, Ierosinātajai nav pamata uzskatīt, ka VES ekspluatācijas laikā radītais zemas frekvences troksnis varētu radīt draudus sabiedrības veselībai. Pamatojoties uz minēto, Ziņojuma 6.1. tabulā norādītajam, Ierosinātajai nav paredzējusi pēc vēja parka nodošanas ekspluatācijā VES tuvākajās dzīvojamajās mājās veikt trokšņa līmeņa, tajā skaitā zemas frekvences trokšņa līmeņa, mērījumus, lai apliecinātu Paredzētās darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām.

⁴⁶ 2019. gada 7. februārī Vides un Pārtikas ministrija izdeva jaunu rīkojumu Nr. 13543, ar kuru papildina iepriekš spēkā esošo regulējumu, iekļaujot skaņas izolācijas korekcijas vasarnīcu jeb kotedžu tipa apbūvei, kam raksturīgi ievērojami zemāks skaņas izolācijas līmenis nekā pastāvīgi apdzīvojamām ēkām.

⁴⁷ Aprēķinu rezultāti apkopoti Ziņojuma 3.8. tabulā “*Staciju radīto trokšņa emisijas vērtību salīdzinājums*”.

⁴⁸ Aprēķinu rezultāti attēloti 3.9. un 3.10. tabulās, identificējot tikai tās viensētas, kurās aprēķinātais zemas frekvences trokšņa līmenis būs vienāds vai lielāks par 0,1 dB (A). Aprēķinos izmantotie dati, aprēķinu procesa atspoguļojums, kā arī aprēķinu rezultāti ir pievienoti ziņojuma E.4. pielikumā.

- 6.4.5.13. Ņemot vērā veikto novērtējumu un prognozēto trokšņa līmeni zemo frekvenču diapazonā, kā arī plānoto VES attālumu no dzīvojamās apbūves teritorijām, Birojam nav pamata nonākt pie secinājuma, ka Paredzētās darbības ietekme šajā trokšņa aspektā varētu pārsniegt cilvēku veselības aizsardzībai rekomendējamu līmeni. Šādus iebildumus, sniedzot atsauksmi par Ziņojumu tā sabiedriskās apspriešanas laikā, Birojam nav norādījusi arī Veselības inspekcija, vienlaikus rekomendējot pēc VES parka nodošanas ekspluatācijā veikt trokšņa mērījumus, tajā skaitā zemo frekvenču diapazonā.
- 6.4.5.14. Vērtējot VES radītās vibrācijas un to iespējamo ietekmi, par vērtēšanas atskaites sistēmu Ziņojuma autori ir izvēlējušies robežlielumus, kas agrāk bija noteikti ar Ministru kabineta 2003. gada 25. jūnija noteikumiem Nr. 341 *“Noteikumi par pieļaujamiem vibrācijas lielumiem dzīvojamo un publisko ēku telpās”*⁴⁹ (zaudējuši spēku), kā arī informāciju par citu valstu pieredzi un noteiktajām vibrāciju vērtībām. Secināts, ka galvenie vibrācijas avoti VES ir ģenerators, pārnese un kārba un gultņu sistēmas, kuru vibrācija var izraisīt arī gondolas un torņa vibrēšanu. Savukārt, palielinoties vēja ātrumam, vibrācijas līmeni var paaugstināt VES daļu disbalanss, kas rodas vēja radītā spiediena un turbulences plūsmu rezultātā. Atsaucoties uz vibrāciju mērījumiem, kas periodā no 2013. līdz 2015. gadam veikti Vācijā, arī Kanādā, Secināts, ka vibrācijas līmenis pie VES var pārsniegt 1 m/s^2 , bet tas strauji samazinās – attālinoties VES (285 m attālumā no VES tas bija nedaudz augstāks par $0,01 \text{ m/s}^2$, kas tikai nedaudz pārsniedz vibrāciju līmeni, kāds reģistrēts, kad VES tika izslēgta un ir ievērojami zemāks par līmeni, kas attiecināms uz ārstniecības iestāžu operāciju zālēm, kā arī ārstniecības un rehabilitācijas iestāžu palātām (nakts periodā). Lai arī līdzvērtīgi mērījumi nav veikti tieši pie tādu modeļu VES, kādas paredzētas Darbības vietā, secināts, ka vibrāciju ietekme, tostarp uz cilvēku veselību, īpašumiem un to drošību, vērtējama kā nebūtiska.
- 6.4.5.15. **Lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs ņem vērā, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā vides trokšņa robežlielumu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Ņemot vērā to, ka pieļaujamo attālumu no dzīvojamām teritorijām jau noregulē Noteikumi Nr. 240, arī Paredzētajā darbībā plānoto (un pieļaujamo) VES attālums līdz teritorijām, kur ilgstoši uzturas cilvēki, ir pietiekami liels, lai vēja parka radītās ietekmes tiktu samazinātas līdz pieņemamam un pieņemamam līmenim. Attiecīgi Birojs secina, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu papildus ārējos normatīvajos aktos jau noteiktajam un Ziņojumā paredzētajam nepieciešams ar šo atzinumu noteikt sekojošu nosacījumu, ar kādu Paredzētā darbība tās akcepta gadījumā ir īstenojama - pēc Vēja parka “Laflora” nodošanas ekspluatācijā VES tuvākajās dzīvojamajās mājās veicami trokšņa līmeņa, tajā skaitā zemas frekvences trokšņa līmeņa, mērījumi. Dzīvojamās ēkas, kurās mērījumi veicami, nosakāms konsultējoties ar Veselības inspekciju.**

6.4.6. Mirgošanas efekts un apēnojums.

- 6.4.6.1. Līdzvērtīgi kā troksnis – arī mirgošanas efekts ir viena no VES raksturīgām ietekmēm, kas var radīt pārmērīgu traucējumu, lai gan mirgošanas ietekmei nav ar ārējiem normatīvajiem aktiem noteiktu robežlielumu. Mirgošanas efektu rada VES

⁴⁹ Vibrācijas robežlielumi tika noteikti ārstniecības iestāžu operāciju zālēm, kā arī ārstniecības un rehabilitācijas iestāžu palātām (nakts periodā), kur izsvērtais vibrācijas paātrinājums nedrīkstēja būt lielāks par $0,028 \text{ m/s}^2$. Dzīvojamās telpās izsvērtais vibrācijas paātrinājums nedrīkstēja pārsniegt $0,04 \text{ m/s}^2$ nakts laikā un $0,07 \text{ m/s}^2$ dienas laikā.

rotora spārnu kustība, tiem periodiski aizsedzot sauli un veidojot kustīgas ēnas uz zemes un dažādu objektu virsmas. Ja šo kustīgo ēnu ceļā ir dzīvojamās vai publiskās apbūves teritorijas, kur ilgstoši uzturas cilvēki, traucējums var būt kaitinošs un, iespējams, ietekmēt arī cilvēku veselību. Visu Ziņojumā vērtēto VES modeļu ražotāji piedāvā savām stacijām iestatīt darbības režīmus, kas automātiski pārtrauc VES darbību noteiktos laika periodos. Minēto darbības režīmus uzstādīšanai iespējams izmantot informāciju gan par teorētisko, gan faktisko saules spīdēšanas laiku. Staciju darbības apturēšanas režīms, kas balstīts uz informāciju par teorētisko saules spīdēšanas laiku, ir tehnoloģiski vienkāršākais risinājums, kura ieviešanai nav nepieciešams izmantot papildu aprīkojumu. Savukārt VES darbības apturēšanas režīms, kas balstīts uz informāciju par faktisko saules spīdēšanas laiku, ir tehnoloģiski sarežģītāks risinājums, kas paredz noteiktu VES apturēšanu tikai tajos laika periodos, kad to darbība var radīt mirgošanas efektu un spīd saule. Šāda risinājuma gadījumā VES parkā ir jāuzstāda iekārtas, kas fiksē saules spīdēšanas laiku. Arī šo iekārtu uzstādīšanu piedāvā visi šī Ziņojumā vērtēto VES ražotāji. Attiecīgi secināms, ka mirgošanas efekta ietekmi, ja tā ir pārāk traucējoša, ir iespējams samazināt.

- 6.4.6.2. Vērtējot VES mirgošanas efektu, Ziņojumā ņemtas vērā citās valstīs izstrādātās vadlīnijas, kas raksturo tajās noteiktu pieņemamu vai pieļaujamu mirgošanas efekta iedarbības ilgumu, jo šādas vērtības ar Latvijas normatīvajiem aktiem nav noteiktas. Proti, citās valstīs par pieņemamu tiek atzītas 30 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas pēc sliktākā scenārija metodes (pieņemot, ka saule spīd visu laiku), 10 mirgošanas stundas gadā (Vācijā, Beļģijā un Zviedrijā 8h gadā), ja tās aprēķinātas atbilstoši reālajam scenārijam, kā arī 30 minūtes vienā dienā abu vērtēšanas scenāriju izmantošanas gadījumā.
- 6.4.6.3. Mirgošanas efekta ietekmes novērtējumam izmantota *WindPro* programmatūra (ražotājs *EMD International A/S*), kas izstrādāta VES parku radīto ietekmju vērtēšanai un ietver speciālu moduli mirgošanas efekta aprēķināšanai. Mirgošanas ietekmes aprēķini veikti gan pēc sliktākās scenārija metodes, ņemot vērā faktisko saules spīdēšanas laiku, gan pēc reālā scenārija, ņemot vērā prognozēto vidējo saules spīdēšanas laiku Izpētes teritorijā. Secināts, ka plānotajā vēja parka uzstādīto VES radītā mirgošanas efekta ietekmes laiks būs atkarīgs gan no izvēlēta VES modeļa, gan no izvēlētas staciju izvietojuma alternatīvas. IVN ietvaros mirgošanas efekta ietekmes laiks aprēķināts visiem Ziņojumā vērtētajiem VES modeļiem⁵⁰ un VES staciju izvietojuma alternatīvām, pieņemot, ka tie tiks izbūvēti uz augstākā iespējamā masta, tādejādi vērtējot sliktāko iespējamo scenāriju ko var radīt katrs VES modelis.
- 6.4.6.4. Veicot modeļa sagatavošanu mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķināšanai, par potenciāli ietekmētajām teritorijām tika definētas visas viensētas, kas atrodas tuvāk nekā 3 km no plānotajām VES, tādejādi kopumā identificējot 95 šādas viensētas⁵¹, kuras modelī iekļautas kā mirgošanas efekta uztvērēji. Secināts, ka mirgošanas efekts varētu būt novērojams ne vairāk kā 24 no parka tuvumā izvietotajām dzīvojamās apbūves teritorijām⁵². Savukārt detalizēta informācija par katra potenciāli izbūvējamā VES modeļa ietekmes nozīmīgumu ir apkopta Ziņojuma 12. pielikumā. Izvērtējot aprēķinu rezultātus, konstatēts, ka nozīmīgāko ietekmi radītu lielākās vērtētās VES izbūve, konkrēti *Siemens-Gamesa 6.2-170*, savukārt vismazāko ietekmi radītu VES modelis *Nordex N149-5.3*.

⁵⁰ Ziņojuma 1.6. tabula.

⁵¹ Dzīvojamās apbūves teritoriju saraksts, kurās vērtēts mirgošanas efekta , norādīts Ziņojuma 2.1. tabulā "Viensētu novietojums vēja parka "Laflora" tuvumā".

⁵² Ziņojuma 3.12. tabula "VES, kas noteiktās dzīvojamās apbūves teritorijās var izraisīt mirgošanas efektu".

- 6.4.6.5. Konstatēts, ka VES radītais mirgošanas efekts var izraisīt vērā ņemamu ietekmi vairākās no dzīvojamās apbūves teritorijām, kas bez papildus risinājumiem ietekmes samazināšanai, pārsniegtu citās valstīs noteiktās vadlīnijas pieņemama traucējuma apmēram. Tādēļ secināms, ka vienīgais tehniskais risinājums, kuru iespējams pielietot mirgošanas efekta ietekmes laika mazināšanai, ir mirgošanu izraisošo staciju darbības pārtraukšana laika periodos, kad attiecīgā stacija var izraisīt mirgošanu dzīvojamās apbūves teritorijās. Birojs konstatē, ka arī pati Ierosinātāja šādu risinājumu jau ir noteikusi kā obligāti īstenojamu pasākumu, kas tiks nodrošināts VES radītā mirgošanas efekta samazināšanai⁵³. Tomēr Ziņojumā tāpat norādīts, ka pašlaik vēl nav noteikts izbūvējamo VES modelis un masta augstums, kā arī VES novietojums būvprojektu izstrādes laikā var tikt precizēts, tādēļ būvniecības procesa laikā ir nepieciešamas atkārtoti veikt mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķinus, noteikt ietekmētās apbūves teritorijas un izstrādāt jau konkrēto staciju darbības apturēšanas režīmus.
- 6.4.6.6. Birojs atzīst, ka šāds secinājums Ziņojumā ietverts pamatoti, jo ietekme, ko var radīt mirgošanas efekts (salīdzinājumā ar citām vērtētajām ietekmēm), ir jutīga pret pārmaiņām, tostarp izvietoējuma un VES augstuma izmaiņām. Mainoties VES parametriem vai to kopējam skaitam, arī Ziņojumā novērtētā ietekme (mirgošanas ietekmes ilgums skartajās teritorijās) var atšķirties, tādēļ šajā IVN stadijā nav iespējams ar pienācīgu konkrētību Biroja nosacījumos nostiprināt, ar kādu režīmu un cik stundu darbības ierobežojumu katras no VES darbība aprobežojama. Vienlaikus, lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs uzskata, ka aprobežojums vēja parku darbībai līdz līmenim, kas nepārsniedz Ziņojumā identificētos ieteikumu rādītājus, ir nepieciešams (ne tikai rekomendējams), pat ja šādas vērtības neizriet no spēkā esošiem normatīvajiem aktiem. Vadoties no citu Eiropas Savienības dalībvalstu valstu pieredzes, mirgošanas ietekmes radīto apgrūtinājumu ir pamatoti uzskatīt par pārmērīgu komersanta darbības radītu ietekmi, ja šāda traucējuma kopējais ilgums teritorijās, kur ilgstoši uzturas cilvēki, pārsniedz noteiktu līmeni. Tādēļ Ierosinātajai ir iespēja izvēlēties, kādu tehnisko risinājumu (ierobežojumi atbilstoši faktiskajam vai teorētiskajam aprēķinam) tā VES aprīkojumā un darbībā izvēlēsies, tomēr Paredzētās darbības īstenošana jānodrošina veidā, lai mirgošanas ietekme dzīvojamo māju teritorijā nepārsniedz noteiktās vērtības. **Attiecīgi Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu nosaka šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:**
- a) Paredzētās darbības īstenošana jānodrošina veidā, lai mirgošanas ietekme dzīvojamo māju teritorijā nepārsniedz 30 minūtes vienā dienā, bet gada kopējais ilgums 30 vai 8 mirgošanas stundas (atkarībā no ietekmes novērtēšanas un mazināšanas metodes).
 - b) Būvprojekta sastāvā jānodrošina atkārtoti mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķini, ņemot vērā aktuālo situāciju, VES izvietoējumu un tehniskos parametrus. Nosacījumi darbību režīmam (staciju darbības apturēšanas režīms) katrai no VES iestrādājami būvprojektā kā VES darbības plāns, kas kopā ar paziņojumu par C kategorijas piesārņojošas darbības veikšanu iesniedzams arī Dienestam. Nosacījuma izpildes uzraudzībai un kontrolei atskaites par VES darbības režīmiem vismaz vienreiz kalendārajā gadā iesniedzamas pašvaldībā, Birojā un Dienestā.

⁵³ Ziņojuma 6.1. tabula.

6.4.7. Elektromagnētiskā lauka ietekme un vēja parka ietekme uz sakaru iekārtām.

- 6.4.7.1. Ar VES kā elektroenerģijas ražošanas iekārtu ir saistīts arī elektriskais un magnētiskais lauks, kuram vispārēji ir iespējama ietekme uz cilvēku veselību un dažādu sakaru iekārtu darbību, tādēļ tā vērtēta arī Ziņojumā. Elektriskā un magnētiskā lauka avoti Paredzētās darbības gadījumā būs VES gondolā esošais strāvas ģenerators un paaugstinošais transformators, strāvas kabelis no gondolas līdz VES torņa pamatnei, pazemes kabeļu tīkls no VES līdz jaudas paaugstināšanas stacijām jeb transformatoru stacijām, pašas transformatoru stacijas un augstsprieguma elektrolīnijas, kas nepieciešamas, lai saražoto elektroenerģiju aizvadītu līdz elektropārvades operatoram (paredzētas 110 kV pazemes kabeļu līnijas).
- 6.4.7.2. Elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumi un mērķlielumi, kā arī to piemērošanas kārtība un novērtēšanas metodes cilvēku veselību aizsardzības nodrošināšanai ir noteikti Ministru kabineta 2018. gada 16. oktobra noteikumos Nr. 637 *“Elektromagnētiskā lauka iedarbības uz iedzīvotājiem novērtēšanas un ierobežošanas noteikumi”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 637). Atbilstoši Noteikumu Nr. 637 nosacījumiem Ziņojumā ietvertais elektromagnētiskā lauka novērtējums papildināts ar 13. pielikumu *“Elektromagnētiskā starojuma ietekmes novērtējums plānotajam vēja elektrostaciju parkam “Laflora””*. Noteikumu Nr. 637 pielikuma 1. tabula noteic, ka strāvas blīvums (ārējo elektromagnētisko lauku inducētās strāvas plūsma) frekvenču joslā no 4 Hz līdz 1000 Hz⁵⁴ nedrīkst pārsniegt 2 A/m², savukārt elektromagnētiskā lauka starojuma mērķlielumi 50 Hz frekvencei (0,05 kHz) saskaņā ar Noteikumu Nr. 637 pielikuma 2. tabulu ir 5000 V/m elektriskajam laukam un 100 μT magnētiskajam laukam.
- 6.4.7.3. Atbilstoši novērtētajam, tā kā strāvas ģenerators un paaugstinošais transformators atradīsies VES gondolās 120 m vai pat lielākā augstumā, ap to ir elektrību vadošs korpuss, tad elektriskais lauks būs labi ekranēts, tādejādi nenozīmīgs. Savukārt magnētiskais lauks, kas netiek īpaši ekranēts un tādēļ varētu iedarboties uz iedzīvotājiem VES parka tuvumā, VES tuvumā zemes līmenī būs pietiekami zems tādēļ ka, ģenerators un transformators to novietojuma gondolā dēļ atrodas tālu no zemes virsmas (vismaz 120 m) un magnētiskais lauks, kas tiek inducēts strāvas ģenerators un transformators tinumos. Izmantojot ekranētu trīsdzīslu kabeli no gondolas līdz VES torņa pamatnei, maksimālās strāvas radītais magnētiskais lauks metra attālumā no kabeļa nepārsniegs 4 līdz 11 μT. Pazemes kabeļu tīklā no VES līdz jaunbūvējamai 110 kV apakšstacijai arī paredzēts izmantot ekranētus trīsdzīslu kabelus. Līdz ar to pie dotās strāvas un kabeļa ierakšanas dziļuma tiks nodrošināts mazākais iespējamais magnētiskais lauks, jo kabelī vienas sistēmas dažādās fāzes atradīsies no magnētiskā lauka samazināšanas viedokļa optimālajā tā dēvētajā trīsstūra konfigurācijā. Norobežojot sprieguma paaugstināšanas staciju ar žogam, lai novērstu nepiederošu personu piekļuvi iekārtām un to bojāšanu, pieņemts, ka ārpus žoga magnētiskais lauks nebūs lielāks nekā pie citām jau esošām apakšstacijām. Pēc analogijas tam nevajadzētu būt lielākam par 1-5 μT. Savukārt 110 kV apakšzemes kabeļa trases no VES parka 110 kV apakšstacijas līdz ievadei esošajā kopējā elektropārvades tīklā magnētiskais lauks būs tieši atkarīgs no strāvas spriegums un kabeļa ierakšanas dziļuma, kabeļu skaita un kabeļa uzbūves. Vērtējot ietekmes arī ņemts vērā tas, ka VES parks pamatā atradīsies izstrādātā purvā un tam piegulošās meža zemēs. VES parka būvētāji un purva izstrādātāji ir vienas un tās pašas personas. Tuvākās apdzīvotās mājas atrodas vairāk nekā 1 km attālumā no plānotā vēja parka. Secināts, ka elektromagnētiskie lauki, kas neizbēgami radīsies, ja Paredzētā darbība tiks īstenota arī maksimālā apjomā, nav uzskatāmi par tādiem, kas varētu atstāt būtisku

⁵⁴ VES gadījumā – 50 Hz.

ietekmi uz sabiedrības kopumā un Darbības vietas apkaimē dzīvojošo un ceļus gar apakšzemes kabeļu trasēm izmantojošo iedzīvotāju veselību. Funkcionējošs VES parks visu laiku nestrādās ar maksimālo jaudu, tādēļ magnētiskā lauka plūsmas blīvuma līmeņi ne vienmēr sasniegs tos, kas iegūti veicot modeļaprēķinus maksimāli sliktākajai situācijai, kurā Noteikumu Nr. 637 noteiktie mērķlielumi, kā to rāda iepriekš sniegtie dažādu situāciju modeļaprēķini, netiek pārsniegti.

6.4.7.4. Ziņojumā vērtēta arī VES iespējamā ietekme uz telekomunikāciju raidītāju un uztvērēju darbību, izsverot, vai VES uzstādīšana Izpētes teritorijā varētu izraisīt gaisa satiksmes kontroles, meteoroloģisko un jūras navigācijas radaru signāla traucējumus, kā arī aeronavigācijas sistēmu, fiksēto radiotīklu un TV apraides signālu traucējumus. Konstatēts, ka sauszemes vēja parki netiek uzskatīti par potenciālu apdraudējumu jūras navigācijas sistēmu darbībai. Savukārt Darbības vietai tuvākais meteoroloģiskais radars atrodas pie lidostas “Rīga”, kuru pārvalda LVĢMC. Attālums no radara līdz tuvākajai VES ir 30,7 km. Lai gan, saskaņā ar Eiropas meteoroloģiskos dienestu apvienības EUMETNET darba grupas OPERA vadlīnijām, Darbības vieta atrodas ārpus zonās, kurās no VES būvniecības būtu ieteicams izvairīties, un zonām, kurās iecere būtu saskaņojama ar meteoroloģiskā radara valdītāju, izstrādājot Ziņojumu tika ņemts vērā, ka minētās vadlīnijas ir apmēram 10 gadus vecas, kad šāda augstuma VES sauszemē netika būvētas. Ņemot vērā minēto, IVN gaitā Ierosinātāja ir konsultējusies ar LVĢMC (Ziņojuma 14. pielikums), lai pārliecinātos, vai varētu būt saskatāma plānotā VES parka ietekme uz tās valdījumā esošā radara darbību, kas netieši varētu radīt ietekmi uz saistītajām jomām, jo radara informācija tiek izmantota gan sagatavojot aviācijas prognozes, gan vispārējās un hidroloģiskās prognozes un brīdinājumus. LVĢMC, izvērtējot Paredzēto darbību, secinājusi, ka, ņemot vērā Paredzētās darbības mērogu, var būt saskatāma ietekmes varbūtība gan no vertikālās, gan no horizontālās aizklātības viedokļa, vienlaikus no LVĢMC sniegtā vērtējuma izriet, ka pastāv iespēja noteikt un īstenot risinājumus šādas ietekmes pārvaldībai. LVĢMC ir norādījusi, ka šādam nolūkam nepieciešams pēc galīgās parka būvniecības alternatīvas un VES modeļa izvēles veikt jau detalizētu modelēšanu pie dažādiem vēja ātrumiem un virzieniem, lai jau precīzi noteiktu VES parka radīto turbulenci un tās telpisko apgabalu, šai konkrētajai teritorijai meklējot citu risinājumu meteoroloģiskā radara datu lietojumam. No Ziņojuma izriet, ka Ierosinātāja ir apņēmusies šo prasību nodrošināt, un LVĢMC noteiktais mehānisms tās izpildes nodrošinājumam ir LVĢMC iesaiste Paredzētās darbības būvprojekta saskaņošanā (kurā iekļaujams attiecīgs turbulences un tās apgabala modelis)⁵⁵. Ievērojot minēto, lai nodrošinātu Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumu pēctecību un uzraudzību, LVĢMC izvirzītā prasība iekļaujama arī Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumu sastāvā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu, vienlaikus nav identificējami izslēdzoši vai limitējoši apstākļi Paredzētās darbības pieļaujamībai konkrētās ietekmes sakarā.

6.4.7.5. Darbības vietai tuvākie gaisa satiksmes uzraudzības radari ir uzstādīti pie lidostas “Rīga” teritorijas. Attālums no radara līdz tuvākajai VES plānotajā parkā “Laflora” ir 29,9 km. Lai arī piesardzības attālums saskaņā ar Eiropas Aviācijas drošības organizācijas (EUROCONTROL) vadlīnijām ir 15 km no tuvākā radara, ņemot vērā plānoto VES augstumu, IVN gaitā ir veiktas konsultācijas ar VAS “Latvijas gaisa satiksme” (Ziņojuma 15. pielikums), kas norādījusi, ka konceptuāli akceptē Paredzēto darbību, tomēr uzskata, ka pēc akcepta lēmuma pieņemšanas, kad būs zināma jau galīgā VES parka būvniecības alternatīva un VES modelis, nepieciešams veikt jau detalizētu ietekmes uz primārā/sekundārā novērošanas radiolokatora “Rīga” novērtējumu, kas kopā ar VES izvietojuma plānu un informāciju par VES spārnu

⁵⁵ Ziņojuma 14. pielikums.

tehnoloģisko risinājumu un maksimālo augstumu iesniedzams saskaņošanai VAS “*Latvijas gaisa satiksme*”. Minētais saistīts ar to, ka VES parks noteiktā teritorijā var radīt aizseguma leņķus, arī datu apstrādes slodzes palielināšanos (Ziņojuma 3. pielikums). No Ziņojuma izriet (53. lpp.), ka Ierosinātāja ir apņēmusies šo prasību nodrošināt. Ievērojot minēto, lai nodrošinātu Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumu pēctecību un uzraudzību, VAS “*Latvijas gaisa satiksme*” izvirzītā prasība iekļaujama arī Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumu sastāvā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu, vienlaikus nav identificējami izslēdzoši vai limitējoši apstākļi Paredzētās darbības pieļaujamībai konkrētās ietekmes sakarā.

6.4.7.6. Novērtēts, ka gaisa telpas uzraudzības radaru sistēmas, kuras izmanto Nacionālie bruņotie spēki, atrodas Čalās (~142 km attālumā), Lielvārdē (~76 km attālumā) un Audriņos (~223 km attālumā). Ņemot vērā minēto radaru sistēmu atrašanās attālumus, Ziņojumā secināts, ka Paredzētā darbība neradīs nozīmīgu ietekmi uz gaisa telpas uzraudzības funkcijām, kuras veic bruņotie spēki. Atbilstoši novērtētajam Izpētes teritorija ir novietota Rīgas TV signāla pārraides torņa apraides zonā, kas nodrošina visu virszemes TV kanālu apraidi, savukārt bezmaksas satura apraidi nodrošina arī apraides torņi Lielaucē un Tukumā. Atbilstoši Ziņojumā apkopotajai informācijai par pētījumos noskaidroto VES ietekmi uz TV signāla kvalitāti – lielākoties traucējumu iespējamība pastāv analogās apraides gadījumā, kas Latvijā vairs netiek izmantota. Savukārt VES ietekme uz TV apraides kvalitāti, tajā skaitā digitālo virszemes televīziju, konstatēta kā traucējumi tikai pašā VES tuvumā. Līdzīgi VES (to tuvumā) var aizsegt vai fragmentēt (arī atstarot) mobilo sakaru signālus, tomēr traucējumi novērtēti kā nenozīmīgi, jo mobilo sakaru pārraides iekārtu darbības augstums ir ~ 50 m (torņu augstums), bet VES plānotas augstākas.

6.4.7.7. Ņemot vērā minēto, nozīmīgas ietekmes uz cilvēku veselību elektromagnētiskā lauka dēļ vai nozīmīgas, pārmērīgas ietekmes uz sakaru sistēmu darbību ar Paredzēto darbību īstenošanu netiek prognozētas. Vienlaikus **Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu Paredzētās darbības īstenošanai noteic šādus nosacījumus:**

- a) **Paredzētās darbības akceptēšanas gadījumā būvprojekta izstrādes ietvaros, balstoties uz LVĢMC izvirzītajiem nosacījumiem, veicama jau konkrētās Paredzētās darbības alternatīvas un izvēlēta VES modeļa radītās turbulences un tās telpiskā apgabala modelēšana, būvprojektu iesniedzot saskaņošanai arī LVĢMC, lai cita starpā papildinātu Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumus ietekmes pārvaldībai, ja tādi būs nepieciešami.**
- b) **Paredzētās darbības akceptēšanas gadījumā būvprojekta izstrādes ietvaros, balstoties uz VAS “*Latvijas gaisa satiksme*” izvirzītajiem nosacījumiem, veicams jau konkrētās Paredzētās darbības alternatīvas un izvēlēta VES modeļa ietekmes uz gaisa satiksmes uzraudzības iekārtām novērtējums, būvprojektu iesniedzot saskaņošanai arī VAS “*Latvijas gaisa satiksme*”, lai cita starpā papildinātu Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumus ietekmes pārvaldībai, ja tādi būs nepieciešami.**

6.4.8. **Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, tostarp īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem un bioloģisko daudzveidību.**

6.4.8.1. IVN ietvaros veiktais novērtējums par Paredzēto darbību un ar to saistīto objektu iespējamo ietekmi uz Izpētes teritorijas un tās apkārtnes bioloģisko daudzveidību

balstīts uz sertificētu sugu un biotopu ekspertu vērtējumiem⁵⁶, kuru rezultāti atspoguļoti ekspertu atzinumos⁵⁷ un Ziņojumā.

6.4.8.2. Atbilstoši novērtētajam Izpētes teritorija Z daļā robežojas ar dabas liegumu “*Kaigu purvs*”, kas ir *Natura 2000* teritorija (noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnu, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai⁵⁸). Dabas liegums dibināts 2004. gadā ar mērķi aizsargāt nozīmīgas purva tilbītes (*Tringa glareola*) un dzeltenā tārtiņa (*Pluvialis apricaria*) ligzdošanas vietas⁵⁹. Gandrīz visu dabas lieguma teritoriju aizņem Eiropas nozīmes aizsargājamie biotopi. Lieguma teritorijas lielāko daļu aizņem aktīvi augstie purvi (ES klasifikatora kods: 7110*). Purva perifērijā ir sastopami degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās (ES klasifikatora kods: 7120) un purvaini meži (ES klasifikatora kods: 91D0*). Saskaņā ar *Natura 2000* standarta datu formu, dabas liegumā nelielās platībās ir sastopamas arī īpaši aizsargājams biotops – *Rhynchosporion albae* pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm (ES klasifikatora kods: 7150)⁶⁰. Salīdzinoši nelielā attālumā Darbības vietas apkārtnē atrodas vēl trīs *Natura 2000* teritorijas: dabas liegums “*Līvberzes liekņa*”, kas dibināts, lai aizsargātu izcilus pārmitru platlapju (ošu, melnalkšņu, apšu) mežus, dabas parks “*Svētes paliene*”, kas dibināts, lai aizsargātu putniem nozīmīgu vietu un palienes pļavas, un dabas liegums “*Lielupes palienes pļavas*”, kas dibināts, lai saglabātu dabiskās palieņu pļavas, kas nodrošina dzīvotnes virknei īpaši aizsargājamu putnu sugu. Salīdzinoši nelielā attālumā atrodas arī vairāki putnu sugu aizsardzībai veidoti mikroliegumi – Nr. 605, Nr. 606, Nr. 607 un Nr. 608 (skatīt arī šī atzinuma 3.2.7. punktu). Tuvākās VES no iepriekš minētajām teritorijām un mikroliegumiem paredzēts izvietot ne mazāk kā 2 km attālumā.

6.4.8.3. Ziņojumā izsvērtā arī iespējama netiešā ietekme, kam par iemeslu varētu būt meliorācijas sistēmas pielāgošanas vai pārbūves darbi Paredzētās darbības realizācijas laikā. Ņemot vērā to, ka plānotā VES parka izbūve tieši neskar nevienu no *Natura 2000* teritorijām, kā arī nav nepieciešami papildus hidroloģiskā režīma izmaiņu (teritorijas nosusināšanas) pasākumi, kā arī Darbības vieta neatrodas sateces baseinos, kuros ietilpst tuvumā esošās *Natura 2000* teritorijas, konstatēts, ka Paredzētās darbības īstenošanai nebūs tiešas vai netiešas negatīvās ietekmes un *Natura 2000* teritorijām. Atbilstoši *Natura 2000* standarta datu formai dabas liegumā “*Līvberzes liekņa*” konstatētas divas sikspārņu sugas, kuras tika konstatētas arī Paredzētās darbības teritorijā – rūsganais vakarspārnis (*Nyctalus noctula*) un brūnais garausis (*Plecotus auritus*). Novērtēts, ka pēc Paredzētās darbības īstenošanas nav sagaidāma tieša negatīva ietekme uz dabas lieguma teritorijā mītošajiem sikspārņiem (to dzīvotnēm). Saskaņā ar *Natura 2000* standarta datu formām, Darbības vietas tuvumā esošajās *Natura 2000* teritorijās ir konstatētas arī šādas putnu sugas, kuras teorētiski varētu tikt ietekmētas plānotā VES parka ekspluatācijas laikā: dabas liegumā “*Kaigu purvs*” – vakarlēpis (*Caprimulgus europaeus*) un dzērve (*Grus grus*), dabas liegumā “*Līvberzes liekņa*” – jūras ērglis (*Haliaeetus albicilla*) un dabas parkā “*Svētes paliene*” un dabas liegumā “*Lielupes palienes pļavas*” – migrējošās *Anser sp.* un *Branta sp.* zosis. Balstoties uz IVN ietvaros veikto izvērtējumu, konstatēts, ka Paredzētā darbība neatstās negatīvu ietekmi uz putnu ligzdošanas vietām minētajās *Natura 2000* teritorijās. DAP, sniedzot viedokli par Ziņojumu, nav norādījusi, ka Paredzētās

⁵⁶ Ministru kabineta 2010. gada 16. martā noteikumi Nr. 267 “Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtība”; ekspertu reģistrs pieejams: https://www.daba.gov.lv/public/lat/dabas_ekspteri/ekspteru_registrs/.

⁵⁷ Ziņojuma 4., 5. un 6. pielikums.

⁵⁸ Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.

⁵⁹ Saskaņā ar DAP tīmekļvietnē <https://www.daba.gov.lv/lv/kaigu-purvs> pieejamo informāciju.

⁶⁰ [N2K LV0528500 dataforms \(europa.eu\)](https://n2k.lv0528500.dataforms.europa.eu)

darbības realizācija varētu būtiski ietekmēt Izpētes teritorija tuvumā esošās *Natura 2000* teritorijas.

6.4.8.4. Saskaņā ar augu sugu un biotopu eksperta⁶¹ (turpmāk – Sugu un biotopu eksperts) atzinumā konstatēto – Izpētes teritorijā nav dabisku ūdensteču vai ūdenstilpju. Teritorijas hidroloģiskais režīms ir izmainīts teritorijas nosusināšanas rezultātā. Viens no VES parka augstsprieguma kabeļu iespējamo trašu novietojuma variantiem – Ie alternatīvas A un C risinājums, šķērso Valsts nozīmes ūdensnoteku Svēte, novietojuma IIIe alternatīva šķērso Valsts nozīmes ūdensnoteku Bērze. Apsektās platības nosacīti iespējams sadalīt poligonos 2 veģetācijas tipos – purvu teritorijas (KLn) un meža un zālāju teritorijas (Mn). Zālāju teritorijas – apsektās platības M1a un M1b ir susināšanas ietekmētas, vēsturiski intensīvi izmantotas lauksaimniecības teritorijas. *Mežu teritorijas* Apsektās mežu platības (M2 – M18) ir dažāda vecuma mežaudzes susinātos meža augšanas apstākļu tipos. Purvu teritorijas – apsektās platības purva teritorijā (KL1 – KL18) atrodas Kaigu purva kūdras ieguves teritorijā. Izpētes teritorijas apsekošanas laikā konstatēta Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumu Nr. 396. “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 396) 1. pielikuma (Īpaši aizsargājamo sugu saraksts) ķērpju suga - kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea*, kā arī 2. pielikuma (Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts) augu suga - gada staipeknis *Lycopodium annotium*. Kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea* konstatēta 149. kv. 10. un 11. nog (apsekotā platība M13). Gada staipeknis *Lycopodium annotium* Latvijā sastopams bieži visā valsts teritorijā, dažādos skujkoku un jauktos koku mežos. Suga bieži veido dažāda lieluma klājeniskas audzes un tā bieži sastopama nosusināšanas ietekmētos biotopos – gar grāvjiem, kā arī susinātos kūdrājos. Apsekotajā teritorijā suga konstatēta atsevišķās dažāda izmēra skrajās audzēs susinātos mežu biotopos (182. kv. 13. nog.; 187. kv. 4. nog.; 189. kv. 8. nog.; 189. kv. 14.1. nog.). Sugu un biotopu eksperts norāda, ka DAP dabas datu pārvaldības sistēmā “*Ozols*” ir arī pieejama informācija par Noteikumu Nr. 396. 1. pielikuma (Īpaši aizsargājamo sugu saraksts) augu sugas jumstiņu gladiolas *Gladiolus imbricatus* atradnēm (189. kv. 24.2. nog.; 196. kv. 25. nog.), kas konstatētas meliorācijas pārveidotās Smirdas upītes vēsturiskajos palieņu zālajos. Atzinuma sagatavošanas ietvaros apsekotajās platībās šīs sugas atradnes nav konstatētas.

6.4.8.5. Sugu un biotopu eksperts izvērtēji vēja parka VES izvietojuma alternatīvas konstatē, ka I un III alternatīvas īstenošanas rezultātā, netiek skartas ES nozīmes aizsargājamo biotopu platības, tāpat nav paredzama netieša ietekme uz aizsargājamo biotopu platībām, piemēram, hidroloģiskā režīma izmaiņu rezultātā, jo kūdras ieguves teritorija jau šobrīd ir intensīvi apsaimniekota platība ar būtiski izmainītu hidroloģisko režīmu. Savukārt II un IV alternatīvas realizācija var atstāt ietekmi uz divu ES aizsargājamo biotopu platībām - biotopu poligoniem 18LV682_1, kas atrodas 189. kv. 9. nog. (apsekotā platība M5), 20LL644_306, kas atrodas 150. kv. 1. nog., un 19GE079_179, kas atrodas 142. kv. 22. nog. (apsekotā platība M16). Tāpat, ja Paredzētās darbības realizācijai nepieciešama pilnīga vai daļēja mežaudzes nociršana, attiecīgā biotopa platība var tikt samazināta vai biotopa kvalitāte var tikt pazemināta. Lai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz biotopu poligoniem 18LV682_1, kas atrodas 189. kv. 9. nog., un 19GE079_179, kas atrodas 142. kv. 22. nog., Sugu un biotopu eksperts norāda, ka nepieciešama II un IV alternatīvās Paredzētās darbības vietu (apsekotajās platībās M5 un M16) pārcelšana uz citu piemērotu vietu. Lai novērstu iespējamu īpaši aizsargājamās sugas kastaņbrūnās artonijas *Arthonia spadicea* atradnes, kas konstatēta 149. kv. 10. un 11. nog., iznīcināšanu, ieteicama Paredzētās darbības vietas (apsekotās platības M13) pārcelšana uz citu piemērotu vietu. Sugu un biotopu eksperts

⁶¹ Sertifikāta Nr. 079, Ziņojuma 5. pielikums.

identificējis iespējamās ietekmes uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, kas saistītas ar elektropārvades līniju izbūvi, to novēršanai piedāvājot, posmos, kur ar elektropārvades kabeļu līnijām ir jāšķērso īpaši aizsargājami biotopi, tie izbūvējami ar beztranšeju kabeļu būvniecības metodi, tādējādi neskarot biotopu.

- 6.4.8.6. Saistībā ar minēto Ierosinātāja norāda, ka konsultācijas ar Sugu un biotopu ekspertu uzsākas, jau VES izvietojuma plānošanas stadijā. Tādējādi Sugu un biotopu ekspertes norādītās teritorijas M5 daļā vairs netiek paredzēta VES būvniecība, norādījums Ziņojumā jau ņemts vērā. Arī norādītajā teritorijā M13 vairs netiek paredzēta VES būvniecība, norādījums Ziņojumā jau ņemts vērā. Savukārt norādītajā teritorijā M16 jau sākotnēji nebija plānots izbūvēt VES, bet to potenciāli varētu skart aktivitātes, kas ir saistītas ar ceļa mezgla konfigurācijas izmaiņām, lai nodrošinātu VES spārnu transportējošo kravas automašīna izbraukšanu. Ierosinātāja prognozē, ka ceļa mezgla pārbūve varētu nebūt nepieciešama, norādījumu iespējams ņemt vērā. Vienlaikus, tā kā pašlaik vēl nav precīzas informācijas par ceļa mezgla pārbūves nepieciešamību un risinājumu, paredzēta DAP sertificēta biotopu eksperta iesaistīšana būvprojekta izstrādes laikā, kas vērsts uz tāda būvniecības risinājuma izvēli, kas nerada būtisku negatīvu ietekmi uz konstatēto biotopu.
- 6.4.8.7. Papildus konstatējams, ka Izpētes teritoriju 2021. gada pavasara sezonā apsekojuši arī DAP eksperti, kas plānotā vēja parka teritorijas ZR daļu, kur plānota VES LB-VES-15 un LD-VES-18, atzinuši par teritoriju ar salīdzinoši augstu bioloģisko vērtību, tādēļ ieteikts izvairīties no VES plānošanas šajā vietā. Ierosinātāja norāda, ka plānoto VES LD-VES-18 būtu iespējams izvietot jebkurā citā vietā, kur tās vērtētas II alternatīvas ietvaros (LB-VES-16, LB-VES-19 vai LB-VES-20), savukārt par VES LB-VES-15 iespējamām izvietojuma vietām Ziņojumā netiek norādīts. Vienlaikus Birojs secina, ka no DAP vērtējuma neizriet, ka ieteikumam būtu obligāts raksturs. Izvērtējot Ziņojumu, konstatējams, ka papildus tajā jau identificētajiem, nav nepieciešams noteikt specifiskus ietekmi uz vidi mazinošus pasākumus. Vienlaikus Birojs secina, ka šādi pasākumi var tikt noteikti būvprojektēšanas ietvaros, tostarp Dienestam izsniedzot tehniskos noteikumus.
- 6.4.8.8. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam (balstoties uz DAP dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” publicēto informāciju) Izpētes teritorijas D daļā (meliorācijas grāvī starp 187. un 194. meža kvartālu pie *Divsimtā dambja* (LVM meža ceļš)) līdz šim bijis novērots aizsargājams zīdītājs – Eirāzijas ūdrs (*Lutra lutra*). Sugas novērojums atzīmēts kā “*gadījuma novērojums*” un veikts pirms meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas attiecīgajā mežu masīvā. Tomēr tieši dabiskas vai maz pārveidotas ūdenstece ir ūdru pamatdzīvotnes. Uz D no Izpētes teritorijas atrodas Bērzes upe un Svētes upe, kuras var uzskatīt par sugai piemērotām un attiecīgi pastāvīgi izmantotām dzīvotnēm. Ņemot vērā ūdru ekoloģijas un uzvedības principus, var secināt, ka konstatētā atradne – uzturētā nosusināšanas sistēmā, ir sekundāri izmantota dzīvotne, kurai nav nozīmīga loma sugas populācijas aizsardzībā.
- 6.4.8.9. VES iespējama ietekme uz ornitofaunu un sīkspārņiem ir viena no tipiskām ar vēja parku būvniecību saistītām ietekmēm, jo, neatbilstīgi plānojot to izvietojumu, kā arī savlaicīgi neparedzot ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumus, sadursmju un bojāejas skaits var pārsniegt saprātīgi pieļaujamu ietekmes līmeni. Paredzētās darbības IVN ietvaros Izpētes teritorijas novērtējumu un sagaidāmo ietekmi uz vidi, balstoties gan uz lauku pētījumiem, gan citu pieejamu informāciju, vērtējuši sertificēti dabas eksperti⁶², turpmāk – Ornitofaunas eksperts un Sīkspārņu eksperts. Ornitofaunas eksperts savu atzinumu papildināja 2021. gada 27. martā, ņemot vērā DAP 2021. gada 9. februāra atzinumā Nr.4.9/746/2021-N iekļautos nosacījumus, un 2021. gada

⁶² Sertifikāta Nr. 005 (sertifikācijas joma – putni); sertifikāta Nr. 073 (sertifikācijas joma – zīdītāji-sīkspārņi).

3. augustā, ņemot vērā Biroja 2021. gada 28. jūnija vēstulē Nr. 5-01/649 iekļautos jautājumus. Sikspārņu eksperts savu atzinumu 2021. gada 28. jūlijā papildināja ņemot vērā Biroja 2021. gada 28. jūnija vēstulē Nr. 5-01/649 iekļautos jautājumus.

6.4.8.10. No ietekmes uz ornitofaunu novērtējuma izriet šādi secinājumi:

- 6.4.8.10.1. Ornitofaunas eksperts (Ziņojuma 6. pielikumā) apsekošanas laikā putnu migrāciju un ligzdošanas periodos Izpētes teritorijā konstatējis piecas Latvijas īpaši aizsargājamās⁶³ un Putnu direktīvas⁶⁴ 1. pielikuma putnu sugas, kuras varētu ietekmēt plānotā vēja parka būvniecība un ekspluatācija – dzērvi *Grus grus*, jūras ērgli *Haliaeetus albicilla*, kā arī ūpi *Bubo bubo*, vakarlēpi *Caprimulgus europaeus* un lielo čaksti *Lanius excubitor*, kuru gadījumā ietekme ir prognozējama kā nebūtiska. Vienlaikus Ornitofaunas eksperts norāda, ka tīmekļvietnē Dabasdati.lv ir atrodamī pieci atzīmējami īpaši aizsargājamo putnu sugu ieraksti, kuras reģistrētas izvērtējamā teritorijā – melnais stārķis *Ciconia nigra*, dzērve, jūras ērglis, apodziņš *Glaucidium passerinum* un ūpis.
- 6.4.8.10.2. Izpētes teritorijas apkārtnē ir zināmi vairāki mazā ērgļa *Clanga pomarina* ligzdošanas iecirkņi. Trīs no tiem atrodas mazāk kā 4 km attālumā no plānotā vēja parka. Ņemot vērā vēja parka piegulošās teritorijas labo apsekoftību, Ornitofaunas eksperts secina, ka jau iepriekšējos gados ir apzinātas visas šīs sugas ligzdošanas teritorijas, jo veicot teritorijas apsekošanas darbu laikā, tajā skaitā veicot apsekojumus teritorijās, kurās iepriekšējos gados ir reģistrēti mazā ērgļa novērojumi, līdz šim nezināmi ligzdošanas iecirkņi nav atrasti. Visu līdz šīm zināmo mazā ērgļa ligzdošanas iecirkņu aizsardzībai ir izveidoti mikroliegumi (ML kodi: 607, 608, 2017). Mikroliegumi Nr. 607 un Nr. 2017 atrodas vairāk nekā 3 km lielā attālumā no vietām, kurās paredzēta VES izbūve. Mikroliegums Nr. 608 atrodas aptuveni 2 km lielā attālumā no VES, kuras ir paredzēts izbūvēt kūdras laukos, un vairāk nekā 3 km lielā attālumā no VES, kuras ir paredzēts izbūvēt meža zemēs. Ņemot vērā ligzdošanas iecirkņiem noteikto aizsardzības statusu, secināts, ka šobrīd pastāv relatīvi maz apdraudošu faktoru, kas varētu ietekmēt šo ligzdošanas iecirkņu saglabāšanu.
- 6.4.8.10.3. Plānotā vēja parka teritorijas apkārtnē – Līvberzes meža masīvā, ir izveidoti divi mikroliegumi (ML kodi: 606 un 605) baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos* aizsardzībai. Minētie meža iecirkņi ir izvietoti nedaudz vairāk nekā 2 km attālumā no plānotajām VES (alternatīvas, kas paredz VES izbūvi mežā). Secināts, ka plānotās VES ir novietotas pietiekoši drošā attālumā no baltmugurdzeņa ligzdošanas iecirkņiem. Gan ar VES būvniecību, gan ar to darbību saistītās iespējamās ietekmes neapdraud iepriekš minēto aizsargāto meža iecirkņu saglabāšanu un baltmugurdzeņa sekmīgu ligzdošanu šajos iecirkņos. Ņemot vērā plānoto VES augstumu, secināts, ka faktiski nepastāv sadursmju riska varbūtība, kā arī, ņemot vērā relatīvi lielo attālumu no aizsargājamajiem iecirkņiem līdz plānotajām VES, Ornitofaunas eksperts konstatē, ka VES ietekme uz baltmugurdzeņa populāciju ir vērtējama kā nenožīmīga.
- 6.4.8.10.4. Papildinot savu atzinumu Ornitofaunas eksperts izvērtēja Paredzētā darbība iespējamo ietekmi uz Latvijas īpaši aizsargājamām un Putnu direktīvas 1. pielikuma putnu sugām, kuras tika konstatētas, apsekojot Izpētes teritoriju un par kurām tīmekļvietnē Dabasdati.lv ir atrodamī ieraksti, vērtējot ietekmēto sugu pārstāvu skaitu attiecībā pret populācijas lielumu. Konstatēts, ka plānotā vēja

⁶³ Noteikumi Nr. 396.

⁶⁴ Eiropas parlamenta un padomes 2009. gada 30. novembra direktīva 2009/147/EC par savvaļas putnu aizsardzību.

parka būvniecības un ekspluatācijas gadījumā paredzama nebūtiski negatīva ietekme uz minēto sugu populācijām.

- 6.4.8.10.5. Ornitofaunas eksperts Paredzētās darbības izvērtējuma ietvaros ir analizējis putnu novērojumus Izpētes teritorijā, kā arī reģistrētās un iespējamās putnu pārlidojuma trases tuvākajā apkaimē, īpaši tuvākajās nozīmīgākajās putnu koncentrāciju vietās, pamatā *Natura 2000* teritorijā dabas parkā “*Svētes paliene*”. Konstatēts, ka nozīmīgākās migrējošo putnu – zosu *Anser sp.* un *Branta sp.* pārlidojuma trases pavasara migrāciju laikā veiktās putnu uzskaitēs (kā arī saskaņā ar citu novērotāju sniegto informāciju) reģistrētas plānotā vēja parka Z un D galā, aptuveni gar Auces un Bērzes upēm D un pār dabas liegumu “*Kaigu purvs*” Z. Saskaņā ar fragmentāriem novērojumiem iepriekšējos gados, zosu pārlidojuma trases plānotā vēja parka Z un D galā reģistrētas arī senāk. Savukārt nozīmīgi citu sugu migrējošo putnu novērojumi Izpētes teritorijā nav konstatēti. Pamatojoties uz minēto konstatēts, ka ietekme ir sagaidāma arī uz migrējošām *Anser sp.* un *Branta sp.* zosīm, kas nelielā augstumā šķērso plānotā vēja parka teritoriju ceļā uz Svētes un Lielupes palienēm, t.sk., dabas parka “*Svētes paliene*” un dabas liegumu “*Lielupes palienes pļavas*” kā migrāciju apstāju vietām. Vienlaikus ietekme uz minētajām zosu sugām netiek vērtēta kā būtiska, jo zosīm, gulbjiem un dzērvēm raksturīga izvairīšanās no VES un to parku teritorijām (pēc vēja parku izbūves maina lidojumu maršrutus), kā arī lielākā daļa migrējošo zosu ir koncentrētas pārlidojumu trasēs uz Z un D no plānotā vēja parka. Arī lokālos pārlidojumos zosis nešķērso plānoto vēja parku – to lokālo pārlidojumu trases un koncentrāciju vietas ir koncentrētas Svētes, Lielupes un Auces / Vecās Auces palienēs. Tādējādi no Ornitofaunas eksperta atzinuma secināms, ka ietekmes uz migrējošo putnu ornitofaunu (arī *Natura 2000* teritoriju kontekstā) ir prognozējam kā nebūtiska.
- 6.4.8.10.6. Sadursmju riska novērtēšanas kontekstā ir iespējams izdalīt vienu specifiku putnu kārtu, kas lielā daļā pētījumu tiek uzskatīta par salīdzinoši augstākam sadursmju riskam pakļautu grupu – piekūnveidīgie *Falconiformes*, no kuriem plānotā vēja parka teritorijā konstatēta viena īpaši aizsargājamā putnu suga – jūras ērglis. Paaugstinātais risks saistīts ar piekūnveidīgo putnu reakciju uz VES, proti, atšķirībā no lielajiem migrantiem – zosīm, gulbjiem, dzērvēm, kas pēc vēja parku izbūves nereti maina lidojumu maršrutus un izvairās no parku teritorijas, piekūnveidīgajiem putniem šī izvairīšanās nav tik izteikta. Secināts, ka jūras ērgļa gadījumā nozīmīgākie sadursmju riski ar plānotajām VES ir iespējami vienam šīs sugas pārim, kura ligzdošanas iecirknis atrodas *Natura 2000* teritorijā, dabas liegumā “*Līvberzes liekņa*”. Pieņemts, ka šī iecirkņa putni veic barošanās lidojumus uz Svētes lejteci, tādējādi, šķērsojot plānoto vēja parku. Lai arī liela daļa jūras ērgļu lidojumu ir zemu novietoti, tomēr pie optimālām gaisa strāvām tas var lidot ievērojamā augstumā, pat salīdzinoši nelielos attālumos (dažus kilometrus), kas ir aktuāli dabas lieguma “*Līvberzes liekņa*” ligzdošanas iecirkņa gadījumā. Jūras ērgļi plānotā vēja parka apkaimē ir novēroti samērā bieži, kas varētu liecināt arī par samērā lielu skaitu neligzdojošu putnu, kuri varētu šķērsot plānoto vēja parku. Konstatēts, ka plānotā vēja parka radītais apdraudējums jūras ērgļiem, ņemot vērā samērā nelielo šīs sugas pārstāvju skaitu, kas varētu ielidot plānotā vēja parka teritorijā un sugas aktuālo statusu (proti, šīs sugas populācijas palielinās visā tās areālā, t.sk., Latvijas teritorijā), nav uzskatāms par nozīmīgu.
- 6.4.8.10.7. Mazā ērgļa ligzdošanas iecirkņu izvietojums vistiešākajā veidā ir saistīts ar barošanās teritoriju pieejamību ligzdošanas iecirkņa apkārtnē. Šajā kontekstā labvēlīgāki apstākļi ir novērojami mikrolieguma Nr. 608 apkārtnē, kas atrodas

starp plānoto vēja parku un *Natura 2000* teritoriju dabas parku “*Svētes paliene*”, kur lielās platībās sastopamas daļēji mitru vai mitru zālāju plātības. Izvērtējot Lauku atbalsta dienesta publicēto informāciju par lauku bloku izmantošanu, kā arī teritorijas apsekošanas laikā fiksētos apstākļus, konstatēts, ka mikroliegumu Nr. 607 un Nr. 2017 apkārtnē īpaši piemēroto barošanās vietu teritoriju platība ir mazākā. Liela daļa šo mikroliegumu tuvumā izvietoto lauksaimniecības zemju ir intensīvi izmantota (graudaugu, eļļas kultūraugu un kukurūzas sējumi), kā rezultātā secināts, ka vēja parka tuvumā novietotajos ligzdošanas iecirkņos mītošo mazo ērgļu sadursmes ar plānotajām VES ir maz iespējamās. Saskaņā ar iepriekš minēto plānotā vēja parka iespējamā ietekme uz mazā ērgļa populāciju tiek vērtēta kā nebūtiska.

- 6.4.8.10.8. Plānotā vēja parka teritorijā un tās perifērijā nav neviena aizsargājamo pūču sugu ligzdošanas iecirkņa, kuram būtu izveidots mikroliegums, tādējādi nodrošinot ligzdošanas iecirkņa aizsardzību un paaugstinot iespējas šo iecirkni saglabāt ilgtermiņā. Izpētes teritorijas apsekošanas laikā uz D no plānotā vēja parka vokalizējoši identificēts ūpis, tomēr tā ligzda, ja novērotais īpatnis teritorijā ligzdo, nav atrasta. Ņemot vērā plānoto VES augstumu un aizsargājamo pūču pārlidojumu augstumu, pieņemts, ka sadursmju riska varbūtība ir niecīga.
- 6.4.8.10.9. Vērtējot teritorijas atmežošanas ietekmi uz putnu populācijām, konstatēts, ka vislielākā teritorijas platība tiktu atmežota II alternatīvas īstenošanas gadījumā. Šāda platība uz kopējo Līvberzes masīva teritorijas platību (apmēram 3000 ha mežu) tiek vērtēta kā neliela. Ornitofaunas eksperts specifiskus nosacījumus mežsaimnieciskās darbības ierobežošanai nenosaka, tikai vispārzināmo rekomendāciju – izvairīties no mežistrādes darbu veikšanas aktīvākajā ligzdošanas sezonā no 1. marta līdz 1. augustam.
- 6.4.8.10.10. Secināts, ka šobrīd iespējamo sadursmju risku, kā arī putnu reakciju uz VES ir iespējams tikai aplēst, tādēļ svarīgi īstenot monitoringu, lai precizētu ietekmes raksturu un apmēru, kas vitāli svarīgi pareizo ietekmi mazinošo pasākumu izvēlei, ja tādi būs nepieciešami. Kopumā Ornitofaunas eksperts secinājis (Ziņojuma 6. pielikumā), ka, lai arī kura no alternatīvām tiktu īstenota, tā radīs negatīvu ietekmi uz putnu populācijām, pat, ja šī ietekme ir neliela vai nebūtiska, tomēr tā būs negatīva. Viennozīmīgi par sliktāku risinājumu ir uzskatāmas tās alternatīvas, kas paredz VES izbūvi meža teritorijā, tādēļ tās ir novērtētas sliktāk, salīdzinot ar tām, kas paredz VES izbūvi tikai kūdras laukos. Šāds vērtējums pamatā ir saistīts ar putniem piemērotāku dzīvotņu iznīcināšanu un VES izvietojumu teritorijās, kur putniem piemērotāko dzīvotņu apjoms nomināli ir lielāks. Vienlaikus secināts, ka jebkuras no alternatīvām būvniecība un ekspluatācija nozīmīgu apdraudējumu savvaļas putnu populācijām neradīs un ir iespējama, nodrošinot putnu monitoringu un ietekmi mazinošus pasākumus, ja tādi būs nepieciešami.
- 6.4.8.11. No Sugu un biotopu aizsardzības likuma 2. panta 5. punkta izriet, ka viens no putnu sugu aizsardzības mērķiem ir nodrošināt nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai skaitliski uzturētu savvaļā dzīvojošo savvaļas putnu sugu populācijas atbilstoši ekoloģijas (arī zinātnes un kultūras) prasībām vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim, vienlaikus ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Ornitofaunas eksperts Paredzētā darbība un ar tās īstenošanu sagaidāmo ietekmi uz putnu sugām atzīst par pieļaujamu, nekonstatējot izslēdzošos faktorus, vienlaikus noteiktas prasības monitoringam, kas ļautu gan uzraudzīt ietekmes prognožu īstenošanos, gan reaģēt, ja tās pārsniedz prognozēto. Lai to nodrošinātu, Ornitofaunas eksperta vērtējumā jāveic monitorings plānotā vēja parka teritorijā vienu gadu pirms būvniecības, būvniecības laikā un vēja parka ekspluatācijas

periodā pirmos 5 gadus, tad septītajā un tad desmitajā gadā. Atbilstoši Ziņojumā 6.1. tabulā un 7. nodaļā norādītajam, Ierosinātāja ir gatava nodrošināt monitoringu saskaņā ar Ornitofaunas eksperta norādījumiem. DAP sniedzot viedokli par pilnveidoto Ziņojumu nav norādījusi, ka Ziņojums būtu pilnveidojams, jo iepriekš norādītie ieteikumi ņemti vērā un iestrādāti Ziņojumā.

6.4.8.12. No ietekmes uz sikspārņiem novērtējuma izriet šādi secinājumi:

- 6.4.8.12.1. VES var ietekmēt sikspārņus gan tiešā veidā, gan netieši. Tiešā ietekme visbiežāk izpaužas kā dzīvnieku bojāeja sadursmēs ar rotoru spārniem vai bojāeja no iekšējo orgānu (īpaši – plaušu) bojājumiem, kas rodas sikspārņim iekļūstot pazeminātā gaisa spiediena telpā aiz rotora spārna. Pie tiešās ietekmes pieskaitāms arī fakts, ka, atšķirībā no putniem, kuru bojāeja pie vēja ģeneratoriem ir vairāk nejauša rakstura, sikspārņi lielākajā daļā gadījumu apzināti tuvojas VES gan tāpēc, ka šie objekti noteiktos apstākļos piesaista kukaiņus – sikspārņu barības bāzi, gan, atsevišķos gadījumos, ar nolūku izmantot VES kā apmešanās vietu (mītņi), gan izmantojot VES torņus kā vertikālus ainavas elementus jeb orientierus. Netiešā ietekme var izpausties ļoti dažādos veidos, no kuriem nozīmīgākie ir pievedceļu būvniecība (veidojas lineāras ainavas struktūras, kuras sikspārņi izmanto kā orientierus un pārvietošanās trases), kas piesaista sikspārņus gan atklātās vietās, gan mežos, koku izciršana vietās, kur vēja ģeneratori tiek uzstādīti mežā (potenciālu mītņu zudums, kā arī veidojas mākslīgi radīti klajumi, kuros sikspārņi labprāt barojas, tādējādi tuvojoties VES), mitrāju ūdens režīma maiņa, susināšana vietās, kur tiek uzstādītas VES vai izbūvēti to pievedceļi, kas ietekmē sikspārņu barošanās iespējas (lielākā daļa sugu barojas virs ūdenstilpēm, kā arī dzer no tām lidojumā).
- 6.4.8.12.2. Lai apzinātu Izpētes teritorijā sastopamās sikspārņu populācijas, novērtētu Paredzētās darbības ietekmi uz tām un plānotu pasākumus ietekmes uz sikspārņiem mazināšanai, Izpētes teritorijas novērtējumu ir veicis Sikspārņu eksperts (Ziņojuma 7. pielikumā). Sikspārņu eksperts veicis gan lauka pētījumus Izpētes teritorijā, reģistrējot sikspārņu pārlidojumus, gan analizējis iegūtos datus, lai novērtētu VES izvietošanai paredzētās teritorijas, konstatēja vismaz septiņu sikspārņu sugu klātbūtni plānotā vēja parka teritorijā: ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii*, rūsганais vakarsikspārnis *Nyctalus noctula*, Natūza sikspārnis *Pipistrellus nathusii*, divkrāsainais sikspārnis *Vespertilio murinus*, pigmejsikspārnis *Pipistrellus pygmaeus*, brūnais garausainis *Plecotus auritus* un *Myotis* ģints sikspārņi, visticamāk – ūdeņu naktssikspārņi *Myotis daubentonii*. Savukārt trīs visbiežāk konstatētās sugas – ziemeļu sikspārnis, rūsганais vakarsikspārnis un Natūza sikspārnis pieder pie augsta bojāejas riska sugām vēja staciju kontekstā. Natūza sikspārņim konstatēta augstāka aktivitāte augstā un septembrī, kas var būt saistīta ar ziemeļu populāciju dzīvnieku ierašanos migrācijas laikā. Ziemeļu sikspārņim un rūsганajam vakarsikspārņim augstāka aktivitāte konstatēta vairošanās periodā jūnijā un jūlijā. Pamatojoties uz iepriekš minēto Sikspārņu eksperts secina, ka vislielākais sikspārņu bojāejas risks plānotajā vēja staciju teritorijā ir jūnijā-septembrī.
- 6.4.8.12.3. Vismazāko sikspārņu aktivitāti Sikspārņu eksperts novērojis Kaigu purva atklātajā daļā, bet visaugstāko – pie dažādām ūdenstilpēm un mežu jaunaudzēs. Pamatojoties uz minēto, konstatēts, ka augstākais sadursmju/bojāejas risks sikspārņiem būs pie stacijām, kuras plānots izvietot mežā, mežmalās, it īpaši – ūdenskrātuvju tuvumā. Ieteicamākā teritorija no sikspārņu aizsardzības viedokļa ir purva atklātā daļa. Vienlaikus tiek norādīts, ka vairāki pētījumi liecina, ka sikspārņu aktivitāte teritorijā pēc vēja turbīnu uzbūvēšanas var būtiski mainīties. Viens iemesls tam ir labi zināmā sikspārņu uzvedības īpatnība, ka vēja turbīnas

tos pastiprināti piesaista, kaut arī viennozīmīgi piesaistes mehānismi vēl nav noskaidroti. Vienlaikus arī norādot, ka jāņem vērā vēja parks plānotais izvietojums mežiem bagātā ainavā, kas EUROBATS rekomendācijās netiek rekomendēts (pieļaujot izņēmumu Ziemeļeiropas ar mežiem bagātām teritorijām), tādejādi monitorings pēc VES darbības uzsākšanas šai teritorijai ir īpaši svarīgs.

6.4.8.13. Novērtējis sagaidāmo ietekmi, Sikspārņu eksperts atzinis, ka vēja parka izveide saistīta ar salīdzinoši augstu sikspārņu bojāejas risku, tādēļ tā ir pieļaujama tikai ar nosacījumu, ka tiek īstenoti iekārtu izslēgšanas pasākumi, kas sadursmes un bojāejas risku novērš (ietekmi nepieļauj). Sikspārņu eksperts norādījis, ka īstenojami šādi VES darbības ierobežojumi un nosacījumi:

6.4.8.13.1. Tiek nodrošināta vēja turbīnu darbības apturēšana vai neuzsākšana no 1. maija līdz 30. septembrim nakts laikā no saulrieta līdz saullēktam, ja vēja ātrums turbīnas rotora augstumā ir 6 m/s vai mazāks un gaisa temperatūra ir augstāka par 60C.

6.4.8.13.2. Tiek nodrošināts sikspārņu monitorings pirmajā un otrajā gadā pēc vēja turbīnu darbības uzsākšanas. Monitoringa metodiku izstrādā un to veic DAP sertificēts sikspārņu sugu eksperts. Monitoringa metodika ietver akustisko monitoringu ar ultraskaņas detektoriem un bojāgājušo sikspārņu uzskaiti zem izvēlētām vēja turbīnām.

6.4.8.14. No Ziņojuma 6.1. tabulā un 7. nodaļā norādītā, izriet, ka, lai samazinātu Paredzētās darbības ietekmi uz sikspārņu populācijām, Ierosinātāja apņemas veikt iepriekš uzskaitītos Sikspārņu eksperta noteiktos pasākumus. Ziņojumā izdarīts pieņēmums, ka, iespējams, VES izslēgšanas režīmu jeb tā saucamo *bat mode* režīmu nākotnē varētu nepielietot, ja veiktais monitorings citu ietekmes mazināšanas pasākumu efektivitātei norādītu uz to, ka no šāda režīma kādām no VES iespējams atteikties. Birojs neizslēdz, ka, iespējams, šāds risinājums varētu īstenoties, ja tā efektivitāti un pieļaujamību monitoringa rezultātā apstiprinātu jomā sertificēts eksperts, tomēr pašlaik nav pamata noteikt, ka šāds scenārijs ir ar augstu varbūtību. Jautājums par Paredzētās darbības īstenošanas nosacījuma maiņu un pieļaujamību šādā gadījumā risināms normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, balstoties uz pierādījumiem par maiņas pamatojumu, vērtējumā iesaistot attiecīgās vides un dabas aizsardzības iestādes.

6.4.8.15. Tādējādi, Birojs secina, ka arī sikspārņu aizsardzības kontekstā ar IVN procedūrai paredzētajiem instrumentiem ir tikusi novērtēta gan Izpētes teritorija, gan Paredzētās darbības iespējama ietekme, nonākot pie risinājuma, kas jomā sertificēta Sikspārņu eksperta vērtējumā ir atzīstama par pieļaujamu. Tomēr šādas ietekmes samazināšana līdz pieļaujamam līmenim iespējama, veicot ietekmi samazinošus pasākumus, kā rezultātā tiek nodrošināts īpašo VES darbības režīmu lietojums, kā arī monitorings, kas sniedz iespēju gan uzraudzīt ietekmes prognožu īstenošanos, gan reaģēt, ja tās pārsniedz prognozēto.

6.4.8.16. Ar Paredzētās darbības īstenošanu būs saistīta arī meža zemes platības samazināšanās, kas tikai daļēji būs atgriezeniska periodā, kurā uzbūvētās VES tiks ekspluatētas. Šī ietekmes aspekta līdzsvarojumam var tikt ņemts vērā tas, ka bijušās kūdras ieguves teritorijās tiks īstenoti arī citi rekultivācijas pasākumi, tajā skaitā no Ziņojuma izriet, ka noteiktās platībās var tikt īstenota arī apmežošana. Vērtējot kontekstā ar klimata aspektiem, no Ziņojuma neizriet, ka pārmaiņas vidē (ja tās salīdzina ar ieguvumiem) būtu nozīmīgas. Bioloģiskās daudzveidības kontekstā jomā sertificēti eksperti nav nonākuši pie secinājuma, ka sagaidāmās pārmaiņas vidē (ievērojot izvirzītos nosacījumus) nebūtu pieļaujamas.

6.4.8.17. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Birojs, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu, noteic šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība tās akceptēšanas gadījumā īstenojama vai nav pieļaujama:

- a) Ja Paredzētās darbības īstenošanas gaitā tiek lemts par VES izvietojuma izmaiņām (IV alternatīvas realizācijas gadījumā VES LD-VES-18, II alternatīvas realizācijas gadījumā VES LB-VES-15), izvietojuma izmaiņas saskaņojams ar DAP.
- b) Jānodrošina ornitofaunas monitorings (pirms vēja parka būvniecības un ekspluatācijas uzsākšanas, būvniecības laikā un vēja parka ekspluatācijas periodā) atbilstoši Ziņojuma 7. nodaļā un 6. pielikumā paredzētajam. Monitoringa plāns un pasākumi, ietverot arī migrējošo putnu monitoringu, nosakāmi, kā arī pats monitorings veicams sadarbībā ar attiecīgās jomas sertificētu ekspertu/expertiem, ietverot monitoringa plānā arī skaitliskas vērtības pieļaujamam, pieņemamam ietekmes (tostarp mirušo putnu uzskaites rezultātu) līmenim, attiecībā pret kuru vērtējami veicamā monitoringa rezultāti, kā arī pasākumu komplekss rīcībām, ja nelabvēlīga ietekme, kas pārsniedz šo līmeni, tiktu konstatēta. Monitoringa plāns un atskaites iesniedzamas DAP, Dienestā un Birojā.
- c) Ja atbilstoši monitoringa rezultātiem un jomā sertificēta dabas eksperta norādījumiem VES ietekme pārsniedz pieļaujamu ietekmes līmeni, jo īpaši, ja tāda konstatēta putnu migrācijas laikā, attiecīgo VES darbība nav pieļaujama. Ierosinātājam jāreķinās, ka, balstoties uz monitoringa rezultātiem un jomā sertificēta dabas eksperta norādījumiem, var būt jānosaka VES darbības ierobežojumi - VES darbības režīmi, paredzot daļēju vai pilnīgu vēja parka darbības apturēšanu intensīvākajā to migrāciju periodā. Ietekmi mazinošie pasākumi veicami gadījumā, ja tiek konstatētas melnā stārķa, ūpja un jūras ērgļa sadursmes ar VES. Ar nolūku novērtēt putnu uzvedību un iespējamās sadursmju riskus.
- d) Jānodrošina akustiskais un sikspārņu bojāejas monitorings atbilstoši Ziņojuma 7. nodaļā un 7. pielikumā paredzētajam. Monitoringa plāns un pasākumi nosakāmi, kā arī pats monitorings veicams sadarbībā ar attiecīgās jomas sertificētu ekspertu/expertiem, ietverot monitoringa plānā arī skaitliskas vērtības pieļaujamam, pieņemamam ietekmes (tostarp mirušo sikspārņu uzskaites rezultātu) līmenim, attiecībā pret kuru vērtējami veicamā monitoringa rezultāti, kā arī pasākumu komplekss rīcībām, ja nelabvēlīga ietekme tiktu konstatēta. Monitoringa plāns un atskaites iesniedzamas DAP, Dienestā un Birojā.
- e) Ja atbilstoši monitoringa rezultātiem un jomā sertificēta dabas eksperta norādījumiem VES ietekme pārsniedz pieļaujamu ietekmes līmeni, jo īpaši, ja tāda konstatēta sikspārņu migrācijas laikā, attiecīgo VES darbība nav pieļaujama. Ierosinātājam jāreķinās, ka, balstoties uz monitoringa rezultātiem un jomā sertificēta dabas eksperta norādījumiem, var būt jānosaka VES darbības ierobežojumi - VES darbības režīmi, līdz pat VES apturēšanai noteiktā kalendārā periodā vai atsevišķās diennakts daļās. Tāpat var būt nepieciešams pagarināt monitoringa veikšanas laiku.
- f) Lai samazinātu sikspārņu bojāejas risku, visām VES, uzstādīt automātiski regulējamo režīmu (*bat mode*), kas atslēdz VES darbību, ja vēja ātrums ir mazāks vai vienāds ar 6 m, gaisa temperatūra pārsniedz + 6 °C, vēja ātrumu nosakot VES turbīnas rotora augstumā. Speciālais darbības režīms izmantojams sikspārņu aktivitātes sezonā no 1. maija – 30. septembrim

nakts stundās (no saulrieta – līdz saullēkta). Atskaites par VES darbības režīmiem vismaz vienreiz kalendārajā gadā iesniedzamas vietējā pašvaldībā, Dienestā un Birojā.

- g) Nav pieļaujama Paredzētās darbības būvprojekta saskaņošana Dienestā un atzīmes par būvdarbu uzsākšanu izdarīšana, ja nav nodrošināta no šī ietekmes uz vidi novērtējuma izrietošo prasību būvprojektēšanai un pirms - būvdarbu stadijai izpilde, tostarp Dienestā nav iesniegti pirms-būvdarbu stadijas monitoringa rezultāti, no kuriem izriet, ka jomā sertificēts dabas eksperts/eksperti nav identificējuši nepieciešamību noteikt papildus prasības un/vai ierobežojumus VES izvietojumam vai darbību režīmiem.**

IVN uzdevums ir iegūt informāciju par Paredzēto darbību un apzināt to ietekmi, bet nevis saistoši izlemēt, vai Paredzētā darbība var tikt īstenota. Tas ir papildu process, kas vēl nedod tiesības uzsākt Paredzēto darbību⁶⁵. IVN rezultātā, balstoties uz novērtējuma secinājumiem, gala lēmuma pieņēmējs konceptuāli izlemj, vai plānotā darbība ar būtisku ietekmi uz vidi, kādas ir visas Novērtējuma likuma 1. pielikuma darbības, var tikt akceptēta, vai ietekmes iespējams novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums kopumā veikts atbilstoši tā nosacījumiem un nav konstatējami Paredzētās darbības īstenošanai no ārējiem normatīvajiem aktiem izrietoši kopumā aizliedzoši faktori nevienā no vērtētajām alternatīvām. Vienlaikus Ziņojumā un šajā Biroja atzinumā identificēta virkne ierobežojošu vai limitējošu faktoru, priekšnosacījumu tālākajām plānošanas un projektēšanas stadijām, kā arī nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība to akcepta gadījumā var būt īstenojama vai nav pieļaujama. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu tikt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi *prim* daļa, 24. panta pirmās daļas 2. punkts). Gala lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā.

Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, pēc attiecīga iesnieguma saņemšanas, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldības un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu.

Direktora p.i.,

Ietekmes uz vidi novērtējumu daļas vadītāja (*paraksts**) Iveta Jēgere

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

maris.ikaunieks@vpvb.gov.lv

⁶⁵ Sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 30.oktobra spriedumu lietā Nr. A42991709.